

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Statera Libelli Famosi, Cui Titulus La Morale relachée
fortement soutenue Par Monseigneur L'Archeveque De
Malines**

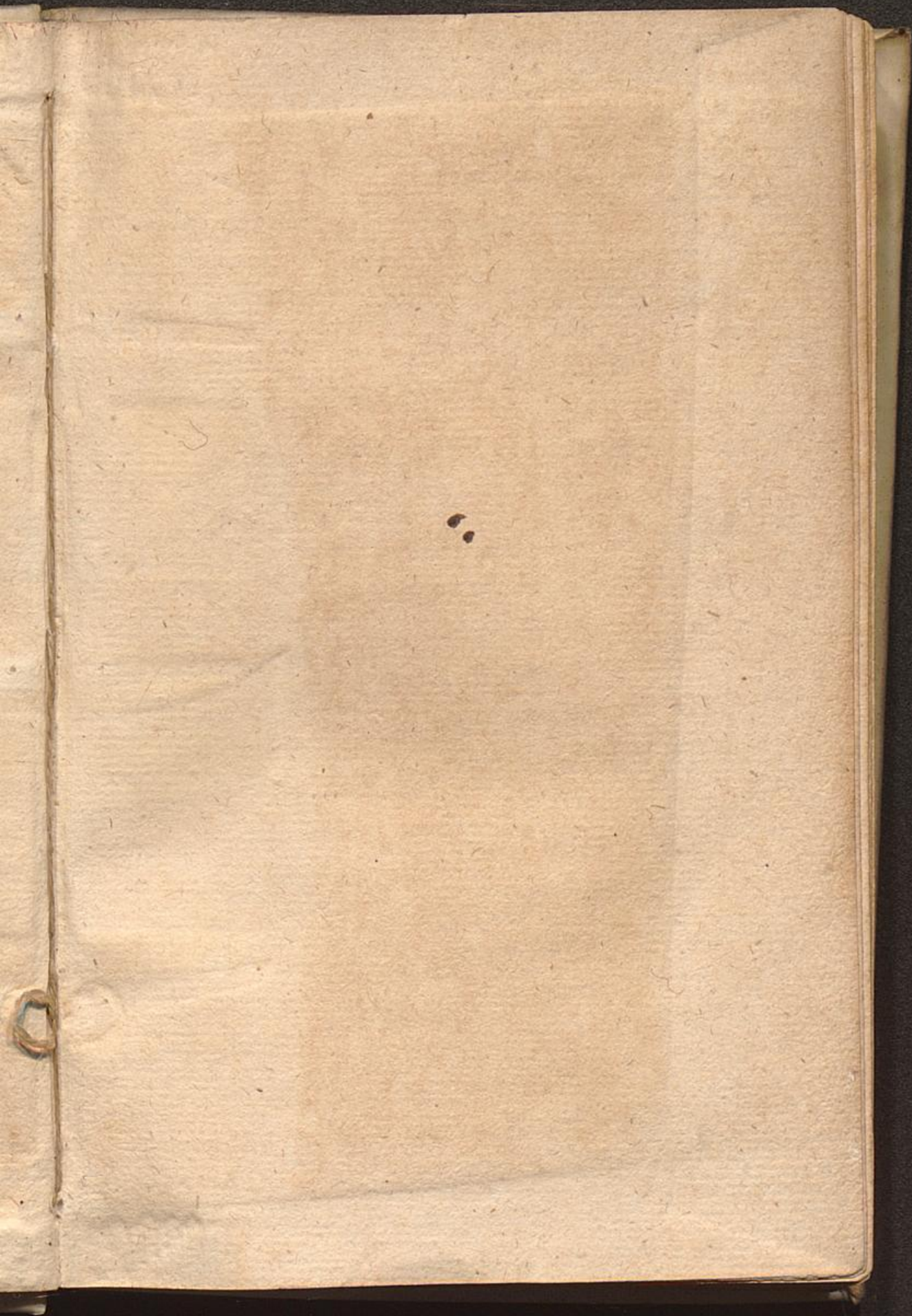
Fontaine, Jacques

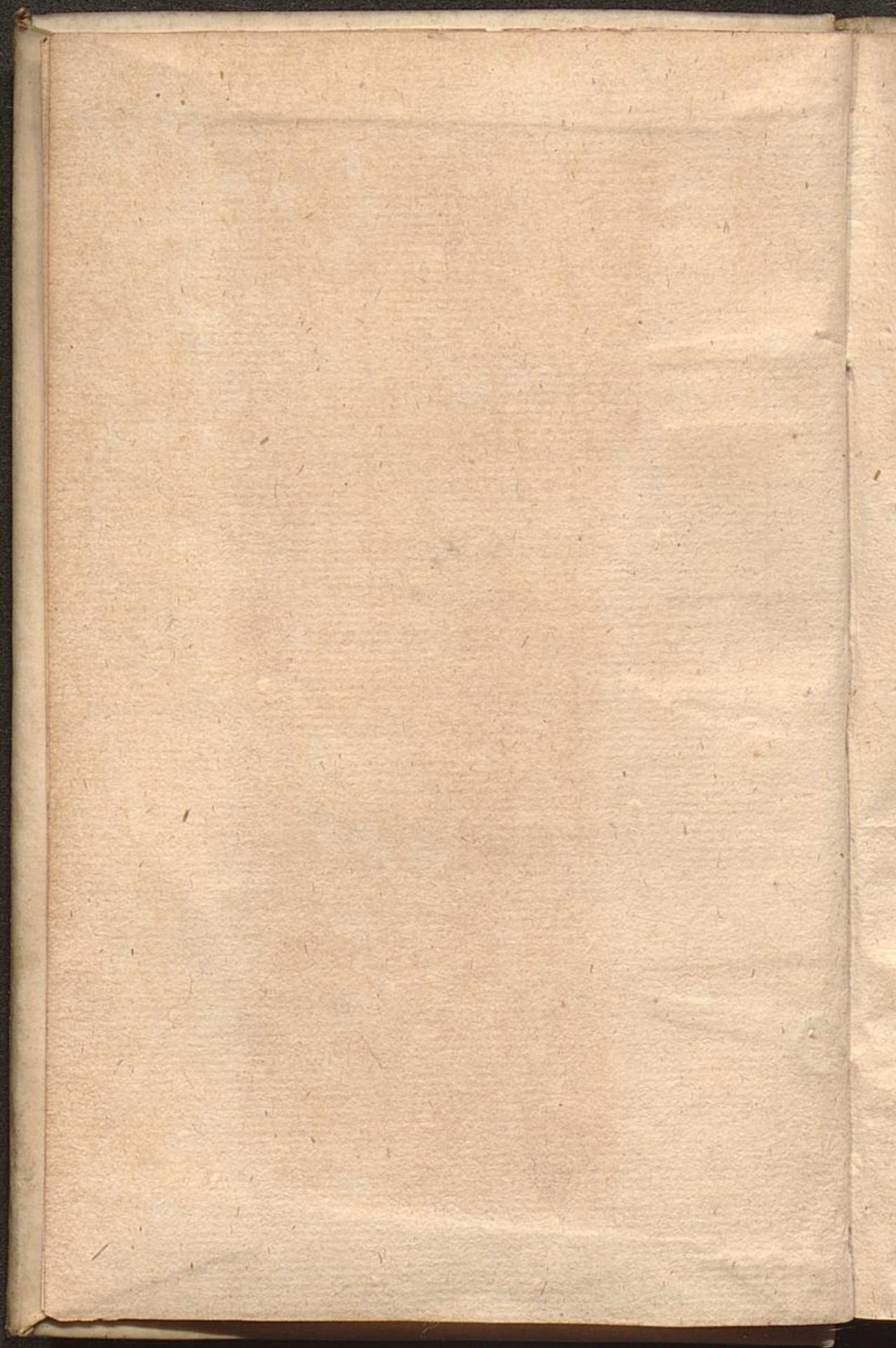
[S.l.], [1692]

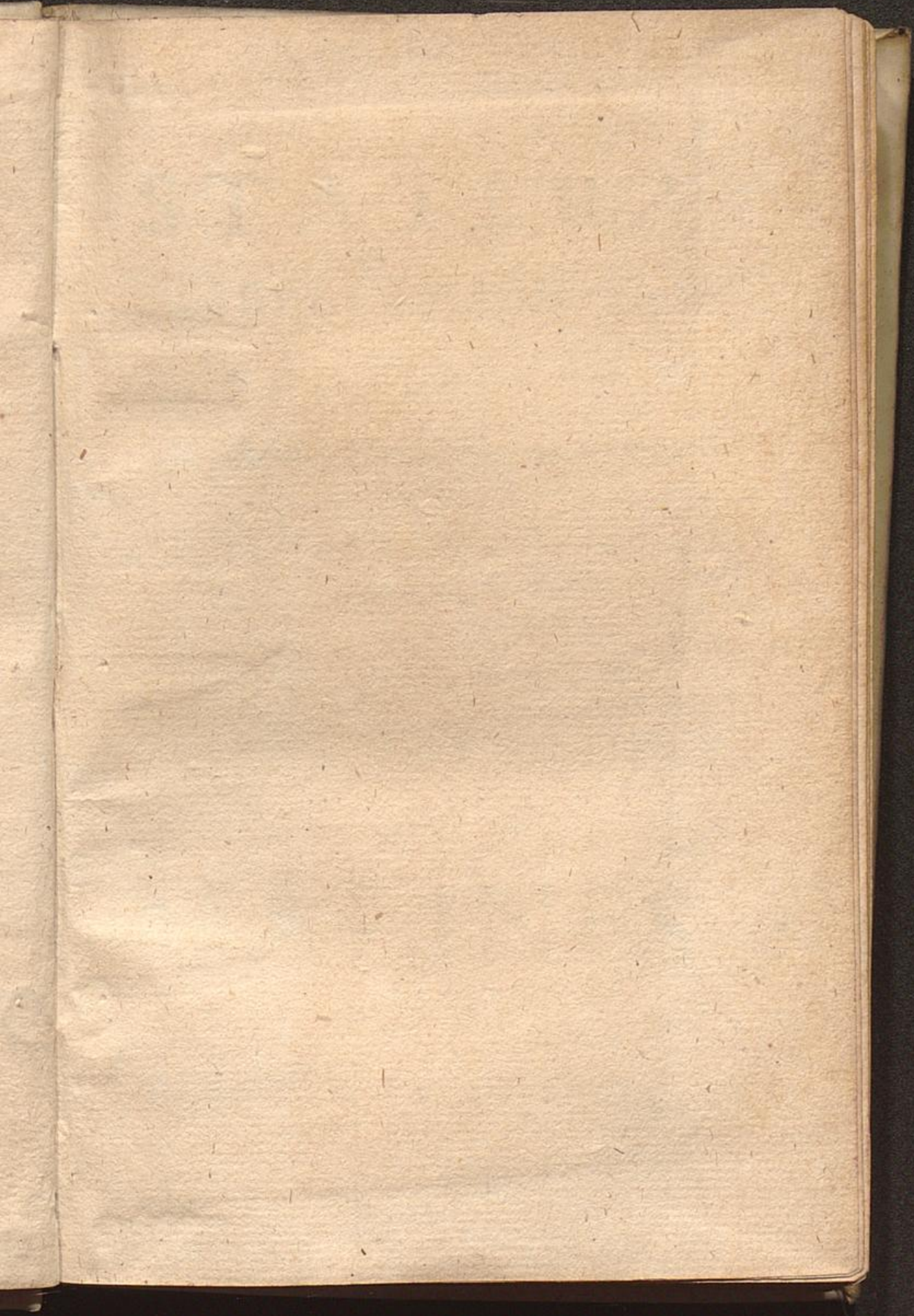
urn:nbn:de:hbz:466:1-39034

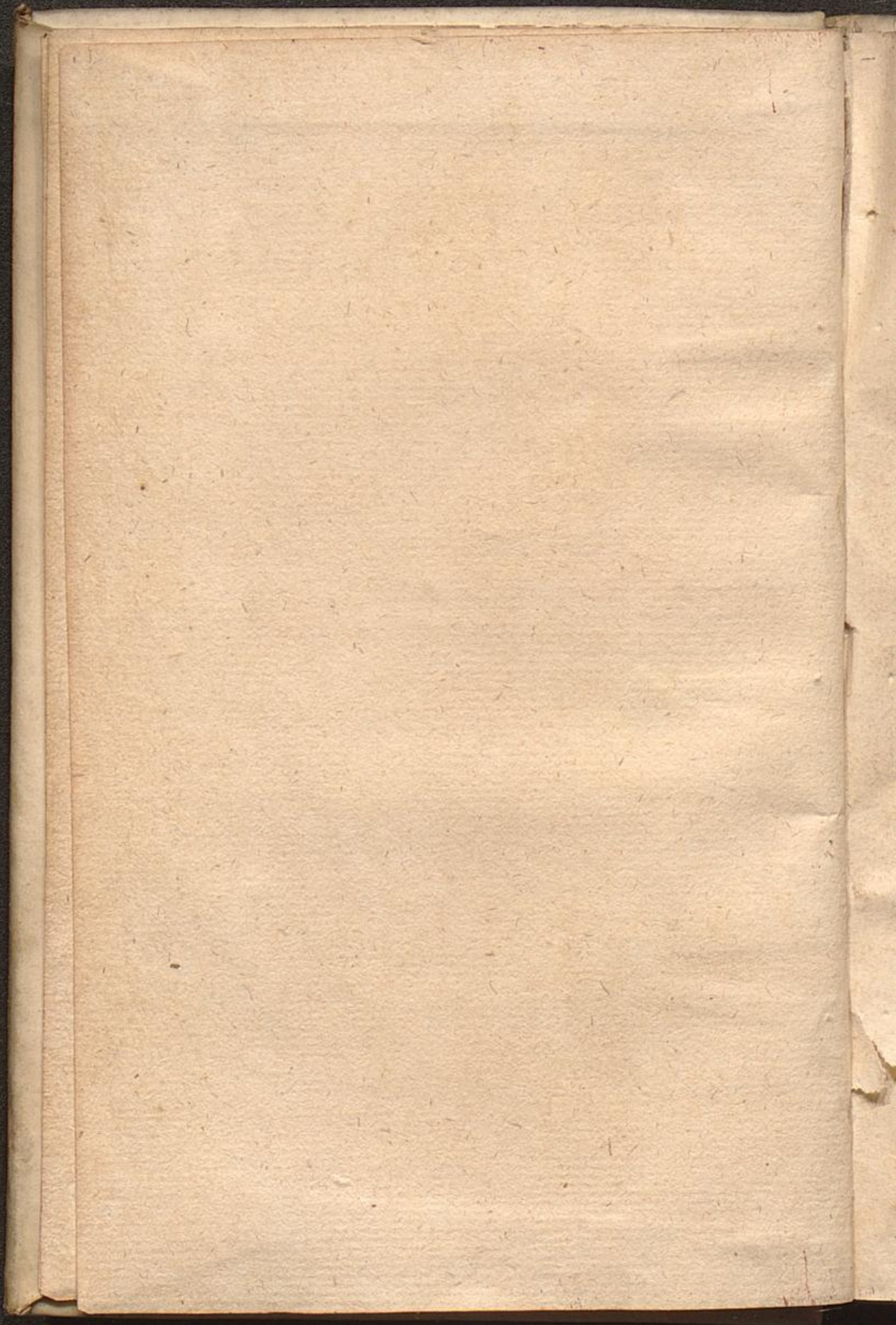
447
Th 447.

D. 1
36.

STATERA

LIBELLI FAMOSI,

CUI TITULUS

La Morale relachée fortement sou-
tenue

Collegii Sordani Lepo Paderbornae 1693.

P A R

MONSEIGNEUR

L'ARCHEVEQUE

D E

MALINES

P E R

DIDACUM DE OROPEGA.

STATERA

LIBELLUM

CONSTITUTUS

In nomine domini Amen

Quod cum in

causa

inter

et

contra

MAIINES

PER

EDICUM DE OROICA

(3)
CAPUT PRIMUM.

Expenditur infamis Titulus

MORALIS

LAXIORIS

E T

Ineptiis, fallaciis, calumniis, plenus esse convincitur.

Quidquid Reverende admodum Domine annis superioribus Libellorum, Scriptorumve à Neo-Augustini Discipulis in lucem editum nancisci potui, quantum per occupationes magis necessarias licuit, evolvi studiosius, quam talium Autorum opuscula merebantur. At nullum offendi impudentius, nullum Theologo indignius, quam quod sub hoc titulo edidisti, *La Morale relachée fortement soutenue* &c. unde quibusdam illud Arnaldo adscribentibus respondi, aut ejus Autorem non esse Arnaldum, aut detrito ingenii acumine luxatum Arnaldo, turbatumque cerebrum, nihil tanto dignum nomine procudisse. Quid enim Libellus hic solidæ ratiocinationis continet?

A 2

quid

quid non potiùs stolidæ criminationis? ipsâ Libelli fronte, vocibus penè singulis, impudentiam tuam manifestè prodis, atque stultitiam. Quis enim titulum hunc contemplatus, *La Morale relachée fortement soutenue par Monseigneur l'Archeveque de Malines justement condamnée par le Pape Innocent XI, & mal defendue par Didacus de Oropega, dont on fait voir les erreurs, les impostures, les injures, & les calomnies par G. Prieur de S. Martin*, Quis, inquam, non existimet, Tractatus integros, vel ingentem propositionum cumulum, ex universa Theologia Ethica, à te referendum? quis non expectet Theologiam, quam Illustrissimus in ipso Archi Episcopatu, vel saltem ætate maturâ tradidit, seu verbo, seu scripto? Quis non autemet propositiones Illustrissimi non paucas ab Innocentio XI profligatas? demonstrandas verò à Domino Priore S. Martini in argumentis meis fallacias, atque ineptias, detegendos errores varios minimè leves, mendacia, calumnias, tota passim *Confutatio*ne dispersas? quid autem ex promissis tam magnificis præstas miles gloriose? exhibes propositiones novem, quarum prima, teste Alexandro VII, tunc in Scholis erat communior, nec deinceps condemnata, aut communiter rejecta, imò

& censurari vetita est Decreto ejusdem Alexandri. Inter alias nulla Vaticano fulmine afflata est, si saltem quintam exceperis, quæ agit de Communione sacrilega. Neque hæc in ullius Autoris determinatè, & explicitè sensu damnata est, sed tantùm, prout jacet. Propositionem autem Illustrissimo objectam quædam circumstantiæ limitant, quæ non adsunt articulo condemnato; verùm fac e-nuntiationem illam eodem prosriptam esse sensu, quo antea à Theologis traditam, tantùmne flagitium est in Adolescentia, in Theologiæ Tirocinio, ex præscripto Professoris pro exercitio Scholastico illam defendisse, quando inter Doctores omnium ordinum, pietate, & doctrinâ conspicuos tradebatur triginta, & amplius annis ante prohibitionem? hoc sine meretur, ut tam insolenti titulo, post quadraginta tres annos, quibus Thesis Patris de Scildere oblivioni data est, insultetur ejus olim defensori, nunc Archi-Episcopo? ideòne chartis infamibus toto Belgio, aliisque vicinis regionibus, etiam in Gallia, & Italia disseminatis, proclamanda fuit Theologia Illustrissimi Mechlinionensis, tanquam pietatem omnem pessumdans, & Religionem Christianam? hoc sine est Theologiam dissolutio-

rem ab Archi-Episcopo sustineri , & quidem , ut ais , pertinacitè? essetne tolerabilis impudentia , si propter propositionem unam de Communione sacrilega , damnatam ab Innocentio XI , defensam antè à Doctõribus passim Lovaniensibus , iisque Illustrioribus , Guilielmo Mercero , Joanne Wiggers, Joanne Sinnichio Gerardo van Werm , Andrea Laurent , Michaële Paludano , Guilielmo Tasselon , Guilielmo ab Angelis , Jacobo Pontano , Theologiam istorum illimitatè criminarer , tamquam à Sede Apostolica debellatam ? At Theologicarum disputationum Præsides non concinnant Theses , sed defendentes Discipuli; intelligo : ideò scilicet Discipulis Academicis , non Professõribus juxta vos imputandæ sunt Theses , quia ab illis , non ab his fabricatæ sunt : sed , amabo , quisquamne vestrùm persuasum habet Theses ab Illustrissimo olim defensas , ab eodem tunc Discipulo fuisse compositas ? an verò à R. P. Ludovico de Scldere ejus in Theologia Professore , & disputationis Præside ? nullam Illustrissimum in earum compositione partem habuisse certum est : sunt enim Tractatus penè integri de Sacramentis in genere , & singulis in specie , prout in Schola publicè à Professore dictati sunt.

quæ-

Quenam igitur ea lex æquitatis , ut præte-
 rito Magistro vero Thesium Autore , ar-
 guatur Discipulus ? aut fortè magis crimen
 est Discipuli , peæscribente Thesium Profes-
 fore , defendere , quàm Præsidis non cor-
 rigere scandalosam sibi à Discipulo exhibi-
 tam , ejusque defensionem non adesse tantùm ,
 sed præesse , ac Discipulo , sicubi fortè ad
 angustias redigitur , suppeditare clypeum ,
 quo tela ab argumentantibus intorta repel-
 lantur. Sic ipsi Thesium Divionensem de pec-
 cato Philosophico Professore adscribitis , non
 Discipulo , quamvis apud Jesuitas usu rece-
 ptum sit , ut Discipuli Theses seligant , non
 Professores. Sed Illustrissimus Mechliniensis
 hæresim Jansenianam , aliasque Novitates
 vestras non patitur : ideò ejus fama , jure ,
 sive injuriâ , saltem apud imperitos deni-
 granda fuit , & conculcanda autoritas. Fu-
 tilis criminatio , & Theologis Autoribus in-
 digna ! sic Prior umbratilis cum tuis Anti-
 monachis singulariter exemptis omni huma-
 nâ potestate , etiam Pontificiâ , tibi jus dicis
 pro libitu , æquitatem professus , & rigorem ,
 sed magis versatilem , quàm sit Scholastico-
 rum probabilitas , aut gratia Molinistarum.
 Quoniam autem Professores Academicos tam
 sollicitè liberare contenditis ab invidia The-
 sium ,

esium ,

sum, si quid illæ reprehensione dignum continere videantur, cur non liberatis Jesuitam Mussipontanum ab infamia Theſios negantis præceptum speciale charitatis? Discipuli Academici non alia passim propuganda suscipiunt, quàm quæ in Schola Academica didicerunt. Quapropter si scandalosa, si damnabilia, aut jam damnata dogmata Theſibus suis inferant, meritò in errorum illorum suspensionem vocantur Professores, non autem Mussipontanus Jesuita; cùm Defendens nullum Societatis Theologum nactus sit Professore, & Mussipontanus semper oppositum docuerit, tum ante, tum post Theſim ab hoc seculari defensam, quam mox ubi legens detexit, cum aliis illic Professoribus, & Rectoribus; censurâ publicâ diu ante Alexandrum VIII condemnauit. Et tamen Discipulo à vobis parcitur, non Professori, cujus unicum crimen fuit præpostera urbanitas, quâ nimium tribuebat prudentiæ peregrini defendentis, ejus Theſim legendi non sollicitus, quam videret dicatam Episcopo, idèdque confideret satis esse limatam, certè non scandalosam, non hæreticam.

Quid impudentiam tituli, quem infamî operi tuo præfixisti, pluribus persequar? ut

Le-

Lectorem toties repetita eadem legere, ita & me tædet quam maximè, ea, quæ tum ex *Confutatione*, tum ex *responso ad examen*, ex *Epistolis ad Illustrissimum Pontificis in Belgio Internuntium* sunt manifesta, & omnium oculis exposita, inculcare operosius. Quia tamen ab infarciendis, quæ sæpè us rejecta, & confutata sunt, non desistitis, juvat criminationis iniquissimæ, etiam stultissimæ refutationem regerere, ne plus apud vos calumniandi libido, quam justæ apud nos defensionis studium valuisse videatur. Fortè & in plurium manus vestra accusatio, quàm prior nostra defensio pervenerit.

Alterum accusationis caput est, quod *doctrinam Illustrissimi condemnatam, malè defendere*. Hic iterum quot voces, tot fraudes, & mendacia. Nam neque Theologia The-
sibus expressa, est doctrina Archi-Episcopi, neque ex una propositione damnata, rectè dicitur damnata Theologia Moralis alicujus professoris, multò minùs Discipuli; neque à me ulla propugnata doctrina est, quam Innocentius XI proscripsit, aut Theologus ullus perniciosæ laxitatis convicit. Pauci dies sunt, cum jactari audivi ab adversariis Decretum adversùs propositiones octo ex The-
sibus Patris de Scildere excerptas Romæ
jam

jam editum esse, & intra dies quindecim in
 Belgio expectari. Sic nempe me ab Illu-
 strissimi defensione, & responsione ad in-
 fame opusculum *la Morale relachée* abster-
 rendum putarunt. Verum jam pridem didi-
 ci, non habendam temerè Jansenianis ru-
 moribus fidem: neque vereor, ne Confu-
 tatio mea Romæ displicuerit, quo ipse eam
 jam à mensibus aliquot ultrò transmisi, &
 quidem ad Eminentissimos S. Officii Cardi-
 nales, & Illustrissimum Assessorem. De pro-
 positionibus, de quarum veritate non dispu-
 tavi, statuat Apostolica Sedes, ineptas ad-
 versariorum argumentationes explosi, crimi-
 nationes iniquissimas repressi, sensum Præsi-
 dis, & defendentis, quantum per Aposto-
 licam Sedem licuit, vindicavi. Hanc Illu-
 strissimi causam, quam spontè suscepi, num-
 quam dimittam, nisi eorum, quibus obser-
 vantiam debeo, coegerit autoritas. Cetera,
 quæ opusculi tui titulus pollicetur, non mi-
 nus præclara sunt, & quæ Lectoris No-
 vaturientis animum ad singula percurren-
 da alliciant. Demonstraturum te promit-
 tis errores meos, mendacia, injusta con-
 vicia, & calumnias. Fateor, scapham, sca-
 pham, ligonem, ligonem vocare soleo;
 Jansenistas. *Augustini discipulos* dicere non
 pos-

possum, nisi addendo *Iprensis*: non tamen adeò, ut arbitraris, pervicacis sum ingenii, ut ubi quisquam, sive amicus, sive adversarius errorem qualemcumque à me asportum esse probaverit, non illicò retractare cupiam: Tu verò Domine Prior, si exemplum meum sectari volueris retractando errores, mendacia, convicia, calumnias, quam tantèdem opusculi tui partem servabis? Quam non destrues resiliendo? Quis enim in toto libello tuo paragraphus, quæ pagina erroribus, mendaciis, conviciis, calumniis non scatet? Nisi tibi plura, quam centum exhibuero, nolim haberi Theologus, plura numerare fastidio est. Quam à me impactam quereris Arnaldo tuo defensæ hæresios maculam, abstergere non recuso, nisi accusationem argumentis satis probabilibus, quid ni dicam moralitè certis stabilivero? certè tam insolenti, tam confidentèr propositæ quæstioni, quam Autori, sive is Arnaldus sit, quod hic negat, sive ejus Amanuensis, quod indubitatum est, appellare placuit curiosam, *Quæstion curieuse*, respondebit fortè paulò accuratius cui otium est. Priorem te scribis *S. Martini*, gratulor dignitatem, & revereor. Sed ubi quæso eam obtines? An *Lovani*? magis religiosus est prior ille, quam
ut

ut tam infamis opusculi Autor sit. Certum est irreligiosum te Anti-Monachorum, & Jansenistarum Priorem esse minimè regularem. Cujus igitur observantiæ? *Rigidioris*, inquis, non Episcopalis, non Pontificiæ, non Catholicæ. Sivè Genevensis Prior sis, sive Leerdamensis, cujas fuit Neo-Augustinus, non minoris meriti es, quam Franciscus Manseau nupèr creatus Præpositus in partibus infidelium. In *Responsio* ad ejus *Examen*, aiebam, me expectare brevi, nescio cujus Dicecesios Episcopos, non Dei, non Apostolicæ Sedis gratiâ, sed Arnaldi potestate initiatos. Nunc video spem affulgere novorum etiam Abbatum. Ejusmodi promotionibus proximi sunt, quotquot sive è Gallia propter Jansenismum profugi, sive Archiepiscopo Mechliniensi rebelles, malunt stationibus moveri, & quâcumque notari infamâ, quàm novitatibus renuntiare, parere decretis Pontificum, eorumque definitionibus quantumvis ab Ecclesia receptis subscribere. Sic nempè persuadetur imperitis, sic in exteris Regionibus spargitur, viros Amplissimâ dignitate fulgentes, tum inter Sæculares Clericos, tum inter Regulares, & Religiosos, aperto Marte, non dissimulatis suis nominibus scribere adversus Archiepiscopum Mechlinien-

niensem, ejus tùm mores, tum doctrinam, Ecclesie illius Primoribus gravissimè displicere, ab iis intrepidè, & publicè impugnari. Expendamus singula accusationis capita, *errores, mendacia, calumnias*, quæ mihi in Libelli tui titulo impingis tam liberalitè. Non desunt, quæ tibi reponam etiam liberaliùs. Sed cohibendus mihi stylus est; quando cum viris Amplissimis, nec mediocritè Reverendis disceptandum, quamvis & pro Archiepiscopo apprimè Catholico, & contra Ecclesie rebelles, hæretici sensûs sub Augustiniano nomine tenacissimos.

CAPUT SECUNDUM.

Expenditur Paragraphus primus de instituto Operis.

QUibus familiare est in re perspecta mentiri, faciliùs concedendum est, uti conceptas temerè opiniones, tanquàm indubitatas veritates pronuntient. Manifesta mandacia, vel in ipsa operis fronte non pauca deteximus, nunc autèm fallacem titulum etiam Jesuitæ vocabulo augendum putasti, *Moralis dissoluta*, inquis, *justè condemnata ab Innoc. XI. malè defensa à Didaco de Oropega Societatis JESU.* Mihi quidèm non

B

in-

injurius es vocabulo tam honorifico ; quid enim honestius, quam JESU Sociis annumerari, accenseri Ordini, cujus integerrima apud omnes fama est, cujus in Ecclesiam merita sanè illustria sunt, qui Orthodoxis passim amori est, & venerationi, quodque non minoris gloriæ, hæreticis passim odio est implacabili? Quin gratias à me referres, si non e mentitus Prior, sed verus fores Societatis totius, vel Provinciæ saltem moderator. Jam enim inter socios longè me digniores locum mihi oblatum crederem, nec duce-rem recusandum. Rectè quoque facis cum debitum Ordini illi titulum tribuis, ab hæreticis arrodi solitum, tuisque inusitatum Gregalibus, qui vel *Societatem* tantum vel *Societatem Nominis JESU* appellare malunt stultâ cavillatione. An non enim indicatum volunt solam nominis communionem ab illa congregatione affectari, non virtutum imitationem? In hoc igitur æquitatem tuam laudo, sancti Martini Priore non indignam. Verùm potestne arbor mala fructus undequaque bonos facere? An non illud, quod officio, & à circumstantiis præcisum laudabile est, intentione pravâ, aliisque accidentibus deturpatur? Nulla hîc divinatione opus, nec inani conjecturâ: Societatem JESU quam
ca-

cane pejus, & angue odisti, ream agere de-
 creveras protritæ autoritatis Pontificiæ, cum
 post prohibitionem Innocentii XI. ausa est in
 suo Didaco de Oropega propugnare pertina-
 citer propositiones ab eodem Pontifice con-
 demnatas. Nusquam me in Decretum illud,
 aut aliud quodcumque impegisse demonstra-
 vi luculentè, Epistolis sex ad Illustrissimum
 Pontificis in Belgio Internuntium. Unde
 hoc ipso gravioris calumniæ reus convince-
 ris, dum non mihi soli, sed etiam Societati
 JESU hanc maculam aspersisti. Altera impo-
 siti mihi nominis Jesuitici ratio non minùs
 fallax, & flagitiosa est. Nullibi Arnaldi ar-
 mamentarium copiosius est, nullibi telis magis
 virulentis instructum, quam ubi cum Socie-
 tate certandum. Huic à Theologia incuna-
 bulis bellum indixit Arnaldus: quidquid us-
 quam de Jesuitis invidiosi ab hæreticis con-
 fictum, quidquid ab aliis Societatis adverfa-
 riis, vel æmulis temerè in eam jactatum est,
 quinquaginta annorum spatio avidè collegit,
 futurum deinceps Libellis infamibus condi-
 mentum. Ut igitur Amplissimus Calumnia-
 torum Prior materiam aucuparetur uberio-
 rem, Jesuitæ titulo decorandus fui. Sic proxi-
 mi Jansenistarum Affines, Calvinistarum
 Ministelli, nusquam, quàm ubi in Jesuitas

debacchandum est, disertiores, quotiescumque ad dicendum pro concione minimè comparati sunt, vel deficiente suscepti argumenti materiâ, vel nescio quo casu, destitute Oratorem memoriâ facilè tempus implere solet, ubi qualicumque usus transi-
tione, ad Jesuitas declamationem diverterit. Mox P. Moyam Serenissimæ Hispaniarum Reginae Confessarium, mox Patrem quemdam Pirottum, mox, Sirmundum in scenam producis, sequuntur Patres Escobar, & Ægidius Estrix infestum Jansenistis nomen, accersuntur ex ultimâ Orbis plaga Societatis Missionarii ambitionis potius, & avaritiæ studio, quàm Divinæ gloriæ, aut salutis animarum, tot maria emensi. Si Arnaldo credimus, de tam enormibus jam sæpiùs mendaciis convicto. Si specimina aliquot lector desideret, adeat *Catholicam Querimoniam*, & *Defensionem novorum Christianorum*. Frustrâ speras Domine Prior, ab institutâ quæstione hoc pacto me divertere. Causa hic Illustrissimi, & mea discutienda est: Doctrina Archiepiscopi cum adversariorum dogmatibus conferenda, utraque aquâ lance ponderanda sunt, tandem controversia Sedis Apostolicæ, & Eminentissimorum Cardinalium judicio dirimenda. Quæ ad Illustrissimi, meamque
de-

defensionem pertinent, videri possunt in Epistolis ad Pontificis Internuntium, hæc cuilibet æquo Arbitro abundè sufficiunt, quare, ne toties iteratâ dictorum repetitione frustra Lectori molestus sim, tantum hîc mendacia tua magis perspicua recensebo, paucis castigabo ineptias, & subindè, ubi quid novi argumenti attuleris, Sophisticam ejus vanitatem demonstrabo.

Pag. 4. dicis Cor. de la Montagne, ubi Mores Illustrissimi defendit, promittere *Opus justæ molis*, quo ejusdem doctrina à calumniis vindicetur. Tum quæris an, si per *Opus illud justæ molis* intelligi voluerit *confutationem* mox subsequutam, meritò applicari hîc non possit illud, *parturiunt Montes nascetur ridiculus mus*? Opusculum Cornelii de la Montagne ubique perlustravi, nusquam mentionem reperio *Operis justæ Molis*, promittit accurratam totius accusationis, ad Doctrinam quod attinet, discussionem. An fidem ejus non liberaverim, cujuslibet non Janseniani exposco judicium. Quid hæreticis facias, quibus, si ingentia volumina objicias, ut objecit Bellarminus, insultat Cardinali Calvinista Amesius, ejusque Librum controversiarum vocat *Molem sine Nervis*; si paucis multa complectaris, exprobratur Opusculi brevitatis, moles desi-

deratur. Steyartium credo hìc tacitè Notari adversarius voluit, tanquam promissi *Operis justæ Molis* etiannùm debitorem. Verùm prolixo opere supersedere Steyartius potest, dum solus ipse brevioribus suis lucubrationibus tam numerosam factionem satis occupat. Quid autem mihi expectandum fuisset favæ persecutionis, si *Opus justæ Molis* obtrusissem, qui tam exili Opusculo totam in me commovi Hierosolymam? Desinat, quæso, Amplitudo tua breviter meam reprehendere, desinat tam importunè molem expetere, vel à Confratribus suis veniam hanc mihi impetret, ut institutam nupèr inter Doctrinam Archiepiscopi, & Novatorum comparationem paullulùm liceat producere. Præstet quoque typorum sumptus, quos res mea familiaris tenuis admodum in his temporum angustiis non patitur: & intra hujus anni terminos, si non à me, certè ab alio, ut confido, disquisitionem Historico-Theologicam circa quæstiones controversas, præsertim de Janseniano phantasmate, referes, quam de brevitate non accusaveris.

Pap. 5. ais: *Insidiari me non potuisse, propositiones Illustrissimo objectas, reverà ab illo fuisse propugnatas, ideòque me earum defensionem suscipere confugiendo ad aliorum autorum consensum,*
ad

ad distinctiones futes, & recriminationes iniquif-
 simas. Quid ni aliorum explorem sententias,
 præsertim si Autores sint gravissimi, si Epis-
 copali, si Cardinalitia dignitate fulgentes,
 nequè de perversis aliundè dogmatibus sus-
 pecti, sed sancti, sed communi Theolo-
 gorum calculo probati? quid hìc dignum
 reprehensione? quid ab usitatâ Theologi-
 cas quæstiones discutiendi ratione alienum?
 quid non in scholis omnibus receptissimum?
 ne vestram quidem Pseudo-Augustinianam
 excipio. Scotistarum, & Thomistarum au-
 toritates adè non fallidit ubique, aut con-
 temnit Jansenius, ut complura capita illis
 sibi vendicandis unicè impendat, imò verò
 quædam hæc Jansenistarum proprietas est,
 ut, si quid non nimis patenti absurditate
 pudendum ediderint inscripto Autoris nomi-
 ne, longam ostentent Approbatorum seriem.
 Videri potest Sancyrani Petrus Aurelius, Ar-
 naldi liber de frequenti Communione; ipse
 Cornelii Jansenii Augustinus, non solis cen-
 sorum tunc Ordinariorum Jacobi Pontani,
 & Henrici Caleni approbatione muniendus
 fuit, sed quot undequaquè pro infelicis illius
 fœtus defensione emendicata sunt suffragia!
 non omnis sententia sana est, quæ aliquo-
 rum suffragiis firmata est, ut rectè mones,
 id-

idque non in solis moralibus propositionibus scandalosis compertum est, sed in Theoricis non paucis à Pio V. Gregorio XIII. Urbano VIII. Innocentio X. Alexandro VII. & nuper ab Alexandro VIII. hæresios condemnatis: neque trecenta per R. adm. P. Provinciale N. Romam transmissa ex Belgio Jansenistarum testimonia, librum Jansenii, ejusque sententias, & sensum anathemati subduxerunt. Non igitur certum semper argumentum præstat multorum, præsertim Neotericorum consensus. Hic tamen sufficit ad opinionem ab omni temeritate liberandam, & adversus paucorum obtreçantium privatas censuras defendendam, maximè si hi de erroribus in fide gravissimis aliundè passim habeantur suspecti, si Apostolicis constitutionibus refractarii, illi verò famæ sint apud omnes integerrimæ, Pontificiorum omnium Decretorum reverentes, execrantes omnia proscripta dogmata eo sensu, quem Pontificum sanctiones confixum esse decernunt. Non alios ego Autores profero, proferre passim gaudent adversarii, dum satis multos viros rectos, & simplices, terminorum quorundam æquivocorum fallaciis nequeunt circumvenire. Quid non molitus est Eximius D. Martinus Henricus de Swaen, ut Patres Do-

mini-

minicanos , & Augustinianos ad subscribendum Epistolæ suæ induceret , etiam ex voto , ut aiebat , Illustrissimi Archi-Episcopi Sebasteni Hollandiæ Vicarii ? ab his repulsam passus , unicum inter Religiosos incautum nactus est Carmelitam Discalceatum , qui è Conventu Bruxellensi accersendus fuit , & nobis magnificè ostentandus. Præter hujus , & duorum minùs perspicacium Doctorum , etiam Guminari Huygens , & Hennebelli auctoritatem , qui licet non privatis tantùm hominibus , sed Regi Catholico , atque ipsi Pontifici de Novitatibus , & Jansenismo suspecti sint , eorum scripta Vaticano fulmine profligata , videntur tamen Martino nostro non leve sententiis suis momentum subscriptione suâ allaturi.

Argumenta alia Theologica ex scripturarum oraculis , Conciliorum , ac Pontificum definitionibus deducta , quantum necessitas postulat , & instituti mei ratio patitur , non prætereo , quamvis multa , quæ ubique obvia sunt , & millies decantata , ne erudito lectori hoc tempore tot libellorum quotidie novorum ferace tœdium pariam , non duxerim iteranda. Distinctiones Jansenistæ futiles vocant , & sophisticas , quæcumque confusas , & implicatas eorum cavillationes luci expo-

exponunt , & de ineptia nimis solidè convincunt. Ejusmodi censuris non commoveor, edoctus multâ libellorum Jansenizantium lectione , nusquam Pseudo-Augustini discipulos premi arctius , quam ubi de Sophisticis queruntur distinctionibus , de cavillationibus , quæ responsum non mereantur. Verius appellarent sophismatum suorum solutiones , & cavillationum convictiones nimis manifestas , ideòque sibi levi explosione transiliendas potius , quam irritò conatu impugnandas.

Frustrâ mihi recriminationem objicis qui criminationes vestras directè impugno , & evertò , tum verò justissimam adversus vos accusationem à me institui quis ægrè ferat , præsertim dum ad causæ præsentis , & à vobis temerè institutæ discussionem est opportuna ? in hoc consentiò Autori nuperæ ad Arnaldum Epistolæ adversus primam ejus , & secundam querelam , nunquam Arnaldum , ejusque confœderatos manifestiùs reos deprehendi , quàm ubi altissimè vociferantur , & maximè flebiliter queruntur de injuriâ. Imbellis profectò defensio , causæ suæ diffidentis , & desperantis evidens argumentum.

Quod ais pag. 5. admittere me , quod Archi-Episcopus propositiones ab Autore libelli

si les sentimens , relatas saltem in Theologiae Tyrocinio defenderit , palmare mendacium est , cum tam in confutatione , quàm in Epistolis ad Illustrissimum Internuntium plerasque propositiones infidelissimè Theibus excerptas , scèdè mutilatas , aliisque mutationibus corruptas ostenderim satis luculentè.

CAPUT TERTIUM.

Expenditur Articulus secundus de Attritione.

SENTENTIAM in scholis communiorem de sufficientia Attritionis formidolosæ in Sacramentis Baptismi , & Pœnitentiæ , collocaverat infamis Autor libelli publicâ autoritate combusti , inter opiniones , quas generalis censura definierat esse *Parum Christianas* , & *maximè contrarias* , tum *veritati* , tum *legi Evangelicæ* , dixerat eam *scatere horrendis consèctariis* , *hominemque exponere æternæ damnationis periculo*. Monueram Autorem impingere in Decretum Alexandri VII. anni 1667. die 5. Maji prohibentis *in virtute S. Obedientiæ* , & *sub pœna excommunicationis latæ sententiæ S. Sedi reservata* , *ne quis audeat* (sententiam memora-

tam

tam) alicujus Theologica censura , alteriusve in-
 juria , aut contumelia notâ taxare. Miratur au-
 tem Reverendus Jansenistarum Prior , à me-
 virum illum idcirco redargui tamquam gra-
 vissimæ inobedientia , & rebellionis reum , quan-
 dòquidem in opinionis illius defensores invecus
 non sit , contentus relatione consecratorum , que
 per se horrorem incutiunt. Quid est nugari si
 hoc non est? An Pontifex tantum prohibet,
 ne in Theologos quis invehatur? An non
 etiam terminis , quæis nulli possunt esse ma-
 gis dilucidi , vetat , ne quis sententiam ipsam au-
 deat alicujus Theologica Censura , alteriusve in-
 juria , aut contumelia notâ taxare? An nulla
 censuræ Theologicæ , alteriusve injuriæ , aut
 contumeliæ nota propositioni inuritur , Si
 statuatur esse parum Christiana , maximè contra-
 ria , tum veritati , tum legi Evangelicæ , consecra-
 riis suis horrenda , &c? Concludo iterum evi-
 dentè , libelli infamis artificem gravissimæ
 reum esse inobedientia , & rebellionis , vibratam-
 que ab Alexandro VII. excommunicationem lata
 sententia incurrisse. Quid sibi vult hæc tua pag.
 7. exprobratio , quod ad diluenda consecraria
 nullam adduxerim rationem , nulla Scripturarum ,
 nulla Patrum testimonia , nullam Concilii definitio-
 nem , sed tantum turbam recentium Theologorum ,
 quasi verò non semper reperiantur satis multi opi-
 nio-

nionum dissolutiorum patroni. Quid prius hinc mirer? Tuamne in mentiendo confidentiam? an impudentiam in calumniando? nullâ ego adversus confectariorum objectionem ratione dimicavi? An caput 2. confutationis inspexisti? enimverò scrutatus es diligentissimè, ut reperires aliquid quod carperes? an fortè latini sermonis adeò imperitus es, ut verba mea, & sententias minimè obscuras non perceperis? non existimo. Quid igitur tandem suspicer? an Theologicâ te, imò & Philosophicâ scientiâ tinctum tam leviter, ut quid sit ratio, quid ratiocinari, quid ratione adversus objecta pugnare, prorsus ignores? in Theologia parum te versatum, aut multorum oblitum satis prodis toto opere, verùm adeò te rudem esse, in animum inducere nequeo, ut credam. Nihil superest nisi ut te, dicam vel criminandi libidine nimis æstuantem, vel tui non satis compotem fuisse, vel quod magis verisimile est, Janseniano more mendacia mendaciis cumulare voluisse. Non gravetur lector adire confutationis Caput secundum, illic præter communiorum Theologorum consensum, & citatam non semel Concilii Tridentini definitionem, quam non privatim meâ, sed communissimâ Ecclesiæ interpretatione contra Adversarios militantem

induco , reperiet rationem aduersus confe-
 ctaria satis manifestam , quam hic in gratiam
 D. Prioris repeto. Geminum aduersarius
 confectarium horrore plenum , ut ait , ex
 Thesi deduxerat, primum, quòd *quacumque pec-*
cata quis commiserit , veniam eorum possit consequi
sine ulla Dei dilectione secundum quod & salutem
obtinere , quamvis nunquam Deum actu amaverit ;
 ad quæ ibidem respondi satis multa , & ite-
 rum respondeo: vel per particulam exclusivam
 SINE ULLA *Dei dilectione* intelligis negationem
 omnis omninò amoris , etiam concupiscen-
 tiæ Sanctæ , & virtualiter benevolentia , quâ
 quis vellet Deo æternum frui per visionem,
 & amorem beatificum , æternum eum lau-
 dare , & glorificare , quia Deus sic est finis
 ultimus , & objectiva creaturæ beatitudo ,
 qui procul dubio est aliquis Dei amor ,
 licet non formalis benevolentia , sed infe-
 rioris perfectionis ad spem pertinentis. Est
 tamen virtualis amor benevolentia , quia vir-
 tute talis desiderii Deo seruiendi decernit fir-
 miter seruire omnia Dei præcepta , adeòque
 & charitatis diuinæ : an non inchoata dile-
 ctio est , firmissima voluntas diligendi dein-
 ceps Deum ex toto corde , ex totâ animâ ,
 ex totis viribus , & quidem propter Deum ut
 in se , & sibi bonum , præscindendo ab ulla
 mer-

mercedis intentione ? Si ejusmodi quoque dilectionem formalem concupiscentiæ bene ordinatæ , & virtuales benevolentie particula exclusiva removeat , perspicua est ad-versarii fallacia , & vanitas confectarii , cum certum omnibus attritionis illius defensoribus sit , utriusque amoris hujus necessitatem cum Doctrina communi de sufficientiâ attritionis formidolosæ optimè consistere. Quis enim neget , inter pœnas à Deo infligendas gravissimam esse beatitudinis privationem ? quis neget ad justificationem per Sacramenta mortuorum consequendam , requiri propositum efficax servandi omnia mandata ?

Vel per particulam exclusivam intelligis tantum negationem amoris formalis benevoli. Hic autem vel est super omnia , vel non : si primum requiris , Sacramenta Baptismi , & pœnitentiæ , desinent esse Sacramenta mortuorum , adeoque nunquam Baptismus , nunquam absolutio Sacerdotis peccatorem adultum Deo primum reconciliat , quod Tridentino non congruit , nequè modò in fide satis tutum est , quamvis sit Joannis Lannoy , ejusque sequacium Novatorum sententia : alii cum Baio malunt dicere amorem Dei super omnia non justificare sine Sacramento , quæ doctrina in pluribus Baia-

nis propositionibus Bay sensu intellectis , à tribus Romanis Pontificibus proscripta est; adeòque incidis in Scyllam cupiens vitare Charybdim.

Horrore percussus Duorum confectariorum , ruis in damnatas anathemate positiones , à quibus Author Thesium, ut patet , remotissimus est , à confectarii utriusque absurditate satis tutus. Cur enim admittere cogatur peccatorem post vitam omnem infinitis criminibus transactam justificari , inò sanctis annumerari sine ullo actu amoris benevoli? Thesis tantum statuit , quid per se requirant Sacramenta mortuorum in adulto peccatore , ut justifyent , præscindit ab actibus aliunde præceptis. Quid ni igitur respondeat Professor , ut respondent alii ejus Socii, etiam qui hodiè Theologiam Lovanii profitentur , peccatorem , qui suo tempore non servavit præceptum charitatis , teneri ad illud quàm primum; cui si satisfacere tunc detrectet , absolutionis incapax est , uti & veræ attritionis , etiam merè formidolosa , quæ juxtà omnes sui defensores includit propositum efficax omnia præcepta implendi eo tempore , quo urgent. Si ignorantiam hujus præcepti supposueris invincibilem , aliter Professor ratiocinabitur , sed cur hujusmodi
igno-

ignorantiam hic agnoscere teneatur? certe tu nusquam admiseris, neque admittunt passim Scholastici. Falsum est igitur confectarium absolute, & moraliter loquendo, quidquid sit de hypothese, quæ cum à parte rei non existat, sed meræ speculationis sit, ad mores nihil pertinet.

Si amorem benevolum quidem aliquem requisiveris, sed non super omnia, quomodo potest ex illo esse contritio efficax, qualis exigitur in adulto reo peccatorum actualium? Neque evadis horrenda, quæ nobis objicis confectariorum portenta. Jam enim urgebo pariter ex tua sententia sequi, quod, ut peccator vitæ longævæ innumeris criminibus commaculatæ, labes omnes abstergat, & beatorum fruatur societate, inefficax aliqua dilectio sufficiat, etiamsi supponas eum nunquam Deum amasse super omnia.

Denique quamcumque inter Catholicos receptam sententiam amplexus fueris, iisdem premeris difficultatibus, si tamen difficultates morales sint, & non potius speculationes otiosæ, aut pueriles ineptiæ, ad imponendum imperitis, & conflandam viris illustribus invidiam frustrâ excogitatæ. Nam saltem, si non, ut mitissime loquar, periculosa in fide volueris adstruere, sed admittas

non requiri ad Sacramenta mortuorum contritionem per se justificantem, non illam, quæ est plenitudo legis, non illam, quâ Deus diligitur ex tota anima, ex tota mente, & ex omnibus viribus, inferam, ergo statuis adultum flagitiosissimum posse Deo reconciliari, & transcribi cœlo, etiamsi numquam impleverit primum, & maximum præceptum. Age Novatorum Prior, ingenii vires omnes intende, ut responsione alia te expedias, quam eâ, quæ à nobis jam adhibita est. Responsionem tanto Priore dignam expecto, & novam, si nostra displicuerit. Cur ad difficultates ejusmodi in *confutatione* propositas non respondes? polliceris responsum; sed nihil solvis difficultatis; imò ne attingis quidem, contentus referre, quod ad justificationem requiras veram mentis ad Deum conversionem, hæc autem fieri debeat per amorem Dei super omnia. Sic populo imponis, & Theologus videri vis, qui, si Theologiæ limina aliquando salutasti, non multum retulisti scientiæ; certè nihil prodis, ut me jam inde tædeat nugis tuis refutandis occupari. Pergam tamen juxta consilium sapientis respondere stulto secundum stultitiam suam, ne, si tacuero, sibi sapiens videatur, & gloriatur quasi de Triumpho.

Nul.

Nullos protuli Patrum locos, quia ad
 vindicandam à Contumelia sententiam The-
 sios satis momenti habent, quæ tum hæc
 paucis attigi, tum in Confutatione pluribus
 disputavi. Neque Tractatus integros de una
 hæc quaestione conscribo, neque positiones
 Theios assertiones meæ sunt: neque
 iis me subscribere necesse est, qui solum
 statui insulas criminationes vestras retun-
 dere, & infirmas, imò pueriles ratio-
 cinationes subruere. Quid dicam de inve-
 recunda tua responsione ad auctoritates præ-
 clarissimorum ex omni ordine Doctorum,
 etiam Episcoporum, Eminentissimorum Car-
 dinalium, Generalium Inquisitorum, &
 communiorem Ecclesiæ sententiam, ipso
 Cardinale Pallavicino, quem recusare non
 debet adversarius, in celebri ad Pastores
 Gandenses Epistolâ *Sedis Apostolica, cujus est*
de Theologicis sententiis iudicium ferre, scientiâ,
& permissu in praxi receptam? Revereri saltem
 debueras Eminentissimum Cardinalem Capi-
 fucci prius Sacri Palatii Magistrum, cum vel
 solo Thomistarum pallio adversus Pontifi-
 cum definitiones vos tutos arbitremini. Sed
 nullus Ordo tam sacer est, nulla auctoritas
 tam gravis, nulla in Ecclesia tam eminens
 dignitas, quam sibi opponi conspicatus non

dem facilitate proculcet Jansenianus , quã eam , ubi faventem nactus est , mirificè extollit. Levissimo flatu tot Illustrium Virorum numerosissimum agmen , imò potiorem Ecclesiæ partem prosternit , dicendo tantum , *quasi verò non reperiantur semper satis multi dissolutioris Ethicæ Patroni.* Ità quidem , sed an satis modesti , & sapientis Theologi partes explevisse tibi videbor , si vobis in materia de gratia , libertate , morte Christi pro salute hominum , recentes quosdam Thomistas citantibus , tam magnificè prædicantibus Eminentissimi Cardinalis Laureæ sententias , responderem : *quasi verò non semper reperiantur qui damnatis , & hereticis opinionibus suffragentur?* Non solâ Scholasticorum autoritate assertionem suam roborat , sed vel maximè Concilii œcumenici , quisquis communissimam autoritatem refert ita Concilium interpretantem. Sic non solâ Patrum , non solâ hominum autoritate nititur , qui communem Patrum interpretationem refert divina oracula explicantium. Scio equidem longè inferiores Patribus esse Scholasticos , saltem Neotericos ; sed an à Patribus petenda est interpretatio Concilii Tridentini , superiore tantum sæculo celebrati ? An verò à Doctoribus Catholicis , qui Concilio inter-

fuc-

fuere, eique vivere proximi? An temerarius ille est, qui ut Scripturam Sacram, ita & Conciliorum, & Pontificum definitiones intelligit juxta communissimam Catholicorum, piissimorum, doctissimorum acceptionem? Verum, quid à me Concilia postulas? quæ si sententiæ communi apertè faventia ostendero, ubi aliæ vobis responsiones defuerint, ubi non patuerit locus cavillationibus, infringere auctoritatem Conciliorum vobis non admodum erit difficile. A Joanne Vergerio Sancyrano Abbate didicistis Concilium Tridentinum fuisse tantum Conventum Scholasticorum, qui non parum recessere à veteris Ecclesiæ institutis. Gregorius VII cum Romano Concilio fœdè laceratur ab Ægidio vestro de Witte, qui & Florentino non multum tribuit. Quid Patrum testimonia requiris? Qui in Scholasticorum omnium libris, & dictatis obvii sunt, ne desiderato quidem S. Augustino. Quos amabo accusator Patres nobis opposuit, quæ Concilia, præter Narmurcense, præter unum, inquam, Episcopum cum aliquot Diœcesios illius Parochis adversus centenos omnium Ordinum Theologos clarissimos, Episcopos, Cardinales, Generalem Hispaniæ Inquisitionem, contra Communiorem Ecclesiæ sensum; quamvis

neque ipsos Namurcenses Thesi adversatos esse ostenderim, confutationis 2. cap. An pluribus argumentis, an graviori autoritate accusationem convellere debui, quam ipse adversarius nullo argumento stabilire nititur, præterquam duobus elisis à me, & in adversarium retortis consecrariis, nulla autoritate, præterquam Conventûs illius Namurcensis, & Suarezii accuratè à me discussâ, & cum accusatis Thesisibus evidentissimè conciliatâ in Responso ad Examen Francisci Manseau? Illudne legisti Domine Prior? Non legeras, antequam infamis tuus foetus lucem aspexit, alioqui, si quid frontis tibi superfuisset, pudisset illum publicæ luci committere, nisi saltem prius expunctis, quæ hic ex libello famoso *Les Sentimens*, & *Francisci Manseau Examine* descripsisti de Suarezio. Quodnam verò responsum ineptius, & minùs dignum disputatore Theologo, quam quo articulum concludis? Quæsi veram, qualem accusator amorem requireret ad Sacramentum Pœnitentiæ: si amorem formalem benevolentiae, & super omnia, opponebam difficultates gravissimas, ad quas tu ne verbum quidem, sola contentus professione, quod requiras amorem super omnia, quodque post institutum à Christo Pœnitentiæ Sacramentum nunquam

quam remittantur peccata sine Sacramento
in re vel in voto. Hoc sine est difficultates eno-
 dare? hoc agere disputatorem Theologum?
 ita solent Neo-Augustiniani tui Anti-Mona-
 chi, non aliter à Prioribus suis, Prapofitis,
 & Professoribus, qualem se scribit Franciscus
 tuus, instituti, non aliter majorum suorum
 exemplis edocti.

CAPUT QUARTUM.

*Expenditur Paragraphus tertius de
 susceptione Sacramenti indigna.*

Hic profectò, aut nusquam Dominus
 Prior se Theologum ostendit, &
 ingenio minimè plumbeo. De statu
 quæstionis acutè disputat, accusatoris calum-
 niam solidè probat, confutationem egregiè
 vellicat, instat exemplis in materia non una,
 varios Theologiæ Tractatus pervagatur. De-
 nique ita litem instaurat, ut actum censeas
 de Thesi, & necesse sit omnem deinceps Ar-
 chi-Episcopi defensorem verecundo silentio
 hìc obmutescere. *Illustrissimus*, inquit Prior,
agnoscit quidem peccatum mortale fore, & sacri-
legium, si quis ad Sacramentum accedat sine dis-
positione ad effectum Sacramenti necessaria; ve-
 rum

rum idem Illustrissimus in hac lege dispensat, & tum sacrilegio, tum peccato mortali eximit eos, quibus ad ejusmodi dispositionem sibi procurandam tempus non suppetit. Quis non existimet Humbertum Guilielmum à Præcipiano non adolescentem in Schola, aliquam ex Magistri præscripto Thesim defendere, sed jam Senem, & Ecclesiæ Pastorem, pro sua Archi-Episcopali potestate dispensationes passim elargiri in Sacramentorum dispositione, E. G. ut famuli, & ancillæ diebus Dominicis, & Festis, quando eis ab hero, vel Domina non permittitur, ut manè plus quàm uni Sacro interfint, divino epulo reficiantur, non præviâ confessione, imò ne contritione quidem justificante, si propter pœnitentium multitudinem ad Sacrum tribunal accessus tam citò non pateat, neque videantur sibi posse ad contritionem perfectam hìc, & nunc asurgere? Sic Prior sincerus sententiam Illustrissimi refert sermone Gallico, ut saltem illi, qui & Theologiæ, & Latini idiomatis ignari non intelligunt verba Thesios Latinè expressa, decipiantur; avertentur Illustrissimum, tanquam dispensatorem sacrilegum, certam gregis sui perniciem, Ecclesiæ Christianæ non ædificationi, sed destructioni incumbentem. Verba Thesios sunt cap. de Sa-

cra

eramentis §. 10. Peccat sacrilegio mortali qui
 dispositionem pro gratia habituali accipiendâ re-
 quisitam omittit, NISI QUANDO SUMMA NE-
 CESSITAS CONTRITIONI TEMPUS NON PER-
 MITTERET. Audi in summam necessitatem susci-
 piendi statim Sacramenti, nec moras ejus-
 modi largientem, quæ comparandæ dispo-
 sitioni debitæ sufficiant? Estne E. G. in fa-
 mulis illis & ancillis, quibus deest dispo-
 sitioni acquirendæ tempus, summa Sacra-
 menti tunc suscipiendi necessitas? cur igitur
 latinum idioma ignorantibus tam perfidâ in-
 terpretatione imponis, quasi omnibus illis,
 quibus dispositioni ad Sacramenti effectum
 requisitæ, tempus non suppetit, liceret citra
 necessitatem summam, imò citra necessita-
 tem ullam Sacramentum suscipere? Vidimus
 in Nostro Jansenitarum Priore execrabilem
 perfidiam, & calumniandi artem, nunc ar-
 gumenrorum momenta expendamus. Obliga-
 tio, inquis, procurandæ dispositionis ad effectum
 Sacramenti necessaria, est juris Divini, & na-
 turalis, adeoque necessitas, quæ preparationi tem-
 pus non permittit, potest quandoque liberare homi-
 nem à Sacramenti susceptione, numquam verò per-
 mittere, ut quis accedat malè comparatus, neque
 sic accedentem à sacrilegio, & peccato luthifero
 excusare. Alterum argumentum petitur ex ab-
 surdis,

furdis , ex innumeris videlicet criminibus , qui-
 bus hoc pacto via panditur , & Sacramenta , que
 ad salutem hominum instituta sunt , præbent plu-
 ribus exitii occasionem. Hæc argumenta ab Au-
 tore libelli exusti mutuatus, mihi rursus intor-
 ques , hæc exultabundus tanquam ad eò in-
 vincibilia jactas , ut ne ausus quidem fue-
 rim ea attingere. Si omnia confutationis meæ
 exemplaria flammis absumpta essent , ut ab-
 sumpta sunt quedam infamis clientis jussu
 Supremi Senatûs Geldrici , impunè menti-
 reris saltem apud eos , qui perfunctoria tot
 novorum libellorum lectione contenti , non
 nisi summorum ferè capitum retinent vestigia.
 Nunc autem ubi centena etiamnum super-
 sunt in Belgio confutationis exemplaria , qui
 tibi in mentem venit imponere tam splen-
 didè? Primum argumentum in confutatione
 convulsum vide pag. 23. usque ad 25. secun-
 dum argumentum funditus eversum habes
 pag. 22. sub finem 23. 25. & 26. En tibi eo-
 rum compendium. Quamvis adversetur juri
 Divino , & fortè naturali, Sacramenti suscep-
 tio sine dispositione ad effectum recipien-
 dum sufficiente , quæ hic & nunc , urgente
 saltem summâ suscipiendi Sacramenti neces-
 sitate , haberi potest ; hinc tamen non se-
 quitur , quod susceptio destituta tali disposi-
 tione,

tione, quæ hîc, & nunc esset impossibilis, in summa suscipiendi Sacramenti necessitate adversaretur juri naturali, vel alteri cuicumque: sic Regium diadema, aut sceptrum pedibus conculcare, graviter indecorum est, reumque constituit læsæ Majestatis, ubi non est summa fugiendi necessitas, vel in fuga declinare potes hæc Regis insignia: graviter delinquit, qui propter crimen jussus aula excedere, neque deinceps Regem convenire, contempto Regis mandato, citra necessitatem, audeat se Regi iterum sistere; gravius offendet, si non vereatur Regem etiam sordidis manibus contrectare; quanto verò supplicio dignus censebitur, si Regem in cloacam detruserit? An hæc tantum juri humano, an etiam divino, & naturali adversantur? præstandam superioribus, reverentiam, atque obedientiam Deus præcipit, & natura. At, rectène inde deduxeris, ergo læsæ Majestatis reus est, qui, persequente hoste, exitium evitare non potest, nisi eâ viâ fugiendo, in qua Regis insignia proculcanda sint? An perduellis censendus est, qui propter, nescio quod delictum, aula abesse jussus, aut alibi conspectum Regis subire prohibitus, si dein, conspiratione in Regem detectâ, imò & Sicario in Regem irruente accurreret eum ma-

D :

nibus

nibus etiam sordidis, quando aliter non posset, eriperet discrimini, imò &, si opus foret, in cloacem detruderet? An hoc reverentia Principi debita, an lex naturæ, aut positiva, seu Dei, seu hominum vetat? Imò verò an non potius rationis lumen omnibus à natura inditum, id faciendum monet, atque imperat? Nescio an quis alio casu se magis fidum Principi probare possit, ejusque rursus benevolentiam promereri. Quid opus est hæc Thesi controversæ prolixâ oratione applicare, quando ipsa per se applicatio satis est evidens? Licet ergo ratio naturalis dicat Sacramenta cum præparatione ad effectum consequendum necessariâ suscipi oportere, ubi tempus permittit, vel non est summa suscipiendi Sacramenti necessitas, nullâ tamen hinc ratione lumini naturali repugnare convincitur, quando & talis præparatio impossibilis, & Sacramenti susceptio summè foret necessaria. Atqui Sacramenti participatio nunquam est summè necessaria, nisi, vel quando effectum ex eâ quis potest percipere, vel propter Sacramenti ipsius reverentiam. Prima disjunctionis pars locum non habet in casu proposito, supponitur enim præparatio ad effectum Sacramenti non sufficiens, quando autem Sacramenti participatio ad ipsius Sa-

Sa-

Sacramenti defensionem est summè necessa-
 ria, estne tum ea participatio impia, ut de-
 clamas, juri, tum Divino, tum naturali re-
 pugnans, si supponatur omnis adhiberi præ-
 paratio, quæ in his temporis angustiis potest
 comparari, etiamsi, quidquid sit de hypo-
 thesi, supponatur dispositio ad effectum con-
 sequendum esse impossibilis? assens Domine
 Prior, assensit & tuus à Geldriæ Senatu, sed
 manu carnificis nobilitatus cliens. At nullâ
 hic ratione probat, aut ne probarè quidem
 nititur. Hocine est invictè argumentari ad eò,
 ut ne attingere quidem argumentum ausus
 fuerim, quòd tam prolixâ, tam evidenti
 ratiocinatione exagitavi, discipuli, funditus
 everti? Dam nato suo clienti suppetias latu-
 rus infamis Prior me interrogat, quæstione,
 ut autumat, insolabili; estne, inquit pag-
 15. licitum irreverentiam minorem majore
 irreverentiâ avertere? Respondeo candidè,
 & breviter negativè. Tum nodum constri-
 cturus sciscitari pergit, an non gravior apud
 Deum irreverentia sit communicare corpori,
 & sanguini Christi in statu peccati mortalis,
 quàm Sacram Hostiam pedibus conculcare?
 Respondeo eâdem brevitate, eodem can-
 dore negative, sit de sciente, & volente sit
 quæstio. Hic me vehementius increpat ad-

versarius: Si Oropega, inquit, sibi persuadeat minus Deo detestabile esse peccatum mortale, malle Christum, si alterutrum eligendum sit, intrare cor dæmoni subditum, quam pedibus proteri, parum admodum assequitur peccati mortalis turpitudinem, & horrorem, quo illud Deus aversatur. Domine Prior, an hæc satis sobrius scripseris, non scio, certè turbatum tibi vehementer quacumque ex causa fuit cerebrum. Non enim Theologiæ multum peritum esse oportet, ut quis perspiciat multò graviolem arrogari Deo injuriam tam abominabili proculcatione Sacramenti, quam ejus sumptione tali, de qua Thesis. Oportet tantum non planè stultum esse, aut non cæcæcatum, ut quis discrimen videat, D. Priorem hinc nos tam confidenter de cæcitate redarguentem condemnet, apertæque redarguat insaniam.

Quis te, Reverende Domine, graviori excipere irreverentia dicendus foret, an is, qui summâ necessitate compulsus, scilicet hostibus confodere te, aut conculcare certis, erepturus, in ædes suas pertraheret, sordidas illas quidem, sed eâ reverentiâ, eâ præparatione, quam temporis angustia permitunt, an verò qui in tuam ipse domum irruens in eâ te crinibus arreptum, aut elisis faucibus

in

in terram violentè deiceret, prostratum oneraret verberibus, pedibus obtereret? Adeò ne nitoris amans es, adeò sordibus inimicus, ut Prioris hospitis qualicumque irreverentiâ, si tamen non potius insignis reverentia, juxta ac benevolentia dicenda sit, magis quàm de posterioris illius violenti adversarii immanitate, duceres conquerendum? Non existimo Domine Prior; si aliter ad propugnandam accusationis vestræ ineptiam loquaris, certus sum nihil te sentire minus, nihil minus electurum, si alterutrum tibi hodie indeclinabiliter immineret. Quis autem insanio rem unquam exclamationem audivit aut exprobrationem magis ridiculam, quam hanc, si Oropegasibi persuadeat, minus Deo detestabile esse peccatum mortale, malle Christum, si alterutrum eligendum sit, intrare cor Demoni subditum, quam pedibus proteri, parum admodum assequitur peccati mortalis turpitudinem, & horrorem quo illud Deus aversatur? Appello sensum communem, & omnium Ordinum, omnium ætatum judicia: causâ cadam, audiam Theologorum imperitissimus, si vel unum contrà me sententiam ferentem protuleris. Tunc igitur solus sub Prioris ementito nomine, stupidissime Anti-Monache, rationis lumen in omnibus offuscatum adeò, aut etiam extinctum arbitraris

ut

ut etiam in evidentibus cæcutiant? Peccati mortalis turpitudinem, odium, quo illud Deus prosequitur, non comprehendere me ultrò agnosco: tunc illud comprehendis acute Theologe? Autumo ego illud comprehendere neminem, nisi qui Deum ipsum comprehendit. Neque tibi refragarer, si aliud non assereres, quam malle Christum humi jacere, & à prætereunte incio, irreverentiâ merè materiali & inculpatâ proteri, quam à reo peccati mortalis sciente, & volente in malitia perseverare, sacrilegè introfumi. Verùm si oderit Deus peccatum communicantis merè extrà statum gratiæ, magis detestatur Judæorum, aut aliorum sceleratissimorum sacras hostias modis indignissimis tractantium Sacrilegam immanitatem. Age Theologe, quandoquidem peccati mortalis, & communionis sine dispositione debitâ malitiam, tam profundè investigaris, geminos tibi propono coram Magistratu reos convictos, & confitentes: alterum, quod in peccato communicaverit E. G. deprehensus est, post fornicationem natus copiam confessarii, sine confessione communicasse, quâdam tamen pietatis simulatione; alterum verò S. Hostia abusum ad sortilegia, vel pugionibus eam confodisse, aliisque excepisse modis maximè abominandis.

dis. Estne toto orbe Judex Christianus, sive
 secularis, sive Ecclesiasticus, estne ullus Ju-
 dicum consiliarius, qui superiorem illum merè
 sine dispositione debita communicantem, gra-
 viori, aut saltem æquè gravi supplicio dignum
 censuerit, quàm posteriorem, ad cujus Sacrile-
 gium horrent omnium animi? Sed quid exem-
 plo opus, aut alia probatione ad conficiendam
 rem per se tam evidentem? Multò etiam evi-
 dentior veritas est in casu à Theologis con-
 troverso, quando ad avertendam à Sacramen-
 to gravissimam injuriam, illud quis sumeret,
 quantà quidem in his circumstantiis posset
 exteriori, interiorique reverentiâ, in statu
 tamen peccati mortalis, quòd propter animi
 perturbationem, in his temporis angustiis
 deficiente, ex hypothesi, gratiâ verè suffi-
 ciente ad contritionem quis assurgere non
 valeret, rursus quæro, atque utinam in totius
 Christiani orbis judicio interrogare liceat!
 An hæc demissa, & modo descripto reverens
 susceptio sit irreverentia major, quam eorum
 qui Sacramentum tam horrendo facinore elu-
 dunt, conspuunt, transfodiunt, atque omni
 excogitabili dedecore conspurcant? Non satis
 scilicet assèquor peccati mortalis fœditatem,
 odium quo illud Deus prosequitur. Christus
 inquis, per communionem in corpus dimit-
 titur

titur Dæmoni subiectum. An non aliàs à Dæmonis mancipio longè viliori, & inimico Christi formali, & infestissimo proteritur? Utrum Christo putas è duobus malis prælingendum? Utrum magis detestabile? Imò verò nullam ab istiusmodi communicante irreverentiam in Christum novam committi, sed reverentiæ Sacramenti reverà consuli, videtur manifestissimum, hypothesi positâ, quam Thesis tam explicitè statuit, ut à statu absoluto, & verâ casus existentia præscinderet.

Hinc alterum, quod à me præteritum jactas argumentum, evertitur. Ajebat Client tuus, Thesis aperire viam *criminibus innumeris*, & Sacramenta, quæ hominum saluti remedia instituta sunt, sic reddi suscipientibus multis *exitialia*. Egone argumentum hoc intactum reliqui, ego hoc subterfugiendum putavi, & silentio meo agnovi *insuperabile*? En tibi impostor turpissime, quod ad hoc respondi, postquam ex particula *nisi quando non permitteret*, probavi pag. 24. & 25. Thesis esse merè hypotheticam, & præscindere an istiusmodi casus necessitatis dari possit, nec ne, imò dari non posse in Autoris illius, & communibus ejus scholæ principiis demonstravi: pag. 27. sic Adversarium urgeo, sic arctissimè constringo: *Supereft ut criminator fidem suam libe-*

libe-

liberet , & ex Thesi quæ de casu agit rarissimo
 summa necessitatis Sacramentum sumendi , conjuncta
 cum impotentiâ comparandi dispositionem pro gratia
 habituali accipiendæ requisitam , ex casu , inquam ,
 rarissimo , & merè hypothetico deducat crimina in-
 finita , quæ religionem omnem pessumdent , &
 Christianam pietatem. Tum juxta Præsidis illius
 principia addo , meritò negari posse non tan-
 tum existentiam ex his actualem , sed etiam
 possibilitatem propter gratiam ex Concilii
 Senonensis doctrinâ semper vel datam , vel
 saltem oblatam , præsertim urgente præce-
 pto , & summâ necessitate. Quâ fronte
 etiam me pudendi & manifesti mendacii reum
 esse criminariis , cum dixi pag. 23. *Propositio-*
nem quæ , ut patet , hypothetica est , absolutam
fecit criminator. aliter , inquis , Thesim non retu-
lit , quàm referat ipse Oropega. Quid homine
stupido faciam? Quid Theologo , qui ne pri-
mas quidem novit Dialecticæ regulas? An
nescis Propositionem , etiam manentibus iisdem
vocibus , toties mutari , quoties seu termini
alicujus , seu copulæ variatur acceptio? Atquæ
evidens est infamem Archiepiscopi calumnia-
torem accepisse propositionis copulam cum
statu , quæ juxtâ Thesim Autorem absolvi-
tur à tempore. Stultissimè enim alioquin ex
illa Adversarius eliciisset infinita crimina pro
 flatu

statu absoluto. Cur non hinc aliqua rationis
 specie ostendere conaris, vel Thesim esse
 absolutam, vel non esse absolutam Clientis
 tui interpretationem? De utroque desperans,
 effugium aliud, seu novum protritæ calum-
 niæ firmamentum comminisceris. *Propositio Ar-*
chiepiscopi, inquis, sit quantumlibet hypothetica,
ideone minus falsa est, minus scandalosa, aut mi-
nus nata parere animarum perniciem? Licitum sit
singulari certamine congregari, si provocatus fueris,
licitum sit occidere Christianum fratrem si alapam
tibi impegerit; licitum sit calumniari proximum si
fame tua detraxerit; licitum sit abnegare Christum,
si tormentis adigaris, enuntiationes omnes hypothe-
ticae sunt, nec tamen minus à veritate aliene, non
minus Divinis legibus contrarie. Quid igitur ad
vindicandam Illustrissimi Thesim juvat, eam præ-
dicare ut hypotheticam? Stultus, si tacuerit,
sapiens reputabitur, ut nos docent divina
oracula. At si in multiloquio passim non desit
peccatum, ut eodem Spiritu Sancto docente
didicimus, quid expectandum à multiloquio
publicè damnati calumniatoris, odio in Illu-
strissimum Archiepiscopum furentis, & ex-
cæcati? Quid sibi vult hæc exemplorum con-
geries? Quid facit ad stabiliendam crimina-
tionem? An non vides argumentum te for-
mare à non distributo ad distributum? Con-
 ditio-

ditionalis particula in exemplis aliquibus non aufert propositionis malitiam, & natam inde oriri perniciem, ergo neque in casu Thesis. Ut legitimè concluderes sic argumentandum fuit: conditio adjuncta numquam aufert malitiam à propositione absoluta, sive ubicumque propositio absoluta est falsa, & perniciosa etiam propositio conditionalis est falsa, & perniciosa, qualiscumque demùm conditio adjiciatur. Ergo neque hinc conditio apposita falsitatem propositionis tollit, aut perniciem. Sed negato antecedente quod non tantum falsissimum est, sed hæreticis confectariis plenum, corrumpit conclusio. Visne antecedens, exemplis innumeris manifestæ falsitatis, imò dementiæ convincam? Falsa & hæretica est hæc absoluta enuntiatio, mandata Dei transgrediens neque culpæ, neque pœnæ obnoxius est. Sequiturne etiam hæreticam esse hanc, Si mandata Dei essent observatu impossibilia, neque culpæ, neque pœnæ obnoxius esset illa transgrediens? Suppose falsam esse hanc absolutam quæ inter Doctores controversatur: re ipsa aliquando propter ignorantiam excusamur à peccato formali agentes contra jus naturæ, ideòne diceretur etiam falsam esse istam? *si daretur ignorantia invincibilis in jure natura excusaret à*

E

pec-

(50)
peccato formali? Quæ propositio manifestè
definita est ab Alex. VIII in condemnatio-
ne propositionis hujus 2. inter 31. *tametsi de-
tur ignorantia invincibilis juris nature, hæc in sta-
tu nature lapsæ operantem ex ipsa, non excusat à
peccato formali.* Ex falsitate hujus absolutæ,
licitum est comedere carnes in Quadragesima,
quomodò conficies hanc esse falsam? *Licitum
foret omni homini vesci carnibus in Quadragesima,
si nec Deus, nec Ecclesia vetuisset;* exemplis
moralibus addo Theoricum unum, plura
suppeditaturus, ubicumque desideraveris. Pro-
positio falsa & hæretica est, *Spiritus Sanctus
non distinguitur à filio:* & tamen communissi-
ma Thomistarum, aliorumque reverà pro-
babilis adversus scotistas est ista hypothetica:
si Spiritus sanctus à Filio non procederet, ab
illo non distingueretur. Ut autem te saltem
prima ratiocinandi elementa edoceam. Distin-
guere solent tum Philosophi, tum Theologi
consequens à consequentia, sive veritatem
enuntiationis, à legitima ejus ex præmissis
deductione: præterea aliud ex altero sequitur
ratione formæ, aliud tantum ratione materiæ.
in exemplis, igitur quæ adfers, notare debue-
ras. si non fuisses tam in Philosophia, quam
in Theologia tiro imperitus, consequens ve-
rùm esse ratione materiæ, non autem conse-
quen-

quentiam ratione formæ, cum in eadem forma dentur innumera antecedentia vera, falsis consequentibus. Patebit in ipsis duobus primis exemplis quæ attulisti. Si modò aliam conditionem Priorum loco substitueris. Sic argumentaris: falsa est hæc propositio absoluta: Licitum est congregari singulari certamine: ergo etiam à veritate aliena est hæc hypothetica, licitum est singulare certamen si fueris provocatus. Item falsa est hæc absoluta: licitum est occidere Christianum fratrem, ergò & hæc conditionata licitum, est eum occidere si alapam impegerit. Loco allatarum à te conditionum has substitue: si legitima potestas ut est Divina tibi permiserit, vel imperaverit ut Abrahamo innocenti filii mortem imperavit, vel si alter ferro te violentus invadat, neque eum aliter avertere possis, vitamque tuam conservare, quamvis posteriore conditione positâ, non sit futurum propriè certamen ex condicito. Licitum tibi erit alapam impingere, licitum occidere etiam fratrem. Denique quædam conditiones sunt quæ ab objecto, quod afficiunt, nullo modo auferunt, neque minuunt perversitatem, quædam minuunt, quædam auferunt penitus. An non ex posterioribus sit conditio, quam Thesis includit, judicet æquus arbiter; negas esse, non probas ullius momenti

ratione, neque argumenta à me criminationi
 vestra opposita ullatenus labefactas aut concu-
 rris. Et tamen Calumniatoris infamis Defen-
 sor stupidissime exprobrare non dubitas
 quod videar mihi in oppugnando, quam defenden-
 do fortior ideòque respondens Autori Libelli LES-
 SENTIMENS, objiciam ei casus quosdam particu-
 lares. Cur non exhibes argumentum illud cui
 non responderim? cur me isto non urges?
 Ego verò assero neque in presentis quæstio-
 nis criminatione, neque in ceterarum om-
 nium vel apicem argumenti, aut difficulta-
 tis objectum, quod dissimulaverim, & non
 luculenta responsione longè ultrà tam futilis
 criminationis merita confutarim. Oculos Le-
 ctoris cujuscumque appello etiam tuos, si
 hos tibi non eruerit pertinacia. Age scrutare
 Libelli vestri famosi angulos omnes, & quid
 ultrà desideres expone. Ego tibi non tantum
 locos Confutationis perspicuos, & palpabi-
 les demonstrabo, ubi responsi datum satis
 est, & abundè, verum responsionem ulte-
 riorem, quamvis minimè necessariam, libe-
 ralem tamen polliceor. Quod autem ais, me
 responsum subterfugientem objecisse casus
 particulares, nescio quid sibi velit, aut quo-
 modò mentis compos id potueris comminif-
 ci. Scripserat Cliens tuus pag. 9. qualiscum-
 que supponatur necessitas, nunquam posse

hominem à sacrilegio excusari accedentem ad Sacramentum sine dispositione ad gratiam habitualem accipiendam requisita: si illi casus particulares ostendo in quibus talis necessitas excuset, an non respondeo ad argumentum cuius probo contradictorium? aut fortè vobis ut Theologia, ita & Dialectica nova est, in qua aliqui casus, & nullus casus, non important contradictionem. Neque propositum mihi est, veritatem Thesis propugnare, sed amoliri ab ea calumnias, redarguere ineptas, quæ ad invidiam Illustrissimo conflandam, deducitis consecraria: ac denique ostendere nulli Theologicae censuræ obnoxiam esse Thesis propositionem, quam Sedes Apostolica non proscripsit. Fateor equidem non sequi: in casibus quibusdam particularibus nihil continetur scandalosi, nihil perniciosi, ergo Thesis universalis nihil ejusmodi comprehendit. Verùm non ita augmentor. Accipe igitur ratiocinium, quod instituo. Primò: iis particulis restringentibus limitata est Thesis, ut reverà in nullis circumstantiis quæ aliquando existunt in rerum natura, asserat quemquam Sacramentum, sine dispositione ad gratiam habitualement obtinendam sufficiente, suscipientem excusari, sed tantùm in casu speculativo, & conditionato, cujus conditio

numquam extitura est, neque in presentis
 Decretorum ordine potest existere. An non
 inde legitimè infero, ergo non nisi per fal-
 sitatem, & imposturam quodammodo infi-
 nitam vociferaris, quod in hoc statu *infinita*
crimina ex assertione profluant, Sacramenta,
 quæ deberent esse vasa gratiæ, & salutis,
 fiant pluribus lethifera? Sic explicatâ Thesi
 juxta mentem Authoris, & principia totius
 ejus Scholæ, quæro quid adversarius in sua,
 suorumque sententia de casibus quibusdam
 particularibus dicturus sit, quamvis ut vides ad
 vindicandam Thesim, priori argumento, imò
 nudâ verborum, quibus concepta est expositio-
 ne satis tutam, minimè id fuerit necessarium,
 sed ad sententiam vestram circa ejusmodi ca-
 sus explorandam, & si Thesi contradiceret
 rationibus utrimque discutiendam. Præterea
 gratis concessio, quod Thesim Author,
 quamvis id ex verbis ejus non conficiatur,
 existimasset casum aliquando, sed rarissimè
 contingere, patet ne inde quidem sequi
infinitorum criminum excusationem. Denique
 quando evinco in casibus aliquibus nullum
 esse crimen, pariter id evici pro casibus omni-
 bus, in quibus eadem, par, vel major ra-
 tio occurreret. Accusatoris autem erat, ca-
 sus saltem aliquos designare, in quibus The-
 sis

sis immeritò quemquam à peccato liberaret.
 Quid n̄ tu Calumniatoris Defensor casum
 unum evidentem exhibuisti?

Lepidum est quod adfers de peccato Phi-
 losophico. *Ultimum perfugium*, inquis, *Oro-*
pega est supposita conditionis, & casus impossili-
tas. Quodque hoc pacto nihil laxitatis ex Thesi,
nihil mali in actiones promanet. Verum id impedi-
re non potuit, quo minus hæresis de peccato Phi-
losophico à Sede Apostolica feriretur. Certum est,
 quod vel statum quæstionis de peccato Phi-
 losophico nondum intelligas, vel iterum
 imponas turpiter. Quæro, in quo consistebat
 Thesis Divionensis justissimæ proscriptæ
 error, & temeritas? nonne in eo, quod
 ad rationem formalis peccati contra Deum,
 ad incurrendum ignis æterni reatum, re-
 quireret actualem de Deo cogitationem?
 omnem quoque Dei ignorantiam sive vinci-
 bilis illa sit, sive invincibilis, statueret ab
 ejusmodi reatu excusantem? Quæ proposi-
 tio procul dubio scandalosissima est, quam-
 vis hoc sensu eam Autor intelligi noluerit,
 sed illi sensui apertè contradixerit in dictatis
 publicis, antequam ea Thesis ab ullo accu-
 sata sit, aut typis vulgata. Verum pecca-
 tum in Thesi descriptum, & à Professore,
 illo vocatum Philosophicum, non magis
 Phi-

Philosophicum est, quàm brutum sit homo. Per Philosophicum peccatum omnes Thomistæ, Molinistæ passim, & ceteri Scholastici intelligunt, peccatum contra rationem commissum ab eo, qui Deum ignoraret invincibiliter. Hoc si daretur, non mereretur poenam ignis æternam juxta sententiam in Scholis, etiam Thomisticis, & quidem post Decretum Alexandri VIII communissimam. Tunc hanc anathemate prostratam criminaris? quo Decreto? tabulas exhibe, sed quas nusquam reperire est. Sic imperiti non pauci, vel malevoli, criminatione confusâ buccinant, peccatum Philosophicum Romæ condemnatum esse, quasi receptissima tot illustrium Theologorum sententia Vaticano fulmine afflata sit, à quo magis intacta est, quam adversariorum. Si enim juxta Alexandrum VIII invincibilis ignorantia malitiæ excuset à peccato formali, ignorantia invincibilis malitiæ infinitæ, personæ infinitæ, sive Dei offensi, videtur excusare à malitia infinita, ratione cujus infligitur poena aliquo modo infinita.

Paragraphum conclusis asserendo 1. *Cassum Thestos*, à cujus possibilitate ipsa præscindit, quemque ego juxta Autoris illius principia ostendo contingere non posse, tantum nimis esse possibilem, 2. *fortè acci-*

accidere nimis sapè. 3. Indicando Illustrissi-
 mum Archi-Episcopum non mereri laudes
 quas ipsi tribuo, 4. arguendo me calumnia-
 rum, quas jactarim in Theologos maximè
 orthodoxos. Verum assertiones nudæ, qui-
 bus ne verbum quidem probationis anne-
 citur, responsionem non merentur, sed
 contemptum. Cur præcipuum accusationis
 caput non attigisti, qua Clientem tuum po-
 stulavi de perfidia, *cum summam necessitatem,*
 ut habet propositio Thesis, vertit, *alicujus*
momenti necessitatem, quelque grande nécessité
 sed nihil videbas, quo tantam turpitudinem
 obvelares. Sic nempè facilè apud imperitos,
 & linguæ Latinæ ignaros in invidiam voca-
 bitur Thesis innocentissima, & confectariis
 onerabitur non ferendis. Licitum est aliena
 furripere in summa, seu extrema necessitate,
 ut omnes fatentur; si autem summa, seu extre-
 ma necessitas vertatur, *quelque grande nécessité,*
 confundetur cum propositione 36 inter 65
 damnatas ab Innocentio XI *permissum est fu-*
rari non solum in extrema necessitate, sed etiam
in gravi. An hanc etiam fidem pessimam
 zeloso Archi-Episcopi Adversario dictavit
 charitas prædominans, Ethica severior, Ec-
 clesiæ reformandæ studium, & omnis re-
 strictionis realis etiam in Confessario de pœ-
 ten-

nitentium peccatis interrogato odium implacabile? nefas sit dubitare.

CAPUT QUINTUM.

Expenditur Paragraphus quartus de administratione Sacramenti indignis facienda.

Confutationis pag. 34 infamem Clientem tuum conviceram de perfidia pro-ris simili, ei quam sub finem superioris capitis indicavi. Sic enim propositionem hanc excusare administrationem indignis faciendam potest metus mortis, damni, infamie GRAVISSIMÆ: Vertit Gallicè: Il n'y a point de peché de donner les Sacremens à une personne qu'on en sçait être indigne, lorsqu'on est menacé, si on ne les lui donne, on souffrira QUELQUE TORT CONSIDERABLE en ses biens, ou en son honneur, où qu'on attentera à sa vie: quasi idem sit gravissimum, & alicujus momenti, quelque tort considerable. Cur non aliquid commentus es quo Clientem hic defenderes? fraus erat à me demonstrata nimis perspicuè. Idcò nec eandem exhibere ausus es, nec excusandam suscipere. Aliam Clientis tui fallaciam

neglexeram in Confutatione , quis enim singula redarguat in refutando opusculo , quod aliter expurgari non poterat , quàm incendio ; cuius nulla poenè vox fucum non redolet , aut calumniam ? quapropter fraudem eandem utpotè nondum detectam , iterùm adhibendam putasti . Propositionem eodem modo mutilatam refers , punctis tantùm aliquot notatis , tanquam si ea quæ subtrahuntur , ad assertionem restringendam non pertineant . Pertinet autem maximè illud *pro Sacramentis ad quæ quisque jus habet* , ut non de quolibet Sacramento assertionem intelligas ; cùm ad Ordinis Sacramentum conferendum , Atheo , Mago , aut aliis ejusmodi indignis nulla ratio videatur sufficere , propter gravissima incommoda ex talium ordinatione oritura . Neque , si infidelis , sive non baptizatus aliud Sacramentum postulet , ei concedendum Thesis asserit , aut permittit , quidquid tibi infamiæ , damni , aut alterius injuriæ intentaverit , cùm Baptismus sit janua Sacramentorum , & sine illo nullum jus sit ad Sacramenta cetera . Cur hinc non quæris , quod Clientis argumenta subterfugerim ? vides nullis ab eo calumniam stabilitam , quapropter , cùm eam nimis facile à me obtritam perspiceres , suppetias ei
fer-

ferre statuisti, collectis undique copiis, sed quæ plus pompæ, & inanis apparatus afferrent, quàm præsidii. Tam invidiosè adversus Thesim Cliens tuus declinaverat, tam parum criminationem suam limitaverat, ut nullum prorsus casum agnosceret, certè nullum indicaret, quo liceret Sacramentum ullum conferre indignis. Protuli casus non paucos in quibus licere probavi ex praxi Ecclesiæ usitatissimâ, Episcopis & Romanis Pontificibus non tantum spectantibus, nec contradicentibus, sed positivè consentientibus. Confirmavi irrefragabili autoritate Ss. Augustini, & Bonaventuræ. Denique ipsius Christi exemplo evicæ. Hæc omnia cum nimis essent manifesta, quàm ut auderes inficiari: *rectè, inquis, hæc probant, quandoque nos posse Sacramenta indignis ministrare, ubi videlicet administratio illa cedit in ipsius Sacramenti, Fidei, & Religionis emolumentum; sed nulli viri sancti docuerunt in Ecclesia id licitum ex propria utilitatis, vel proprii damni ratione.* Cur non solvis argumentum quod in CONFUTATIONE proposui, ubi sic ratiocinabar? licèt Ministro Eucharistiæ, ejus participem reddere peccatorem occultum publicè penitentem, ne crimen occultum propaletur, & proximus qui possessionem famæ occulto cri-

crimine non amisit, eà per publicam Sacramenti subtractionem deturbetur. Atqui occulto peccatori non est plus juris ad famam suam, quàm Ministro innocenti; Ergo si occulto peccatori publicè petenti non sit deneganda communio ne tam gravem infamiam subire cogatur, quare non liceat Ministro innocenti, si alioquin gravissima infamia vel aliud damnum gravissimum sibi foret subeundum, Eucharistiam indigno petenti porrigere?

An primæ enuntiationis ratio tibi displicet, quia juxta te tantùm licet in ipsius Sacramenti, Fidei, & Religionis emolumentum, non verò ad evitandum damnum proprium quantumvis grave, & consequenter neque ad evitandum gravissimum in proximo? Confule Theologos sapientissimos pariter, ac piissimos, si Neotericos averferis, confule Angelicum Doctorem, cujus dogmata meritò tutissima à Christi Vicario declarata sunt, & inconcussa, ità te docebit 3 parte, q. 81. a. 2. *quia Christus nobis debuit esse exemplum justitiæ, non conveniebat ejus Magisterio, ut Fundam occultum peccatorem sine accusatore, & evidenti probatione ab aliorum Communionem separaret, ne per hoc daretur exemplum Prælati Ecclesiæ, similia faciendi.* Ecce primam, & præcipuam

rationem ; ne occultus peccator non accu-
 satus publicè , non infamis , privetur jure
 suo , quod habet tum ad Communionem si
 baptizatus sit , tum ad famam. Eodem art.
 ad 2. ideò Christus Judam non repulit à Commu-
 nione , ut daret exemplum , tales peccatores occul-
 cultos non esse ab aliis Sacerdotibus expellendos.
 Imò verò idem Ecclesiæ Doctor eâdem par-
 te q. 80. art. 6. ait graviter peccare Sacer-
 dotem , qui peccatori occulto publicè pe-
 tenti Sacramentum Eucharistiæ denegat ,
 quia famam ejus graviter lædit. Sic enim sibi,
 ferè ut nobis adversarius , objicit ad 2 :
*de duobus malis minus malum est eligen-
 dum. Sed minus malum esse videtur , si pecca-
 tor infametur videtur ergo hoc potius esse
 eligendum quod infametur peccator petens Corpus
 Christi. Tum respondet ; dicendum quod licet pejus
 sit peccatori occulto peccare mortaliter , sumendo
 Corpus Christi , quàm infamari : tamen Sacerdo-
 ti ministranti Corpus Christi pejus est peccare mor-
 taliter infamando injustè peccatorem occultum ,
 quàm quod ille mortaliter peccet. Si Fratres tui
 Anti-monachi tantum temporis impenderent
 Lectioni Aquinatis , quàm infamiam quo-
 rundam Libellorum , viderent non esse
 Communionem publicè privandos peccatores
 occultos , multò minùs infamandos innocentes
 qui*

qui vel Religiosis mendicantibus confessi sunt, vel nullius gravioris noxæ sibi consci. Diceret Rigorista, nuper hic in vicinia Pastor, Festo Paschatis non pertransire omnes, negando eis publicè Communionem, qui negatam à se absolutionem, à Regularibus acceperant ipso die, quo Eucharistiam postulabant. Nondum elapsi sunt dies quatuor cum mihi quidam Regularis Confessarius vir inter suos præcipuis perfunctus munitis, & etiamnum in præcipua Brabantiz Civitate Superior: Triennium est, inquit, cum Festo Paschatis multò manè ad domus nostræ januam confluent rustici ex Pago N, postulantes Confessarium, ut expiatis temperativè animis, interesse possent sacro Pastoris sui, & ab eo admitti ad sacrum Epulum. Verùm in ipso scamno Communionis præteriti sunt, nec præteriti tantùm, sed, si Confessario suo vera retulerint posttidie, protestantes publicè se confessos fuisse apud Religiosos NN. aliud non retulere à Pastore sacram Hostiam manutenente, quem absolutionem invalidam esse & exitialem. Quin & propter defectus minimos non nunquam quibusdam sancti-Monialibus Eucharistiam à quodam Lovaniensi Directore negatam fuisse publicè mihi perspectum est. Hæc quam sint ab

omni Jure, à communissima Ecclesiæ praxi,
 & Christi institutione aliena, norunt omnes
 præter Gallos quosdam, & Belgas Novato-
 res. Verùm zelosus nostros non moratur
 Christi institutio, non praxis Ecclesiæ, non
 communis Scholasticorum consensus, modò
 futilis aliquid ratiunculæ, aut obscura Patris
 cujusdam locutio in speciem opposita occur-
 rerit. Frustrà igitur eos remitto ad Aquina-
 tem frustrà eos remisero ad Alensem, Do-
 ctorem alioquin Theologorum omnium judi-
 cio IRREFRAGABLEM : frustrà ad quorum-
 vis nobilissimorum Scholasticorum volumina.
 Tu verò Lector si veritatem potius amas, quam
 novitatem, ad Tractatus passim obvios de Sa-
 cramentis : ubique ferè conferendi occul-
 tis peccatoribus Sacramenti rationem inve-
 nies infamiam, quâ alioquin publicè peten-
 tes afficerentur. Atque hæc disparitatis ratio
 est, quæ ab omnibus profertur, cur pecca-
 tori occulto, occultè petenti, Communio
 neganda sit, non autem petenti publicè ;
 quòd ex Sacramenti negatione gravissimam
 famæ jacturam non patiatur peccator in prio-
 ri casu, quàm pateretur in posteriori. An, ut
 suprà rursus quærebam, Minister innocens
 non æquè jus habeat ad famam quam pec-
 cator Sacramentum sibi postulans? Adeòque
 an

an Minister, quemadmodum Eucharistiæ Sacramentum peccatori occulto publicè peccanti administrare potest, inò tenetur, ne peccator gravissimum patiatur famæ suæ detrimentum, similiter non possit ipse Sacramentum peccatori administrare ad vitandam famæ suæ jacturam pariter gravissimam? An Mulier Medico Catholico destituta, non posset nubere Medico heterodoxo, qui eam presenti mortis periculo eripere detrectaret, nisi sibi nuberet? an inquam in his, & similibus casibus Sacramentum conferri non possit indigno, statuunt pii omnes & sapientes nullo ducti partium studio. Nescio an ullum adversarius reperturus sit, qui sententiam affirmantem atroci censurâ dignam judicaverit. Et ne recurras ad bonum Religionis aut ipsius Sacramenti, suppono spem proli abesse, quam in fide posset educare, suppono nullam esse spem moralem convertendi Maritum, uti nec perversionis periculum in muliere: Cooperatio ad peccatum censetur merè materialis, quæ in omnium Catholicorum sententiâ licita est, ubi justa sic cooperandi causa occurrerit, ut in Deo, peccatis omnibus materialiter cooperante, est manifestum.

Subtilissimam quæstionem comminiscitur.

Adversarius, responsionis à me audiendæ per
quàm avidus, licetne, inquit, Sacerdoti
S. Hostiam in cloacam projicere, Judæo
V. G. imperante, & certum exitium minitante
ni pareat? si negavero, instat; atqui omni
cloacâ fœdior est anima peccatoris: ergo
neque ad evitandam mortem licitum est Sa-
cramentum conferre peccatori non disposito.

Respondeo nihilominus ad casum nega-
tivè. Neque tamen sequitur conclusio. Dis-
par enim utrobique est ratio. In casu objecto
imperatur projectio hostiæ in contemptum
Religionis, in odium fidei, & ipsius Christi,
non in casu Theſios; hunc, non illum per-
misſiſſe videtur Christus Sacramentum confe-
rens Judæ, ne eum infamaret, ut omnes pas-
ſim Theologi, & Interpretes factum Chri-
ſti accipiunt, cujus reddunt rationem ple-
rique ut præcipuam; quod Christus noluerit
occultum Judæ crimen prodere. Si Chri-
ſtus hic Miniſtros ſuos exemplo non præceſ-
ſiſſet, ſi potiùs famæ proximi, quàm reve-
rentiæ Sacramentalis in ejuſmodi casu haben-
dam rationem non docuiſſet, non defuiſ-
ſent viri etiam pii, & ſapientes qui proximum
potiùs infamandum, quàm Chriſtum indi-
gno conferendum duxiſſent. Nunc verò poſt
documentum Chriſti tam perſpicuum, nul-
li,

li, præter Novatores, & fidei aliundè non
 fatis probatæ Theologos (animarum Pasto-
 res dicam an Lupos?) dubitant, quin qua-
 liscumque hæc Sacramenti irreverentia Mini-
 stro potius permittenda sit, etiam materia-
 liter cooperando, quàm fama proximi læ-
 denda tam graviter. Cur, ut sæpius idem
 repetendo inculcem, sic Ministro argumenta-
 ri non licet? Maluit Christus peccatori oc-
 culto, corpus suum & sanguinem conferre,
 quàm gravissimâ eum infamiâ notare, atque
 ita Ecclesiæ Pastores, ita Sacramentorum
 Administros instituit; Cur igitur mihi nefas
 sit idem Sacramentum conferre indigno ubi
 alioquin gravissimâ, & citra omnem meam
 culpam, infamiâ forem aspergendus?

Ut rectè Adversarius concluderet, casus
 objecti cum casu Theosio paritas proban-
 da fuit. Difficultatis aliquid, uti & parita-
 tis, haberet argumentatio, si supponeret
 Sacramentum postulari in formalem Fidei,
 & Religionis contemptum, vel postulari non
 ad sumendum, sed proculcandum, confo-
 diendum, aliisque modis excipiendum in-
 dignioribus.

Quis dubitat quin Idolothytis vesci mo-
 do liceat urgente præsertim gravissimâ famis
 necessitate? Non licere tamen ex imperio Ty-
 ran-

ranni in odium fidei esum illum præcipien-
 tis, sed mortem potius Christiano subeun-
 dam omnes agnoscunt. Hinc facilem Ad-
 versarius responsionem videt ad illud, quod
 urget de traditione sacrorum Codicum. Hi
 enim in odium & contemptum fidei postula-
 bantur. Pecuniam pauperum Ministri Eccle-
 siæ Tyrannis prodere volebant, etiam mortis
 intentato supplicio, quia fidem suam artifi-
 simè obstrinxerant, & gravissimum Ecclesia
 ex ejusmodi traditione passa fuisset detrimen-
 tum; neque Ecclesia, neque pauperes in com-
 muni, qui ad pecuniam illam jus acquisive-
 rant, cedebant juri suo, ut cedit Christus,
 qui alioquin procul dubio exigere à nobis
 posset ut quæcumque seu propria, seu pro-
 ximi infamia, quamvis gravissima, contem-
 neretur potius, quàm Sacramentum con-
 ferretur non disposito.

Autor combusti operis pag. 10 hæc po-
 suerat: *Non ea modo sunt tempora, quibus curatur
 ad Martyrium; quibus facultatum, honoris, &
 vitæ dispendium contemnatur præ Dei gloria, &
 debitâ mysteriorum sanctitati reverentia.* A Cal-
 vinistis & Lutheranis veteris Ecclesiæ disci-
 plinam ac puritatem, præsentis verò corrup-
 tissimos mores, & Religionem penitus col-
 lapsam perpetuò ingeminantibus mutuata
 hæc

hæc mihi videbatur querimonia : unde in Confutatione pag. 35 hæc eum dignum censueram increpatione : O ! impudentem Calumniatorem , non jam Archi-Episcopi , aut Societatis solius , sed Religiosorum omnium Ordinum ! quid ? an non successione continuâ , quàm plurimi viri Apostolici , spe Martyrii , aliene salutis studio , & divina gloriæ propaganda zelo ardentissimo , in remotissimas orbis plagas , alacres excurrunt , easque postquam laboribus Apostolicis excoluerunt , glorioso sanguine tandem irrigant , martyrii palmam , ut laboris præmium avidè amplectentes ?

Respondet damnati Clientis Patronus non inficiari Libelli anonymi Autorem quod etiamnum reperiantur in Ecclesia viri Apostolici inter Clericos , & quosdam Religiosos , sed significare eum tantùm , viros ejusmodi non esse in Societate , quæ præter opes , commoda , & dignitates nihil in Missionibus præsertim remotissimis ambiat : atque de hæc orbi Christiano detectâ Jesuitarum hypocrysi satis constare. Probationem si requiras , remittit ad partem 3 , 4 & 5 Libri , cui titulus *la Morale Pratique des Jesuites*. Quâ autoritate locutionem Authoris illimitatam , interpretaris restrictè ? spiritum Apostolicum Author negabat Ecclesiæ hujus temporis , tu soli Societati. Sed

Sed forsitan, quod facile mihi persuaseris, idem ipse est Cliens, & Patronus, Prior & Subditus, qui adustæ frontis infames notas, ementiti Prioris larvâ studiosè obvelare voluisti, & quia tantæ omnium Ordinum invidiæ ferendæ imparem te vides, ad solam Societatem calumniam restringis. Ubi verò ordinem hunc ad debellandas horum temporum hæreses Divinâ providentiâ institutum, Pontificiæ Autoritatis Defensorem acerrimum, Novitatibus infestum, atque ad eò hæreticis, eorumque sequacibus inimicum prostraveris, ubi eum libellis vernaculo sermone editis apud imperitam plebem primum, dein apud Sæculares & Ecclesiasticos Magistratus reddideris execrabilem, per ejus ruinam ad reliquos Religiosos cœtus evertendos, ad quatiendam Apostolicam Sedem, ac tandem deposita larvâ, Ecclesiæ Catholicæ aperto Marte bellum inferendum, aditum minus difficilem meditaris.

Remittis igitur nos ad *praxim moralem Jesuitarum* ab Authore larvato, & de pluribus jam pridem calumniis convicto descriptam. Sed cur Tenebrioni uni potius & implacabili Jesuitarum hosti, quàm innumeris, non tantum Jesuitarum, sed & Sæcularium & aliorum Religiosorum relationibus fides habenda sit? non

non adeò impervia Hispanis, Lusitanis, aliisque Catholicis indiae sunt, non adeò ignotae Christianis Principibus, atque Romanis Pontificibus res Chinicae, ut si ea essent in illis Regionibus Societatis flagitia, qualia ab Authore Moralis practicae imponuntur, non tanto studio Religiosissimi Hispaniae & Lusitaniae Reges expeterent Societatis Missionarios, non tantis ipsi alique Principes Catholici sumptibus eos illuc devehent, appulso alerent, foverent, defenderent: non eos Apostolica Sedes, nequidquam frendentibus & obstrepentibus Adversariis, nequidquam criminante Autore Praeaeos, sua protegeret autoritate, privilegiis cumlaret. Accusatorum perfidiam non solus Autor *defensionis novorum Christianorum*, sed ante illum Illustrissimus Malacensium ex Religiosa sancti Dominici Familia Episcopus in sua verè Catholica ad Innocentium XI Querimonia detexit, testis ipse oculatus rerum à PP. Societatis in Missionibus gestarum, & laudum irrefragabilis Praedicator, quem Adversarii scevissimum Accusatorem solita sua fallendi & calumniandi arte confinxerant.

Quantum strepitus ubique excitavit, quantum conflavit invidiae Missionariis Societatis haec ab Authore Theatri Jesuitici, & Moralis

pra-

practicæ latè propagata calumnia , priusquam Illustrissimi illius Episcopi pro Societate Apologia ad Innocentium XI Romanum Pontificem scripta , ac typis vulgata , autorem Theatri Jesuitici , & Moralis practicæ coram universo orbe de insigni mendaciorum , & calumniarum serie apertissime convicit , demonstrans rerum ab illis assertarum non falsitatem modò , sed etiam impossibilitatem. Utinam tam Religiosum , pro veritate & innocentia testimonium , omnium manibus teneretur , ut nemo deinceps tam faciles Arnaldo Moralis practicæ auctori , hosti Jesuitarum implacabili , & veteratori maledicentissimo aures præbeat.

Recentior Moralistæ ejusdem , sive Antonii Arnaldi , quam libello , cui titulus ; *Quatrième plainte de Monsieur Arnauld Docteur de Sorbonne* , inseruerat , detecta calumnia est , & irrefragabilibus testimoniis demonstrata. Accusabat Arnaldus Jesuitas , quod ausuissent nescio quid minari Advocato Rothomagensi coram pluribus testibus , ni caveret sibi à promovendâ lite adversus Societatem cum quâ nemo impunè contenderit. Addebat Advocatum minas illas coram frequenti Senatu retulisse , relationem suam testimoniis compluribus confirmasse ; postulasse protectionem

nem Regiam atque à Senatu obtinuisse ad-
 versus minas tam insolentes. Hæc Arnaldi toto
 Belgio sparsa criminatio, Gallias quoque pe-
 netrat, & in manus incidit Jesuitarum Rot-
 homagensium. Legunt illi, nec mirari satis
 possunt figmentum tam impudens, & solius
 Arnaldi dignam ingenio calumniam. Adeunt
 Advocatum, quem Arnaldus indicaverat, etiam
 alterum conveniunt ejusdem partis defen-
 sorem: uterque nihil unquam simile se audi-
 visse, sed falsissimam esse Arnaldi accusatio-
 nem instrumento publico testatur. Denique
 Senatus Rothomagensis in formâ legitimâ li-
 bello supplice rogatur à PP. Societatis ut ad
 convincendum calumniatorem acta litis dis-
 cutiantur, & quidquid illius occasione dictum
 factumve annotatione dignum contigisset;
 nullum usquam sive in scriptis sive in homi-
 num memoria minarum reperitur vestigium.
 Copiam authenticam actorum ad justam in-
 nocentiæ adversus Arnaldum defensionem
 Senatus Regius per Graphiarium suum con-
 scribi jussit & tradi Patribus Societatis die 16.
 Februarii præsentis anni 1692. Mox typis
 edita sunt testimonia quæ citavi, & in Bel-
 gium delata, ut & Arnaldum infamiæ suæ
 tandem pudeat, & quosdam alios nimis cre-
 dulitatis. Hunc tu scilicet nobis testem ob-
 jicis

icis tamquam omni exceptione inajorem. Huic á nobis plus fidei haberi vis, quam totius Christiani orbis voci publicæ, integritatem & zelum Societatis ubique terrarum prædicanti.

CAPUT SEXTUM.

Expenditur Paragraphus 5. de absolutionis simulatione.

INcensi opusculi Autor anonymus propositionem hanc; *licitum videtur ex metu mortis absque intentione absolvendi formam pronuntiare super pœnitente indisposito, damnatam esse in hac 29 inter 65 urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi, solitâ suâ confidentiâ affirmarat. Quidquid sit de prioris enuntiationis veritate vel falsitate, cujus discussionem instituta à me defensio non postulat, proscriptam esse negavi, & stolidam anonymi criminationem evidenter redargui in Confutatione Cap. 5. Dominus Prior non patitur hanc Clientis sui cladem: certamen instaurat septem implens paginas inanibus verbis, nulla ratiocinatione nisi tam fatuâ ut nec Theologiæ nec Dialecticæ Tirocinium explevisse videatur.*

An-

Antequam argumentum clienti suo à me oppositum aggrediatur, telum ipse ineluctabile Theſi controverſæ intorquet, commuæ omnium judicium, ſimulationem hanc ut Sacra-
 Etitati Sacramentorum maximè injuriam, ex Scholâ iniquitatis, fraudum & mendaciorum Seminariis potius, quàm Chriſti lycæo emanantem. Ubi enim hîc veritas, ubi ſinceritas Chriſtiana?

Reſpondeo commune judicium à te allegari, ſed nullo probari teſtimonio, ac proinde tam facilè ab Autore Theſis negandum quàm à te ſine ratione, ſine autoritate aſſertum. Quid enim ſi ipſe omnium judicium à ſe ſtare contenderit? Quid ſi non Sacramenti ſimulationem, ſed diſſimulationem negatæ abſolutionis vocet, circumſtantiâ mortis intentatæ, ſignificationem vocum ita determinante. Nullâne etiam de cauſâ licitum eſt veritatem diſſimulare? Quid igitur ſtatues de Sacerdotibus, & Religioſis in Miſſione Hollandicâ ſtatum Sacerdotalem & Religioſum ſæculari veſte occultantibus? Qua ratione excuſabis zelofos tuos Auguſtini Diſcipulos, qui plurimos ex Sacro Tribunali, tacitâ verborum quorundam pronuntiatione, & cruce impertitos dimittunt, ita ut miſeri pœnitentes neſciant, an ſiccam tantum crucem, an etiam

absolutionem retulerint ? ea profectò praxis damnosissima est . & alics ad frequentem peccatorum eorundem repetitionem injustè & crudeliter adigens , alios fortè non absolutos exponens aeternæ damnationis periculo.

Sinceritatis adèd à Novatoribus prædicata specimina aliquot dedit R. P. Payen in numero suo ad Arnaldi querelam tertiam responso. Sinceritatem quoque Nco-Augustinianam prodit Catalogus arcanorum nominum , quibus , factiosi ad celanda iniquitatis mysteria in suis litteris uti soliti sunt , Jansenii , Sancyrani , aliorumque illius temporis Rigoristarum , candorem ubique & sinceritatem profitentium exemplo.

Veniamus ad præcipuum quæstionis caput an Thesis condemnata sit in propositione 29 inter 65. Confixam non esse , probavi in Confutatione pag. 38 & 39 quia propositio damnata permittit Sacramenti simulationem ex metu qualicumque gravi , Thesis tantùm ex metu mortis , qui est gravissimus.

Prætereo quod Thesis simulationem non exprimat neque cujuslibet Sacramenti E. G. ordinis aut baptismi simulationem permittat ex quorum indubiè Sacramentorum simulatione plus incommodi in Ecclesiâ , major animarum perniciës , quàm ex simulatione ab-

absolutionis oriretur. Finge enim Episcopum nescio quo metu compulsam alicui fictè contulisse ordinem Sacerdotii : omnia sic consecrati Sacrificia nullius momenti sunt, omnes absolutiones invalidæ. Gravior etiam & latissimè se diffundens pernicietas manet, si hic in Episcopum assumatur, qui Sacerdotes innumeros profanâ consecratione, & nihil potestatis conferente initiabit. Eadem deduci possunt ex simulatione baptismi : sed hæc missa faciamus solo utar argumento quod in confutatione adhibui, & multo inanum verborum apparatu Adversarius suscipit convellendum.

Hæc propositio, *urgens metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi*, cum sit indefinita & dogmatica, æquivalet huic uniuersali : Quilibet *urgens metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi*. Ex condemnatione autem uniuersalis affirmatiuæ sequitur eius falsitas, ut suppono ; cavillari enim hic mihi non lubet cum Bajanis, qui propositiones aliquas proscripserunt ut malè sonantes, piarum aurium offensivas, &c. arbitrantur non redargui falsitatis. Verum sequiturne ex falsitate uniuersalis affirmatiuæ plusquàm veritas contradictoriæ sive veritas propositionis negativæ

particularis ? Fateor itaque ex condemnatione propositionis 29 inter 65 rectè deduci veritatem hujus, Non omnis causa gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi. Ecquàmnam autem argumentandi ratione hinc deduxeris, nullum metum quantumvis gravem, & gravissimum, esse causam justam ejusmodi simulationis ? Argumentationis tuæ ineptiam ostendi exemplo gemino non absimili. Proscripta, inquit, est hæc propositio : permissum est aliena surripere in gravi necessitate : inferesne proscriptam esse hanc, permissum est aliena surripere in extremâ necessitate?

Alius à Pontifice prostratus articulus est, possum occidere furem pro conservatione cujuscumque materiæ gravis, ut est aureus. Sequiturne profligatam esse hanc, possum occidere furem pro conservatione meæ vitæ?

Utrumque hoc exemplum, quod ad rem conficiendam efficacissimum est, & evidens, à me in *Confutatione* objectum, refert adversarius, & solvendum suscipit. Geminum hunc & quidem tam validum arietem cum à Domino Priore non declinari animadverterem, sed adverso præter ejus morem, pectore excipi, laudabam hic saltem viri animos, avidus

us videndi, quomodo vim impactam infringeret.

Dum solutionem quæro, alia non occurrit, quàm his verbis expressa: *Il ne faut pas être usé dans l'art de raisonner, mais seulement avoir un peu de bon sens, pour voir que ces raisonnemens sont tous differens de celui par où l'on a prouvé, que la proposition de Monseigneur est une de celles, que le Pape Innocent XI a condamnées. Non oportet multum esse ratiocinandi peritum, sufficit quantumvis parum, sani judicii, ut quis videat argumentationes illas plurimum discrepare ab ea, quâ probavimus propositionem Illustrissimi esse inter eas, quas Innocentius XI condemnavit. Multum debes Magistris tuis Domine Prior, qui tam expeditam te, argumentum quodlibet dissolvendi rationem edocuere. Haud opus est molestâ ingenii vexatione, ut apta, & propria solutio excogitetur: in promptu est gladius Alexandri Magni quo nodus quilibet Gordeus quantumque implexus dissecetur. Tantum ad objecta omnia respondendum est confidenter, Non oportet multum esse ratiocinandi peritum, sufficit sani judicii quantumvis parum, ut quis videat argumentum non urgere, non subsistere, patentem esse disparitatem, &c.*

„Nihil (inquis) evidentiùs est, nihil ad

„pro-

„probandum validius, argumento ab univerſa-
 „li ad particulare: juxta Innocentium XI urgens
 „metus gravis non eſt cauſa juſta Sacramen-
 „torum adminiſtrationem ſimulandi. Atqui
 „metus mortis eſt metus urgens gravis; & ſuper
 „pœnitente indiſpoſito pronuntiare formam
 „ſine intentione abſolvendi, eſt Sacramenti
 „adminiſtrationem ſimulare. Ergo juxta In-
 „nocentium XI metus mortis non eſt cau-
 „ſa juſta pronuntiandi ſuper pœnitente indiſ-
 „poſito formam ſine animo abſolvendi.”

Vidisti argumentum quo Syllogiſmum
 hunc eluſi tam clarè, ut vel enormiter ſtu-
 pidum tibi eſſe oporteat Synciput, ſi non
 capias, vel frontem admodum perfrictam,
 ſi, quod in Confutatione protritum ani-
 madvertiſti, tanquam invictum nobis hic
 rursùs oggerere non te pudeat. Reſpondeo
 iterum diſtinguendo majorem: juxta Inno-
 centium XI nullus metus quantumvis gravis,
 & graviffimus, eſt cauſa juſta Sacramen-
 torum adminiſtrationem ſimulandi, nego. A-
 liqua cauſa gravis non eſt juſta, ſive non
 omnis cauſa gravis eſt juſta Sacramentorum
 adminiſtrationem ſimulandi, concedo ma-
 jorem. Tranſeat minor. Nulla eſt conſe-
 quentia, ut patet; quia medium non di-
 ſtribuitur: ex uno particulari non rectè in-
 fer-

fertur aliud particulare. Paucis : infertur in conclusione quod in antecedente non continetur.

Idem respondere omnes debent ad Syllogismum hunc, quem supra indicavi planè similem. Juxtà Innocentium XI necessitas gravis non sufficit ut quis aliena bona surripiat. Atqui necessitas extrema est gravis. Ergo juxta Innocentium XI necessitas extrema ad bona aliena surripienda non sufficit. Similiter juxta Innocent. XI conservatio materiæ gravis non est causa justa alterum occidendi atqui vita est materia gravis. Ergo conservatio vitæ juxta Innoc. XI non est causa justa, alterum occidendi. Suppono agi de injusto invasore. Uti igitur in utraque argumentatione posteriore, major distinguenda est, sic ut aliqua necessitas gravis, alicujus materiæ gravis conservatio, non sufficiat: ex quo non nisi stultè deduci potest utraque conclusio medio non distributo, ita & in tua, Domine Prior, argumentatione eandem ob causam prorsus fatuâ, majorem distinxisti, & concessisti minore, negavi meritò consequentiam.

Ad illud quod ais, teste Augustino, & Ambrosio, repugnare legi Divinæ talem vitæ defensionem quæ sit occisio injustè invadentis, paucos tibi consentientes invenies, atque

atque ipsos S. Augustini filios passim aliter Parentis sui verba accipientes cum Angelico Aquinate, fidelissimo Augustini interprete, tutissimorum & inconcussorum Dogmatum Autore. Verum, ut rectè observas, quidquid sit de sententiâ communi asserente occisionem in casu esse licitam, certum est eam ab Ecclesiâ, aut Apostolica Sede nusquam esse explicitè, aut implicitè definitam.

Præteriri hic à me non potest palmaris calumnia, quâ Patrem Leonardum Lessium ais asseruisse quod privato liceat occidere hominem propter furtum unius aurei. Nullam Lessii paginam citas, nullum caput, nullum Tractatum, vel librum, ne criminationis tuæ falsitas innotescat. Locus, ex quo Propositionis illius à Pseudo-Augustini Discipulis accusari solet Lessius, est l. 2. de jure & justitia cap. 9. dub. II. Ecce autem verba Lessii ibid. n. 68. *Est valdè iniquum ut propomo, vel etiam uno aureo servando, alicui vita auferatur.* Potestne aliquis disertius propositioni damnatæ contradicere? Non contradicit tantum asserendo, in casu esse illicitam occisionem, vel etiam injustam, sed cum emphasi, valde injustam.

His prætermisissis involant adversarii in verba Lessii sequentia: *Si tamen tibi verteretur*

pro-

probro, nisi rem furi extorqueas, posses conari,
 & si opus esset etiam occidere juxta Sotum; tunc
 enim non tam rei, quam honoris esset defensio.
 Idemne vobis est asserere si opus esset, oc-
 cidere posses juxta Sotum; & absolute asse-
 rere licitam tunc fore occisionem? In priori
 indicatur merè quid Sotus sentiat. An referre
 sententiam alienam præsertim privati alicujus
 & Neoterici quem tibi nusquam Magistrum
 delegeris, est adstruere propriam? Si tuum
 Domine Prior, sensum sic retulero: Licet
 omnem Jansenii Doctrinam tueri tanquam
 veram, & Catholicam juxta Dominum G.
 Pseudo-Priorem Sancti Martini, quia nihil
 tradit Jansenius quod S. Augustino non con-
 sentiat; quis me propterea Jansenismum pro-
 fiteri contenderit, alienæ Doctrinæ exposi-
 tionem cum sententiis meis imperitissime
 confundens? Quamvis nec sententia Soti ea-
 dem prorsus sit, cum proscripta, ut liquet
 verba consideranti.

Propositionem Thesios non contineri in
 vigesima nona ab Innocentio XI proscripta
 demonstraveram in confutatione, uti & in
 præsentî capite, tam perspicuè, ut nemo
 mentis compos non videat criminationis va-
 nitatem. Pergit nihilominus e mentitus Prior
 oculos sibi ocludere, ne meridianam lu-
 cem

cem percipiat , quin & licet ad argumenta à me proposita sibi objiciens ne verbum quidem in sua Sophisticâ cavillatoriâ reperiat , quo solutionem tentet , vociferari tamen non desinit , Thesim clarissimè in propositione 29 esse condemnatam. Et ne sibi soli fidem arrogare videatur , omnium hominum oculos appellat. Sic ut quis inter Jansenianos scriptoris acuti nomen obtineat , & Prioris dignitate tanquam eruditionis pramio doneatur , tantum debet quavis fortiter pro libitu , & citrà probationem ullam asserere , jactare in densissimis tenebris claritatem , rationes oppositas aliter non solve , quàm asserendo esse falsas ; ubi quis assertionis insolentiam miratur , tantum altissimo tono , eruditorum , & piorum omnium consensus appellandus est , nullius sententia proferenda.

Reprehendi Anonymi temeritatem quod non fuisset veritus dicere Doctrinam Thesios evidentius contineri in propositione 25 condemnatâ , quàm propositiones 5 reperiantur in Jansenio. Ægrè habet D. Priorem hæc reprehensio : nec dubitat me mulctare multo gravius , velut ex tripode desiniens eos , qui anathema nolunt dicere propositionibus in sensu Jansenii , non posse hæresios insimulari , *Nisi per furorem , aut potius rabiem*

biem Jesuiticam, quæ fundari non potest, nisi in heresi, quin & in idololatriâ, quæ submissionem solis divinis oraculis debitam, exhiberi jubeat definitioni merè humane, & naturali.

Ubi Innocentius XI Decretum edit adversus 65 propositiones morales, Augustini discipuli cum suo nuper defuncto Episcopo Castorienti exclamant, OS DOMINI LOCUTUM EST: ubi verò constitutionem maximè solennem promulgant Romani Pontifices Urbanus VIII. Innoc. X. Alexander VII. contra doctrinam libri cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii, os hominum inquit non Domini locutum est.* Ea est singularis scilicet à Deo Novi-Augustini discipulis concessa prærogativa, ut constitutiones Pontificias pro arbitrio suo modò ad divinorum oraculorum dignitatem evehant, modò inter humanas & merè naturales definitiones ablegent.

Quid igitur statues, Domine Prior, de Alexandro VII, qui hæreticas haberi jubet propositiones eo sensu, quo in Janseniano volumine propugnantur, & consequenter hæreticos haberi, qui eundem sensum pervicaciter tueri perrexerint? Nec simplici fidei hujus professione contentus est Alexander VII, sed eam jurejurando vult confirmari. Quid statues de Clemente IX qui formulari quoad

H omnes

omnes apices subscribi curavit, non antè in communionem recipiens quosdam Episcopos in Gallia refractarios, quàm exactam etiam hic obedientiam præstitissent? An etiam hos Romanos Pontifices furoris, hæresios, idolatriæ condemnabis? An iterum respondebis, ut respondes pag. 26. consequentiam esse nimis duram? Cur autem nimis dura sit, si legitima? Retractandum itaque tibi est impium, & Schismaticum antecedens, si à consequentia abhorrueris.

Puerile argumentum est, & inscitiam tuam prodens non vulgarem, quo probes non esse evidens, quòd propositiones 5 in Jansenio contineantur. Jesuitæ, inquis, exigunt fidem divinam, ut credatur quòd propositiones in Jansenii Augustino sint; ergo fatentibus Jesuitis, non sunt ibi perspicuè.

Quinam Jesuitæ requirunt fidem divinam? An ii qui censent non posse fidem versari circà ea quæ visu percipiuntur? An verò illi, ut sunt Jesuitarum hic plerique, qui ejusmodi evidentiam consistere in eodem intellectu admittunt cum fide strictè dictà, & supernaturali? Quid igitur ex posteriorum sententia contra facti illius evidentiam exculpas?

Non etiam exigunt Jesuitæ, non exigunt Eminentissimi Cardinales, non Romani Pontifices

tifices

ifices fidem circa factum, quod voces illæ
sint in libro Jansenii; sed quod sententiæ il-
lius libri sint hæreticæ, quòd propositiones,
quas in famoso volumine oculis ipsi nostris
intuemur, sensum ibi faciant hæreticum,
quem præ se ferunt propositiones constitu-
tione Pontificia comprehensæ. Hæreses au-
tem, quæ propositionibus, & libro Jansenii
continentur, non percipiuntur oculis, nec
nisi revelatione divinâ, quam nobis Pontifi-
cia definitio citra erroris periculum declarat,
à nobis deteguntur.

Quæ cum ita sint, meritò hoc caput con-
cludo dicendo quod à me satis luculentè pro-
batum est, te criminationem instaurasse ut
ineptum Dialecticæ Tironem, profecurum
esse ut infamen calumniatorem, terminasse
ut notorium Jansenistam.

C A P U T V I I .

Expenditur Paragraphus 6 de Com- munionem sacrilegâ.

Obsoletæ illius Thesios à quadraginta
tribus annis defenſe propositio erat
hæc: *Impletur præceptum Christi sicut Baptismo,*
ita & Communionem sacrilegâ, affinis ut patet,

huic 55 ab Innoc. XI proscrip̄ta : *Præcepto communionis annuæ satisfit per sacrilegam corporis Domini manducationem.* Discrimen inter utramque præcipuum est , quod prima agat de præcepto Christi , quale est de sumendo viatico , 2. de præcepto Ecclesiæ. Hic Adversarius aërem verberat , multum vociferatur , multa , more suo , splendidè mentitus , artem calumniandi ubique professus. Non minus Sancta sunt , non minus intemeratè servanda , minus etiam dispensationi obnoxia præcepta Christi , quàm Ecclesiæ. Dispositionem Christus ad communicandum non minorem exigit , quam Ecclesia. Usquamne hoc à me negatum ? Numquid & disertissimè affirmavi sapius , Christum prærequirere statum gratiæ ? Ubinam autem asserui , calumniator impudentissime , quod mihi imponis pag. 30. *Satisfieri præcepto Christi per communionem sacrilegam ?* Dixi non semel , propositionem esse damnatæ affinem , imò & post decretum Innocentii periculosam esse , non semel indicavi licèt negaverim esse prorsus eandem sicut jacet , aut in sensu Autoris condemnatam. Alterum probavi , propositionum collatis inter se terminis : alterum ex ipso Innocentii Decreto , in nullius Autoris sensu articules feriente , sed *sicut jacent.* Neutra pro-

propositio statuebat, non peccari gravissimo
 sacrilegii peccato, quotiescumque sine dispo-
 sitione debita communicatur: neutra inficia-
 batur quòd gravius delictum sit communio
 sacrilega, quàm communionis, sive à Chri-
 sto, sive ab Ecclesia imperatæ omissio, quam-
 vis ab imperitis ita nata sit accipi enuntiatio
 utraque & hoc sensu perniciofa in praxi, si
 quis nolens debitam animi adhibere disposi-
 tionem, in peccato mortali communicaret,
 ut præcepto saltem inadæquatè satisfaceret.

Sensus Theologorum, qui propositionem
 55 ante Innoc. XI. Decretum defenderant,
 erat quòd, qui in Paschate communicarat
 sacrilegè, non teneretur eodem anno com-
 munionem repetere, vi præcepti Ecclesiastici,
 cum, ut ipsi supponebant, Ecclesia tantum
 præcipiat actus externos, & indirectè inter-
 nos illos, qui ad moralem actionem requi-
 runtur, non autem actus alios & dispositio-
 nes, sine quibus actio esse potest libera, &
 humana. Similiter sensus Patris de Scildere in
 Thesi controversa erat, quod, licèt viatico
 munitus sacrilegè, defectu debitè dispositio-
 nis, deliquerit gravissimè contrà præceptum
 Christi, qui, ut per Apostolum suum de-
 clarat, probari prius hominem vult; alio-
 quin non dijudicantem corpus Domini, ju-

diciam sibi manducare, & bibere pronuntiat; sensus, inquam, Præsidis erat, quod is tamen non teneatur in eodem mortis articulo viaticum repetere. Rationem dabat à priori quidem, quòd verè sumpserit Sacramentum, cujus fructum probabiliter recepturus sit, sublato obice: sicut baptismus sacrilegè susceptus, verè Sacramentum est, & sublato obice reviviscens: neque tenetur illum iterare extinctà jam illius Sacramenti suscipiendi obligatione quamvis per susceptionem nefariam: imò iterari non potest. Argumentum verò à posteriori petebat ex praxi Ecclesiæ, quæ tum temporis viaticum non conferebat his eodem die, licèt quis prius sumpisset sacrilegè.

Verùm post Decretum Innocentii XI, quamvis propositio 55 in nullius determinatè Autoris sensu proscripta sit, tamen, quæ propria est Anti-Jansenistarum erga Sedem Apostolicam reverentia, si quem offendunt poenitentem, qui sacrilegè in Paschate communicaverit, monent eum de iterandâ communionem, ut præcepto Ecclesiæ fiat satis. Ais idem præstandum in Articulo mortis, iterandam etiam eodem die communionem, si prior fuerit sacrilega: idem meo quoque iudicio præstandum est, si communionem sacri-

legâ

Iegâ obligatio sumendi viatici extincta non sit, urgere enim tunc pergit præceptum Christi quod, cum possit, impleri debet quamvis eodem die, imò & eadem horâ, si moribundum serio pœniteat sacrilegii, aliorumque criminum quibus tenebatur obstrictus neque mors diuturniorem moram patiatur.

Quæro tamen ex te, Domine Prior, an sententiam, quæ cum Autore Theses, ejusque olim defendente Perillustri Humberto Guilielmo à Præcipiano statueret, non esse iterandum eodem die viaticum ingruente morte etiam si prius susceptum fuerit sacrilegè, tam clarè damnatam censeas in propositione 55 inter 65, ut nefas sit de eo dubitare? Si ais, nescio an multos tibi suffragantes producturus sis, nec planè scio, an Confessoriorum, & Parochorum, maximè rigoristarum praxis sit. Atqui, ut ex ipsa Thesi liquet, nihil amplius volebat præses, nihil ejus defendens; ergo minimè temerarius est, neque erga Apostolicam Sedem irreverens, qui non vult admittere, quòd sensus illorum clarè damnatus sit in propositione 55.

Si verò non clarè damnatus sit sensus Professoris, & discipuli, neque propositio eorum formalis clarè damnata est. Quid enim,

Do-

Domine Prior, an in tuâ, seu Theologia
 seu Philosophia, si alterutram saltem à limine
 salutaveris, eadem censetur propositio for-
 maliter, ubicumque eadem voces reperiun-
 tur, iidem termini materiales, sed sensu dis-
 pari? Nonne vos strenuè negatis propositio-
 nem primam inter damnatas esse Jansenii,
 quia termini quidem omnes materiales & eo-
 dem ordine reperiuntur in Jansenio, non
 tamen, si vobis credimus, eo sensu, quo dam-
 natam, & hæreticam propositionem faciunt
 in Decretis Innocentii X. & Alexandri VII?
 Quid ni igitur exemplo vestro negare nobis
 liceat propositionem Thesis eandem forma-
 liter, adeòque eandem simpliciter & abso-
 lutè esse cum damnatâ, etiamsi omnes ma-
 teriales terminos eisdem esse supposueris,
 quod etiam falsum est? Et quidem paulò
 majore jure id à nobis negabitur, quam à
 vobis; nam & Jansenii verba eadem sunt,
 quæ propositionis primæ, & testatur Pontifex
 constitutione maximè solenni, ac plurimis
 dein subsecutis Brevibus Apostolicis eundem
 sensum esse quem in Augustino Jansenii hæc
 verba faciunt, & quem suprema autoritate
 configit. Nihil simile declaravit Innocentius
 XI de sensu ab autoribus intento circa pro-
 positiones 65.

Quis

Quis igitur fatis miretur hunc tuum, eminentissime Prior, stuporem atque inverecundiam, dum negare audeas ullam ex quinque famosis propositionibus esse Jansenii, quidquid Romani Pontifices definierint, & jurejurando affirmandum decernant, nec tamen dubitas propositionem 55 in nullius determinatè Authoris sensu damnatam, adscribere Illustrissimo Archi-Episcopo, imò & Archi-Episcopum & Casuistas passim damnatos proclamare pag: 33? Quid si Jansenium à Pontificibus damnatum asseruero? Omnium Neo-Augustinianorum animos concitabo. At Casuistas, at Archi-Episcopum damnationi subicere sine piaculo licet novæ charitatis præconibus.

Vides, Domine Prior, ineptas esse declamationes omnes, quibus in me tanquam omnis pietatis, & Religionis everforem debaccharis; Vides inanes esse, & stolidas rationes tuas, ad fascinandos rudes, & mulierculas, non ad persuadendum aliquid viro utcumque Theologo compositas. Præcipua est hæc: non audet Oropega affirmare, quod fatis fiat præcepto Ecclesiæ per Communionem sacrilegam, quia Innocentius III in Concilio Lateranensi præcepit, ut *omnis utriusque sexûs fidelis postquam ad annos*
dis-

discretionis pervenerit , semel faltem in anno confiteatur SUSCIPIENS REVERENTER , ad minus in Pascha eucharistiam. Et tamen asserit satisfieri præcepto Christi per Communionem sacrilegam.

Contra , non satisfieri affirmavi terminis maximè dilucidis ; quia peccatur gravissimè adversus præceptum Christi , non tantum susceptionem Sacramenti imperans , sed dignam & præmissâ dispositione debitâ. Ita scripsi in Confutatione Anonymi , ita in Epistolis ad Illustrissimum Internuntium , & nunc repeto. Ubi autem docui unquam oppositum ? An cum negavi certò ac clarissimè definitum esse quod viaticum , sacrilegè susceptum iterari debeat eodem die ? Aliud à me dictum non reperies. Calumnia itaque quam sæpe repetis prorsus manifesta est.

Audi Lector Patheticam viri hujus admodum Religiosi exclamationem , in quam prorumpit pag. 28. *Ne faut-il pas avoir le cœur, & l'esprit étrangement corrompus , pour trouver mauvais , qu'on se soit plaint , qu'un Archeveque ait soutenu une doctrine qui doit blesser tous ceux qui ont quelque sentiment de pieté. An non oportet hominem animi & ingenii esse maximè perversi , qui agrè ferat , nos conquestos esse quod*

Archi-Episcopus defenderit doctrinam quæ non potest non offendere omnes qui scintillam habeant pietatis.

Necessè scilicet fuit Thesim à quadraginta, & amplius annis oblitteratam è tenebris eruere, eamque apud imperitos in libellis vernaculis, scædissimis coloribus adumbrare, ut Archi-Episcopus, ejus in Theologiæ Tirocinio olim Defensor, tanquam Ecclesiæ pestis, & pietatis omnis, ac Religionis destructor traducatur. Integerrimum profectò vitæ, scelerisque singulariter purum esse oportet Archi-Episcopum, cum, ut, quo eum apud plebem in invidiam vocent, nihil reperiant in tam provectora atate, nihil in tot rebus gestis, nihil in tot muniis amplissimis, ac dignitatibus quod ullâ veritatis specie ei valeant objicere, præter Thesim, quam ex Professoris præscripto adolescens semel pro exercitio Scholastico defendit. Neque ea Thesis, ut ex Confutatione Anonymi, ex Epistolis sex ad Internuntium, & præsentis Tractatu perspicuum est, quidquam magnopere continebat quod non esset receptis passim illo tempore principiis conforme. Neque Professor ille inter laxioris Ethicæ Patronos, sed potius inter Rigoristas illius tem-

temporis , utpote nullâ nisi majore probabilitate contentus numerabatur.

Suppone tamen inter positiones innumeras , quibus amplissimæ , libri instar , Theses abundabant , unam dein post triginta annorum intervallum fuisse condemnatam ; Estne operæ pretium propterea libellos infames conscribere adversus Archi-Episcopum , ut propositio illa palam ei exprobratur libellis vernaculis , quibus apud infimam plebem ejus fama denigretur , & quos ipsi Sæculares Magistratus non leviori dignos supplicio judicaverint , quàm publicâ per carnificem exustione ?

Ex eo autem vel maximè præditur perversa calumniandi libido , quòd propositio propter quam tot exclamationibus , tot in-vektivis indulgent , sit ea , quam tradidere omnium Ordinum Theologi Doctrinâ , ac pietate maximè illustres , ex Doctoribus Lovaniensibus præcipui Guilielmus Mercerus , Joannes Wiggers , Joannes Sinnichius , Gerardus van Werm , Andreas Laurent , Michaël Paludanus , Guilielmus Tasselon , Guilielmus ab Angelis , Jacobus Pontanus , alii-que . An non ineptus accusator censendus esset qui viros tantos tanquam pietatis , & Religionis hostes propter ejusmodi propositionem

nem

nem olim traditam criminaretur? Cur non & hos Anonymus libello suo famoso inferuit? sed causam Archi-Episcopum impugnandi, exagitandi, calumniandi, satis indicat pagina 13 studium vindictæ, propterea quod Archi-Episcopus Jansenianam hæresim non foveat, sed Jansenizantium novitates reprimat, non cœcè sequatur eorum consilia, sed sua ipse præcepta maxime orthodoxa, & Pontificiam auctoritatem asserentia proponat, & efficaciter velit executioni ab omnibus, quæ par est submissione, ac observantiâ mandari.

Non est cur Theologos Antijansenianos per contemptum toties Casuistas voces. Nullus magis putidus Casuista est, quàm factionis vestræ Lovanii Princeps Doctor intrepidus Gummarus Huygens. Vide ejus conferentias tanto Neo-Augustinianorum applausu exceptas: quid continent præter meros casus tam jejune propositos, ut nihil excogitari possit magis siccum, nihil minus complectens eruditionis, vix quidquam præter nudas assertiones, omni destitutas probatione. Si paulò plus casibus studerent Theologi vestri, quàm libris prohibitis, Jansenianis, famosis, non ad obvios casus hæerent quidam animarum Pastores, non tam turpi-

ter hallucinarentur , ut centenis exemplis in rebus uon leuibus , & satis obuiis errare eos compertum est.

Ad præsentem quæstionem in Confutatione addidi Catalogum breuem Theologorum quorundam , qui dici uolunt S. Augustini Discipuli , purioris Ethicæ defensores , reuerà de Iansenismo aliisque Novitatibus suspecti. Non nisi septem paginas , quas accuratè Adversarius numerat , impendi perstringendo eos , quàm potui maxime leniter , & tamen D. Prior de nimia queritur duritie , ac penè de atrocitate. An virorum illorum aliud crimen non sit , quam ut idem persuadere nititur , impugnatio errorum , & perniciosorum dogmatum , quæ tum Societas , tum alii Casuistæ disseminant , decernat Lector ex *Responzione ad ineptam Anonymi comparationem inter Doctrinam Illustrissimam , & Novatorum* , ex libello Gallico D. de Long-val , ex Cornelio à Cranebergh , ex Michael Nolf , Rudolpho ab Amstelbeeck , aliisque rerum hic gestarum , & traditorum dogmatum testibus. Fortè etiam plura breuè alii exhibebunt.

Quid autem in Confutatione cap. 6. ubi de Communionem sacrilegâ , ad quæstionem illam faceret Novatorum Catalogus , & le-

vis castigatio, indicavi in 2 parte difficultatum cap. 3. § 1 formabatur hinc argumentum, ut vocant, ad hominem. Cum enim Rigoristæ, licet non unam ob causam de Jansenismo suspecti, adduci se non patiantur, ut dicant Anathema propositionibus quinque hæreticis, eo sensu, quo damnatae sunt, videlicet sensu Augustini Jansenii, ita immeritò ab eis urgeri Archi-Episcopum, qui omnes omninò Constitutiones Pontificis summâ reverentiâ, & sinceritate amplectitur, ut propositionem, quæ in nullius determinatè Authoris sensu à Pontifice proscripita est, Decreto publico detestetur, eo scilicet sensu, quo à Novatoribus adscribitur Societati, quam constat in præsentiquæstione non ducem fuisse, sed sequacem gravissimorum Doctorum ex omni Ordine, etiam ex Universitate Lovaniensi.

Magis quoque à ratione alienum est, quod ab Archi-Episcopo homines inverecundi postulant, ut Decreto publico testetur se nuntium remittere iis opinionibus, quas nulla Pontificis Constitutio, nullum sacrae Congregationis diploma configit, nulla ratio, nulla autoritas scandalosas probat, aut perniciosas. Ita Christus importunos Accusatores, & Hypocritas compri-

mendos esse docuit, modestè singulis sua vitia exprobrando, ut à primo lapide mittendo sibi caveret, qui delicti sibi pariter non levis, fortè, & gravioris esset conscius. Hinc teste Scripturâ omnes se tacitè subducebant unus post alterum, incipiendo à senioribus. Illud Christi exemplum secutus sum, licet similitudo, ut ceteræ passim in quibusdam claudicet, nam Mulier verè fuerat in adulterio deprehensa, nullum Archi-Episcopo crimen impingi potest, nisi à malevolis, & perditissimis Calumniatoribus.

Non immeritò igitur à me exprobrata est zelosis hujus temporis Novatoribus scandalosissima obstinatio in rejiciendis Pontificum Constitutionibus maximè solemnibus, quando tam irreverenter Illustrissimum Archi-Episcopum audent laceffere, doctrinam ei exprobrare, quam in Theologiæ Tirocinio edoctus, post illud nunquam asseruit, præscribere ei decretum, quo non tantum propositionem condemnatæ affinem, sed alias omnes Neo-Augustinianorum principiis non satis conformes publicè detestetur. Tum usurpavi illud Christi Luc: 6. *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras: aut quomodo potes dicere fratri tuo: frater sine es-*
ciam

etiam festucam de oculo tuo, ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita eice primum trabem de oculo tuo, & tunc perspicias, ut educas festucam de oculo fratris tui.

Quando Adversarius hæc frustra à Christo dicta esse convicerit, fatebor etiam, frustra à me retortam esse criminationem.

Est & alia gravissimi momenti ratio, obquam damnanda potius fuerit propositio 55. inter 65, quam hæc Thesis, *Impletur præceptum Christi sicut baptismo, ita & communione sacrilegâ.* Cum Theologorum esset, nec paucorum, nec ignobilium sententia, quòd Ecclesia non præcipiat, imò nec præcipere possit actus internos, natum erat fieri, ut quis existimaret per propositionem 55 indicari, quòd Ecclesia internam dispositionem non præcipiat, adeòque dispositionis omissione, in quâ fundatur communio sacrilega, contra præceptum Ecclesiasticum non peccari. Ex propositione Thesis id, ne ab imprudentissimo quidem, colligi potest, cum in eâ agatur, non de præcepto Ecclesiæ, sed tantum Christi, ut ex terminis, quibus nihil potest esse expressius, fit manifestum. Cum enim disertè limitetur Thesis ad præceptum Christi, neque ullus sit qui dubitet, quin Christus imperare potuerit, & reverà sapius

imperaverit actus internos, nullum erat fundamentum suspicandi, quod Autor Thesis vellet negare præceptam à Christo esse dispositionem debitam.

Alia Thesis particula Autorem liberatâ scandalosi illius, & verè falsissimi sensûs suspitione, cum scilicet additur *sicut baptismo, ita &c.* Quisquamne enim est, qui dubitet, an Christus baptismum præceperit? Aut nesciat dispositionem ad baptismum à Christo fuisse adultis imperatam? evidens igitur est, aliud in Thesi non fuisse propugnatum, quàm quòd, sicut baptismus semel sacrilegè propter dispositionis defectum susceptus, iterari non debet, ita nec debeat viaticum sacrilegè susceptum, rursus sumi in eodem mortis periculo; Qui sensus an etiam damnatus sit, minus perspectum est: certè mihi non placet, quia non satis tutus. Ecce quàm parum amans sim laxioris Ethicæ, qui quantumvis levem damnationis umbram, & quaecumque periculum fugio tam studiosè. Utinam hanc Anti-Jansanistarum erga Decreta Apostolica reverentiam imitari tandem incipiant, qui sanctissimas fidei definitiones hæctenus tam protervè, tam irreligiosè, tam impiè, tanto Ecclesiæ scandalo, & certâ, ni resipiscant, animarum suarum pernicie proculcarunt.

Præ-

Præsenti capiti finem imposueram, cum me accedunt duo è Clero Sacerdotes bonarum partium studiosi. His lucubrationem exhibeo, quâ perlectâ, & suscitatis ex Historia mulieris adulteræ speciebus memoratis, monent me 1. & obsecrant, ut Anonymum clientem tuum pro merito castigem, quòd Archi-Episcopum ex Brugensi Sede ad Mechliniensem Metropolitanam legitimâ Pontificis autoritate, ex voto Regis Catholici, summâ Orthodoxorum omnium approbatione, solis Jansenianis hæreticis freudentibus, euectum, de spiritualis adulterii crimine postulaverit.

2. Monet illorum alter constare sibi quòd applicatio Historiæ de adulterâ, non futura sit grata Neo-Augustini discipulis, meque de falsitate convincendum testimonio insuperabili. Ad 1. quod attinet, ne doctrinam hîc Archi-Episcopi cum moribus confundam, cumque D. Prior, in quem tota præsens dissertatio conscripta est, adulterii illius spiritualis non meminerit, & innumeris Religiosissimorum Episcoporum exemplis, plurimorum Pontificum approbationibus, hæc praxis satis munita sit, & adversis obtreçantium calumnias satis tuta, videor verba perditurus, si illius integritatem, æquitatemque irreprehen-

hensibilem multis suscepero vindicandam. Sint modò memores stringones nostri damnandos sibi esse præcipuos factionis suæ Episcopos Gallos, atque imprimis defunctum nuper Tornacensem, prius Convenensem, qui non tantum Sedem mutarunt, sed & in spiritali illo Rigoristarum adulterio efflarunt animam. Multò etiam magis damnandos tot Romanos Pontifices, qui mutationum illarum Autores fuère, vel approbatores, & si quod sit, crimen tam publicum, tam scandalosum, tam detestabile, nullâ unquam eluerunt pœnitentiâ, numquam retractarunt.

Profectò si crimen sit, illudque Pontifices agnoverint, non satis fuit, illud occultâ pœnitentiâ expiassè, debuit etiam ad averendum in posterum ab Ecclesiâ scandalum, publicè ab iisdem condemnari; alioquin tam Romani Pontifices, quam inferiores Episcopi, contritionis veræ expertes sunt, ad remissionem criminum non dispositi, sed impœnitentes, reprobi, & aternis certò cruciatibus obnoxii.

His argumentis si quis adversariorum non contentus, paulò prolixiorè à me dissertationem requisierit, certamen non refugio, sed Novatorum turbam ultro lacesso. Intereâ viderint ipsi, quid dicendum sit de tot Pasto-
ribus

ribus, maxime Rigoristis, qui ex tenui, & miserâ Parochiâ, vel ad commodum Canonicatum, vel Parochiam pinguiorem, relicta priore sponsâ pauperculâ, tam avidè aspirant, & ubi obtigerit, tam promptè convolant. Nulla-ne hic quoque spiritualis adulterii species?

Alterum quod de historiâ Adulteræ à me Jansenianis applicatæ indignatione paucis attigerat, explicari mihi distinctius postulabam. Jansenistis, inquebat amicus Sacerdos, Archi-Episcopum urgentibus, ut Decreto publico retractet, quæ olim discipulus didicit in Scho.lâ Patrum Societatis, respondes, quòd, si Rigoristarum illorum singuli errores suos in terrâ descriptos agnoscerent, ut Judæi adulteræ accusatores sua crimina, brevi unus post alterum incipiendo à senioribus, rubore suffusus, oculis in terram dejectis circumspecturus esset fugam. Atqui, inquit, zelosi nostri ab omni vitio, & errore Theologico alieni sunt; quòd ubi irrefragabili testimonio probatum videris, habebis de quocanas palinodiam. A diebus paucis Lovanii officinam ingressus quidam militum Præfectus, ubi de mercibus convenerat, ait, tam multa se alibi de Jansenistis audivisse, rogat enixè Mercatorem, ut sibi exponat, quodnam
istud

istud sit genus hominum. Respondet Mercator se controversiarum Theologicarum peritum non esse, ceterum videri sibi Jansenistas homines comedentes, bibentes, nasum præ se ferentes ut ceteros. Ita Præfectus militum, nihilominus avidus Jansenistam aliquem videndi, dimissus est.

Postridiè officinam eandem subit quidam Theologus Gummarianus, sive Huygenianus. Narrat ei mercator quid sibi contigisset pridie. Cui Theologus indignabundus, pessimè, inquit, respondisti. Dicitur à te oportuit, Jansenistas esse Sancti Augustini discipulos, zelosos, pios, expertes peccati *Des hommes sans peché*. Sine peccato, exclamat Mercator, quam igitur felix fuit mulier in adulterio deprehensa, de qua in Evangelio, quòd, cum apud Christum accusaretur, nullus adfuerit Jansenista, hic enim, utpote omnis expertis criminis procul dubio *primum lapidem misisset*.

Nolim ego quidquam detrahere tam singulari, & ante hunc diem inauditæ Jansenistarum sanctitati; unde, si vera de se, suisque testatus sit Gummarianus ille, applicationem historię Evangelicæ superius à me factam lubens revoco.

CAPUT VIII.

*Expenditur Paragraphus VII de
fugienda occasione proxima
peccandi.*

Sic Thesis Patris de Seildere olim statue-
rat : Caret proposito sufficienti , qui deserere
non vult occasionem , in qua fere semper peccat ,
in eo periculo interpretative peccatum diligens , nisi
per intensiorem doloris , aut media extraordinaria,
tollatur periculi propinquitas , vel certe valde grave
malum incurrendum excuset.

Quod in hac Thesi Domino Priori , &
ante eum Autori Libelli *Les sentimens* , &c.
displicet , est illud nisi valde grave malum
incurrendum excuset. Cumque nihil sit quod
sine perfidâ corruptione transferre in aliud
idioma possint Augustini Iprensis discipuli ,
Thesim quæ ut patet ex particula *nisi* , est hy-
pothetica , opusculi flammis damnati Autor
vertit sensu absoluto , *On est point obligé de
fuir l'occasion prochaine de pecher , si on ne le peut
sans souffrir quelque tres-grande perte : Non tene-
mur fugere occasionem proximam peccandi , si absque
damno valde gravi vitari non possit.*

Inter utramque propositionem discrimen est, quod Thesis non asserat absolute, quod valde grave malum incurrendum, si, vel quando occurreret, semper excusaret, quod clarissime asseritur in propositione, prout ab Adversario perfidâ translatione mutatur. Idem scilicet sinceris nostris, & ingenuis Augustini discipulis est *nisi excuset & excusat absolute*.

Excusare absolute quamlibet causam utilem, & honestam docebat propositio inter 63 damnatas sexagesima secunda. Ut igitur ad illam propius accedere videretur Thesis, sic fuit Gallicè immutanda. Perfidiam hanc à me detectam adhibere ausus non est D. Prior, saltem non tam apertè. An simile quid non intenderit, quando Thesim ita vertit *Si quelque tres-grand mal, qui lui devoit arriver ne l'excusoit; Pro si quelque tres-grand mal NE L'EXCUSE*, alii statuunt. Supponam ego non malâ fide id ab Adversario prælitum; sed quia aliter, minus commoda fuisset totius membri translatio.

Pag. 35 dicis te non assequi, quâ ratione, aut cavillatione potius contendam, quod Illustrissimus olim adolescens non defenderit hanc Thesim: *Valde grave malum incurrendum excusat à vitanda occasione proximâ peccandi*. Respondeo, quod facile assequeris discrimen

men

men quod est inter propositionem illam, & Thesim ab Illustrissimo olim defensam, nisi vel ingenio esses admodum hebeti, vel intellectum tibi excacasset malevolentia. An non patens discrimen est inter *excusat*, & *nisi excuset*? Aio tantum discrimen esse, quantum inter *excusat*, & *si excuset*, tam enim particula *nisi*, quam particula *si*, facit sensum merè hypotheticum.

Præterea ut tibi gratis concedam, mentem præsidis, ejusque tunc defendentis fuisse, quòd in aliquibus circumstantiis fieri possit, ut malum aliquod sit adeò grave, ut tum re ipsa excuset quempiam à vitanda occasione proximâ, Thesim tamen nec formaliter, nec virtualiter docet, in omnibus circumstantiis quemlibet à fugienda occasione peccandi proximâ excusari, quoties malum alioquin incurrendum esset valde grave. Absolutam illam simul & universalem excusationem stabilit tua propositio; est enim absoluta, dogmatica, & indefinita. Quòd autem valde grave malum semper excuset, numquam extundes ex his verbis Thesim conditionatæ *nisi excuset valde grave malum*.

Nondum capis Prior Anti-Monache discrimen? An adhuc conqueri de me perges, quòd non sine enormi injustitiâ, & perspicua

(III)
cuā fallaciā arguam clientem tuum , quòd
propositionem Illustrissimo imponat aliam ,
quàm unquam propugnaverit?

Eādē pag. triumphas quasi *stationem hanc*
coactus deseram, quā, inquis, mera cavilla-
tio est. Etiam hīc stuporem tuum prodis :
aliud enim est dissimulare aliquid, sive gratis
concedere, aliud eò adigi pondere rationum,
quæ hīc nullæ allatæ à quoquam sunt. Ve-
rum dum clientem tuum de ineptia convici,
& de malā fide, quòd propositionem merè
hypotheticam verterit in absolutam, volui
ulterius ipsius in accusando temeritatem osten-
dere, etiamsi supponeretur, quòd admis-
set Thesis aliquando fieri posse, aut revera
fieri, ut malum incurrendum tam grave
sit, ut à fugiendā aliquā occasione proximā
excuset. Sententiam hanc confirmavi autori-
tate tam validā Theologorum ex omni penè
Ordine Primariorum, tot Episcoporum, &c.
ut summæ arrogantia sit, vel insanix, illam,
propter quosdam Novatores, & de hæresi
aliundè suspectos, criminari.

Doctrinam hanc, inquis, proscribit Chri-
stus jubens præcidi manus, & pedes, ocu-
los erui, si te scandalizent.

Non ignorant Theologi Orthodoxi dictum
illud Christi, & sanè interpretantur. Quo-
rum

rum explicationi prudentius acquiescam, an paucorum tenebriorum, an communissimæ eorum, qui ab omnibus habentur viri perquam eruditi & pii? Quando alterutrum eligendum esset, vel peccatum, vel præcisio pedum ac manuum, hanc ait Christus præferendam. Hoc Thesis minimè negat etiamsi supponeretur affirmare, quòd malum valde grave aliquando excuset à fugiendâ occasione. Potest enim firmiter proponere quòd in occasione proximâ superaturus sit cum Dei gratiâ tentationem, & pravam consuetudinem. Quòd autem omnium Ordinum Theologos maximè illustres etiam Episcopali, & Cardinalitiâ dignitate conspicuos, impudentiâ Novatoribus ordinariâ contempnas, tanquam scandalosæ, & perniciosæ doctrinæ propugnatores, non me commovet. Totius scilicet orbis Theologi, exceptis paucis hic Lovanii, aut circa, omnis humanæ auctoritatis, etiam Pontificiæ contemptoribus, Casuistæ sunt, sublimi illâ Theologicâ scientiâ solis Jansenistis relictâ.

Præclarum specimen Theologici acuminis, in se, suisque emicantis præbet Jansenianus Prior, cum dicit; *Viros sapientissimos ab Autore opusculi LES SENTIMENS, esse convictos, quòd propositio Archi-Episcopi de proxima peccandi*

occasione, condemnata sit ab Innoc. XI tanquam perniciosa: imò hellebero opus esse omnibus, qui non vident eam contineri, & proscriptam esse in hac 62 inter 65 proxima occasio peccandi non est fugienda, quando aliqua causa utilis, aut honesta non fugiendi occurrit. Hoc enim ex admissis ubique Regulis Logicae ait esse perspicuissimum.

Ego uerò censeo, & jam luculentè demonstrabo non esse micam rectæ ratiocinationis in tota Adversarii probatione, & consequenter fatuam fore Lovaniensem Logicam, ejusque tradendæ Methodum merito à D. vande Velde Mathematicos simul ac Philosophiæ apud Lovanenses Professore publico, fuisse explosam, si talia alumnos suos principia, talem ratiocinandi modum edoceat. Conferamus propositionem utramque, ejus sensum discutiamus sedulò.

Propositio Thesis sic habet: *caret proposito sufficienti, qui deserere non vult occasionem, in qua ferè semper peccat... nisi... valdè grave malum incurrendum excuset.*

Propositio damnata: *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando aliqua causa utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.*

Superius ostensum est propositionem Priorem absolutè non asserere, quòd aliquod tam
grave

grave malum reverà excusans existat, sed tantum quod possit quis in occasione, in qua fore semper peccat, adeoque in occasione quæ sit saltem per accidens proxima, habere propositum ad absolutionem sufficiens, si detur aliquod valdè grave malum, quod incurrendum excuset à fugiendâ hîc, & nunc occasione proximâ.

Propositionis verò damnatæ sensus est: proxima peccandi occasio nunquam est fugienda, quotiescumque causa aliqua utilis, aut honesta occurrit, sive parum, sive multum utilis sit aut honesta. Prima propositio, præterquam quòd merè hypotheticè asserat illud quod secunda absolutè, non præstat sensum universalem, quasi malum quodcumque valdè grave semper excuset; sed, ut gratis, & liberaliter adversario concessi, ad summum asserit, aliquod malum posse esse adeò grave, ut excuset à fugiendâ occasione, in quâ quis ferè semper peccat, sive quæ respectu illius est proxima saltem per accidens.

Secunda facit sensum maximè universalem cum sit dogmatica, absoluta & indefinita. Equivalet igitur huic *nulla* occasio proxima est fugienda, quodcumque aliqua causa, quomodocumque utilis, aut honesta non fugiendi occurrit: jam autem sunt ne omnes

inter Theologos præstantissimi convicti quòd non possit propositio posterior falsa esse, vel damnata, quin simul falsa vel damnata sit prior? Omnibus ne helleboro opus sit, qui consequentiæ hujus necessitatem non percipiant?

Enimverò, inquit Adversarius, si Oropega tam esset in ratiocinandi arte versatus, quam videri vult, non ignoraret, quòd, si hæc propositio sit falsa, & perniciosa, ut revera est, teste Innocentio XI. *aliqua causa utilis aut honesta excusat à fugienda occasione peccandi proxima*, necessariò vera sit hæc: *Nulla causa utilis, aut honesta excusat ab occasione peccandi proxima.*

Adeòne debeo esse in ratiocinandi arte versatus, ut hanc consecutionem percipiam esse legitimam? Verùm quid hinc ad stabilendam criminationem tuam, nisi probaveris quòd hæc enuntiatio, *Aliqua causa utilis, aut honesta excusat à fugienda occasione proxima* eadem sit, vel æquivalens illi, quæ est inter damnatas sexagesima secunda, *proxima occasio peccandi non est fugienda, quando aliqua causa utilis aut honesta non fugiendi occurrit?* Asseris quidem, sed rationis aliquid postulatur, quo assertum probes. Ego te in ratiocinandi arte singulariter versatum, imò monstrum Philo-
po.

sophi prædicabo, si probaveris. Damnata propositio statuit universaliter, quod altera tantum particulariter. A quoniam autem tempore, subtilis dialectice, & per quam regulam ex falsitate universalis affirmativæ, ut est hæc; licet manere in occasione proxima quotiescumque aliqua causa utilis vel honesta manendi, sive non fugiendi occurrit. Sequitur falsitas particularis affirmativæ E. G. hujus; datur aliqua causa utilis, vel honesta, quâ positâ, licet manere in occasione proxima? Potest enim esse talis causa, quæ moralem impotentiam minimè levem inducat.

Et tamen ejusmodi sequelas admitti necesse est ab iis omnibus, qui inter præclaros Theologos à Priore subtili collocari amant, & non inter eos, quibus opus sit helleboro. Infamis Anonymi ineptum arguendi modum obtriveram in *Confutatione*, inducendo exempla Argumentationum prorsus similia, & evidenter fatua, ut sic saltem calumniatorem stolidum, si quid frontis haberet, pudore suffunderem criminationis tam imperitæ. Verùm cum nulla foeditas sit, nulla causa tam desperata, nulla tam manifesta falsitas, quæ suum non reperiatur patronum, non potuit etiam suis deesse infami Anonymo. Quid autem ad objectas à me argumentationes,
 stultæ

stultæ calumniatoris ratiocinationi persimiles
 respondeat, videamus. Sed referendæ prius
 sunt argumentationes adversæ, quamvis to-
 ties repetere eadem tædeat. Quando asserue-
 rat Anonymus damnatam esse doctrinam
 Thesios tanquam perniciosam ab Innocentio
 XI feriente hanc 62, *Proxima peccandi occasio
 non est fugienda, quando aliqua causa utilis, aut
 honesta non fugiendi occurrit*: Tunc ego pluri-
 beum hunc disputatorem sic adortus sum.
 „Idem igitur tibi, tuisque ze'osis est, Ali-
 „qua causa utilis aut honesta, qualiscumque illa
 „sit, sive parva, sive magna, & Valde grave
 „malum incurrendum, ob quod se eximere occa-
 „sione illi non potest? Ridiculus es, & con-
 „temptu potius, quàm confutatione dignus.
 „Ut tamen à stupore redeas, quem ex ma-
 „levolentia, & nimio calumniandi æstu con-
 „traxisti, ob oculos tibi pono conclusiones
 „aliquot, omnium iudicio fatuas; in his
 „argumentationis tuæ dementiam conspicias,
 „& ut confido, temeritatem tuam con-
 „demnabis.
 „I. Proscripta est hæc 3. inter 65. *Pro-
 „benter agimus, quando cum adest aliqua pro-
 „babilitas. Sive ut verbis utar propositionis
 „idem prorsus significantis: Generatim dum
 „probabilitate sive intrinsicâ sive extrinsicâ,*
 „quar-

quantumvis tenui, modo a probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus. Ergo damnata est hæc, datur quandoque valde magna probabilitas, quâ confisi prudenter agimus. Nonne conclusio hæc accedit ad 3. inter 31. damnatam ab Alexandro VIII. Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam?

2. Damnetur hæc: tenuia motiva credibilitatis ad fidem sufficiunt: ducit enim ad propositionem 2. inter 65. assensus supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum noticia solùm probabili revelationis, imo cum formidine, quâ quis formidet ne non sit locutus Deus. Ergo motiva credibilitatis valde magna ad fidem non sufficiunt. Quæ conclusio viam sternit ad propositionem 4. inter 65. ab infidelitate excusabitur infidelis non credens, ductus opinione minus probabili.

Damnata sit hæc, ut revera est damnabilis, & accedit ad propositionem 52. inter 65. Non teneor sub mortali audire sacrum die festo, quando aliqua causa utilis, aut honesta non audiendi occurrit: Ergo teneor sub mortali audire, ita ut nullum valde grave malum incurrendum excuset, ne quidem ejusmodi, quod inducat impotentiam, saltem moralem, sacrum audiendi.

4. Damnetur hæc, ut meretur; non te-
 neor sub mortali jejunare, quando aliqua causa
 utilis, vel honesta non jejunandi occurrit: Ergo
 & damnata erit ista; aliquando valde grave
 malum incurrendum à præcepto jejunii ex-
 cusat, saltem quando malum est ejusmodi,
 ut moralem jejunandi statuatur impotentiam.
 Nondum percipis argumentationum istarum
 illationes stolidas esse, & vel tyronibus pu-
 dendas? Tuæ tamen sunt, aut tuis non
 absimiles: sic enim argumentaris: Inno-
 centius XI. proscripsit hanc 52. proxima oc-
 casio peccandi non est fugienda, quando causa
 aliqua utilis aut honesta occurrit, sive parum
 sive multum utilis, & quomodocumque
 honesta: locutio enim illimitata est, &
 cum dogmatica sit, æquivalens universali.
 Quapropter damnata est ista: Aliquod grave
 malum incurrendum, quod moralem vitanda oc-
 casionis impotentiam inducat, à vitanda occasione
 proxima excusat. Si nondum criminationis
 tuæ vanitatem agnoscis, frustra laboro te-
 cum certando argumentis, non alio tibi
 magis, quàm helleboro opus. Quare mo-
 nitum accipe, quod nuper Palladius (fortè
 idem ipse es. calumniator) gratiæ Thomi-
 sticæ sufficientibus assertoribus suggestit, ut
 Anticyras proficiscare, inde bono curatus
 Helleboro rediturus.

Quid

Quid ad hæc Dominus Prior? Fateri non vult clientem suum prostratum ad eò, ut erigi nullâ cavillatione valeat. Sic igitur respondet.

Ad 1. hæc propositio: *ubicumque est aliqua probabilitas semper prudenter agimus*: Reducitur ad hanc: *aliqua probabilitas sufficit ad prudenter agendum*; quâ propositione damnatâ rectè sequitur veritas hujus: *ad prudenter agendum nulla probabilitas sufficit*. Hic certè, licet non eruditionis, at saltem argutiæ aliquid prodit Dominus Prior quando loco hujus propositionis distinctissimæ, quam posueram, datur quædamque valde magna probabilitas, qua confisi prudenter agimus: inavult hanc substituere, aliqua probabilitas sufficit ad agendum prudenter. Mea propositio evidenter est tantum particularis, supposita ab Adversario accipi potest particulariter & universaliter. Particularis est hoc sensu accepta; inter probalitates est aliqua, quæ sufficit ad agendum prudenter. Hoc modo ubi accipitur, falsum est, quòd ad eam reducatur tertia propositio damnata: generatim, dum probalitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus semper prudenter agimus. Ubi ex particulis generatim & semper notum est dialecticè Tironibus, saltem paulò minus stupidis, quàm sit noster Jansenistarum

rum

rum Prior, enuntiationem esse universalem. An autem particularem affirmativam cum universali affirmativâ confundere, sit reductionum, & equipollentiarum regulas callere, an in primis hallucinari dialecticæ elementis, lector judicet. Propositio anceps ab Adversario supposita accipi potest etiam sensu universali, hoc modo: *Aliqua probabilitas sufficit ad prudenter agendum: id est ubicumque est aliqua probabilitas qualiscumque illa sit ad prudenter agendum semper sufficit.* Ad hanc fateor reduci optimè tertiam inter 65. Verùm hoc sensu propositio ad questionem enodandam non pertinet: neque ad argumenti à me propositi solutionem. *Est homines decipere,* inquit Adversarius, *d'cere, quòd 3. quam damnat Innoc. XI. sit eadem quam refert Oropega.* Quid igitur discriminis est, D. Prior, inter utramque quoad sensum? Nam verba professus sum differre materialiter, ut in omnibus propositionibus equipollentibus.

Propositio damnata, jam sæpiùs à me relata est, generatim, dum probabilitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeatur, consili aliquid agimus, semper prudenter agimus. Eam dixi quoad substantiam, seu sensum convenire cum hac: *Prudenter agimus quandocumque est*

aliam

aliqua probabilitas. Ubi patet nullam esse differentiam, nisi penes brevitatem in 2. & majorem explicationem in 1. verum ne argumento meo constrictus obmutescere videreris, aliquid verborum inanium dare voluisti, quod solutionis alicujus à se minime intellectæ loco, saltem rudes, & mulierculæ acciperent.

Præterea, inquis, *est hominibus fucum facere, asserere quod idem sit,* ALIQUA PROBABILITAS SUFFICIT AD SEMPER PRUDENTER AGENDUM, & QUANTUMVIS LEVIS SIT PROBABILITAS, MODÒ PROBABILITATIS FINIBUS NON EXEATUR, SEMPER SUFFICIT AD AGENDUM PRUDENTER. Identitatem hîc, aut æquivalentiam nullam asserui. Quid igitur tempus perdis, & verba? Scio priorem enuntiationem sensûs esse ambigui, ideoque eam non adhibeo.

Illud est quod contendo, neque tu unquam convelles: quòd, sicut non sequitur: *Damnata est hæc propositio: omnis probabilitas sufficit ad semper prudenter agendum: ergo damnata est hæc: aliqua probabilitas sufficit ad aliquando prudenter agendum;* ita non sequatur, *damnata est hæc: omnis causa utilis, aut honesta excusat à fugienda proxima peccandi occasione: ergo damnata pariter est hæc: datur aliqua causa utilis, aut honesta*

nesta, quæ aliquando excusat à fugiendâ proximâ peccandi occasione. Fateri cogeris argumentationem utrobique esse persimilem, aut cedo disparitatem. Atqui evidens est i. conclusionem non sequi, imò falsam esse, & damnatam profiteris ab Alex. VIII. ergo falsa pariter est illatio ultîma.

Hallucinaris, Domine Prior, si existimes tum Autorem Thesios, tum me affirmare quòd ubicumque malum valdè grave incurrendum foret, semper excusemur à vitandâ occasione proximâ peccandi. Thesim excute, quantâ potes solertiâ, adhibe etiam Sophismatum fucos pessimæ criminationis Patronis familiares, scrutare Confutationem Anonymi, nunquam hanc Thesium Autori, aut mihi propositionem istam ullâ veri specie poteris affricare: imò verò ejus contradictorium tradidi pag. 56. his verbis: *Observandum tamen Autoris huius (Patris Antonii à Burgundia in praxi solida, pag. 44. & 45. prudens monitum: quo periculum peccandi, vel ipsum majus est, vel majoris peccati, eo gravius damnum sit necesse est, quod preponderare possit. Imò tam presens tantumque esse potest mortalis peccati periculum, ut nullum damnum, nullumque temporale incommodum ei adequari possit. Unde . . . dixi semper; dummodo adsit spes bona peccatum vitandi,* &c.

Et c. hæc enim si desit, locum habere videtur illud Christi Matt. 5. si oculus tuus dexter, Et c. Vides igitur ne hanc quidem à me statui, sed expressè negari, datur aliquod valdè grave incommodum, quod, ubicumque occurrerit, semper excusat à vitandâ occasione proximâ.

Similiter non admitto quòd detur ulla probabilitas speculativa, licèt probabilissima, quæ semper excuset: imò addo quod ne moralis quidem certitudo speculativa semper sufficiat ad agendum honestè. Tantum etiam hîc absûm, Domine Prior, à damnabili laxitate. Casum propono evidentem, in quo non liceat: proposui eum aliquando in disputatione publicâ. Quidam Theologiæ Professor in Thesibus accusabat R. P. Ægidium de Kominck, tanquam reum propositionis primæ inter 65, proptereâ, quod statuat licere in Sacramentorum administratione sequi sententiam practicè probabilem relicta tutiore. Aiebam propositionem damnatam non distinguere inter probabilitatem speculativam & practicam. Reponebat Præses multum exosus probabilitatis saltem vocabulum, quidquid sit de re, & praxi, distinctionem illam inanem esse, probabilitatem practicam nisi probabilitate speculativa: requiri speculativam ubique certitudinem, saltem moralem, ut quis

in praxi honestè procedat. Quærebam, an
speculativa certitudo moralis semper suffice-
ret. Affirmabat præses, quia, inquiebat,
Deus in hoc statu ignorantia, & cæcitatibus
plus ab homine non videtur requirere. Ergo,
infernè, in administratione Sacramento-
rum licitum est universaliter adhibere mate-
riam, quæ tantum est moraliter certò valida,
etiamsi in promptu sit certa physicè. Admit-
tebatur sequela. Concludebam: ergo licitum
est puerum moribundum baptizare adhibendo
materiam tantum moraliter certam E. G. te-
nuissimam cerevisiam vel alium liquorem, qui
moraliter certò sit aqua, sive materia bap-
tismi, neglectâ materiâ physicè certâ, E. G.
aquâ fluviali, quæ ad manum est. Sed bo-
nus præses, non videbat se laxitatem etiam
probabilistis intolerabilem admittere, donec
à suis monitus in sequenti disputatione sen-
tentiam retractavit. Sic probabilistatum hostes
implacabiles, in quibusdam laxones putidif-
simi sunt, ut Bajani, & Janseniani omnes,
& meritò improbabilistæ vocantur, qui, dum
nihil crepant nisi certitudinem, eam affina-
gunt iis sententiis, quæ ne micam quidem ha-
bent probabilitatis, Sed redeundum est ad
D. Priorem.

Ad 2. respondet D. Prior, admittendo

totum : Videlicet quòd non sequatur : *Falsa est hæc : tenuia motiva credibilitatis ad fidem sufficiunt , ergo falsa pariter est ista : motiva credibilitatis valdè magna ad fidem sufficiunt.* "Verum, inquit , quid hinc Oropega in rem suam? Si in propositione ab Innoc. XI. proscriptâ diceretur *levis aliqua utilitas , vel honestas excuset à fugienda occasione peccandi proximâ , nunquam in animum nostrum induxissemus quòd Pontifex , damnans propositionem illam , simul confixisset sententiam Illustrissimi , statuentem quòd malum valdè grave incurrendum ab obligatione fugiendi occasionem proximam excuset.*" Atqui , Domine Prior , propositio hæc ab Innocentio damnata : *Proxima peccandi occasio non est fugienda , quando aliqua causa utilis , aut honesta non fugiendi occurrit , cum sit dogmatica , & indefinita , æquivalet huic universali , nulla proxima peccandi occasio est fugienda , quotiescumque aliqua causa utilis , aut honesta non fugiendi occurrit.* Levis autem utilitas , vel honestas est aliqua utilitas , vel honestas. Igitur propositio damnata docet , quòd levis aliqua utilitas vel honestas excuset à fugiendâ occasione peccandi proximâ. Ergo ex tuâ propriâ confessione convinceris , quòd non debuissetis unquam in animum inducere , quòd propositio ab

Illustrissimo olim defensa, quæ agit de malo valde gravi, sit condemnata.

Præterire non potuisti R. P. Ægidium Estrix quin ejus Diatribæ Theologicæ propositionem hanc impingeres *Tenuia motiva credibilitatis ad fidem sufficiunt.* Nullum ex diatribâ locum citas, quia, ut existimo, nullum legisti. Ego quidem librum illum aliquando legi, sed propositionis illius à me usquam lectæ non memini. Paginam mihi adversarius designet, ut de accusationis veritate dispiciam.

Quânam verò autoritate ita Decretum Innocentii interpretaris pag. 39. quasi ideò condemnet propositionem 62, quia censet Pontifex quòd nulla causa utilis, aut honesta quantumcumque sit gravis à fugiendâ proximâ peccandi occasione excuset? An illa quæ statuit omnem, & qualemcumque seu utilitatem, seu honestatem sufficere, feriri non potuit, intactâ illâ, quæ enuntiat aliquam utilitatem, vel honestatem valde magnam aliquando excusare? Ad ratiocinationes tuas tam stupidas, ut ne in puero quidem Theologiæ profus ignaro, & dialecticæ Tirone tolerentur, ab indignatione se continere est perdifficile.

Ad tertiam argumentationem respondes etiam stolidiùs, quàm ad præcedentes.

Quan-

„Quantum, inquis, attinet ad hanc propo-
 „sitionem; quam Didacus refert tanquam
 „damnabilem, imo reipsâ damnatam in 51.
 „inter 65 videlicet: *Non teneor sub mortali au-*
 „*dire Sacrum die Festo, quando aliqua causa uti-*
 „*lis, aut honesta non audiendi occurrit,* respon-
 „demus Didaco, quòd propositio his ter-
 „minis expressa, non fuerit confixa ab In-
 „noc. XI. Quapropter, nequit hinc inferre,
 „quòd, etiamsi damnata sit, non sequatur
 „pariter damnatam esse istam: teneor die
 „Festo Sacrum sub mortali audire, ita ut
 „nullum valdè grave malum incurrendum
 „excuset, nequidem ejusmodi, quod inducat
 „impotentiam saltem moralem Sacrum au-
 „diendi.” Hic hærebat aqua Domino Priori.
 Videbat argumentationem fatuam esse, sua-
 que persimilem; unde ne & suam esse ridi-
 culam fateri cogeretur, responsum decli-
 nare nititur, & objectionem eludere.

Verùm non sic hominem elabi patiar.
 Cùm ais propositionem hanc: *Non teneor sub*
mortali audire sacrum die Festo, quando aliqua
causa utilis, vel honesta non audiendi occurrit,
 à me referri, tanquam reipsâ damnatam 52
 inter 65, ostendis te, vel mandacem hùc,
 ut scapè alias, vel tam stupidum, ut ne ter-
 minos quidem in Scholis passim obvios in-
 tel-

relligas. Aiebam pag: 57: *damnata sit hæc*,
ut reverà damnabilis est, & accedit ad propositionem
 52 inter 65. Ubinam asseritur propositionem reipsâ,
 ut à me dictum fingis, esse proscriptam? Non in hoc termino *damnata sit*;
 patet enim merè Hypotheticam locutionem esse æquivalentem huic;
supponamus damnatam esse, vel *si damnata foret*. Aio quidem
damnabilem esse, & ad propositionem *damnatam accedere*;
 Verùm hocine idem est, quod *propositionem REIPSA ESSE DAMNATAM?*

Non in condemnatione reipsâ existente, sed in ejus Hypothesi ostendere volui argumentationis tuæ ineptiam. Actualis existentia, vel non existentia condemnationis, rationi nihil addit efficaciam vel adimit. Si enim talis conclusio non nisi stultè inferretur ex tali supposito antecedente, etiam tua conclusio, quæ non magis ex antecedente à te posito sequitur, non minùs ridicula est.

Ut autem nulla tibi elabendi, aut tergiversandi spes sit, hæc te ratiocinatione constringo: Non magis sequitur ex condemnatione unius propositionis condemnatio alterius, quàm ex falsitate unius sequitur alterius falsitas; atqui antecedens argumentationis tertie est: evidenter falsum, & tamen ex ejus falsitate nullo modo sequitur falsitas conclusionis

fionis ibidem positæ , ergo etiam si suppone-
retur antecedens condemnatum , non seque-
retur damnatum esse consequens. Atqui tua
argumentatio prorsus est ejusdem formæ er-
gò non minùs illegitimè ex antecedentis fal-
sitate , & condemnatione , concludis falsi-
tatem , & condemnationem consequentis.

Deniquè an negare auderes , quod pro-
positio hæc : *Non teneor sub mortali audire sa-
crum die festo , quando aliqua causa utilis , aut
honestâ non audiendi occurrit , sit falsa , sit r-
verâ damnabilis , & accedat ad 52 inter 65 ,
quæ ita sonat : Præceptum servandi festa non
obligat sub mortali , seposito scandalo , si absit con-
temptus ?*

Ad quartum respondes eodem modo :
*Circa propositionem , inquis , quam adducit Oro-
pega de obligatione jejunandi , & causâ justâ obli-
gationem eximente idem respondendum est. Cùm
igitur non aliud habeat Adversarius , quod
reponat , quàm quod stolidæ ineptiæ ad 3
jam convictum est , ibidem à me disputata
facile etiam hîc Lector , servatâ proportio-
ne applicabit , cum ejusdem prorsus formæ
argumentationem esse Adversarius ipse non
inficietur.*

Nunc te , Domine Prior , rogatum velim,
qui sunt illi tui SAPIENTISSIMI , quibus ab Au-
tore

tore libelli Anonymi *Les sentimens*, planè persuasum esse jactitas, quod propositio Illustrissimi de occasione proxima, declarata sit pernicioſa, & ut talis condemnata ab Innocentio XI? Age nomen exhibe ſaltem unius, non requiro ſapientiffimum, ſufficiet mihi vir, utcumque ſapiens, non ſuſpectus aliunde de odio in Archi-Epiſcopum, neque de Jansenismo. Aſſero ego confidenter nullum proferendum, nec proferri poſſe niſi vel inſanum, vel inſigniter ſaltem ſtupidum, vel odii paſſive excæcatum, ut prolixâ ſatis criminatio- nis totius diſcuſſione jam demonſtratum eſt.

CAPUT NONUM.

Expenditur Paragraphus 8 de peccandi conſuetudine exponenda Confefſario roganti.

Qui ab Illuſtriſſimo impetuntur, inquit bat infamis Anonymus, non leuem ſe adverſus enim nactos exiſtimant triumphi materiam ex Theſium § 68 ubi hanc proſitionem defendit: CONSUETUDO PECCANDI NE QUIDEM ROGAN- TI CONFESSARIO FATENDA EST, &c, Anſam
verò

verò canendi victoriam eis præbet Decretum Innocentii XI, qui eandem doctrinam velut perniciosam debellavit, proscribens propositiones 65, quarum 58 est: **NON TENEMUR CONFESSARIO INTERROGANTI FATERI PECCATI ALICUIUS CONSUETUDINEM.**

Thesis verò ab Illustrissimo olim defensa, quam Anonymus criminatur, sed insigni perfidiâ mutilatam, sic habet: *Consuetudo peccatum per se ne quidem notabiliter aggravat, quare ne quidem roganti Confessario fatenda est, nisi ab imperitis, & passione excæcatis, ut doceantur de cavenda occasione peccandi proximâ, quam ignorant, & remedium, quod sibi dare non possunt, à Confessario accipiant.*

Quantum sit propositionis sic fideliter relatæ, & mutilatæ ab Anonymo discrimen, quisvis perspicit. Prout ab Adversario inducitur, convenit prorsus cum damnata 58 inter 65. *non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem:* Præterea ut ab adversario jam relatæ est, agit de omnibus omninò peccatoribus, quantumvis imperitis, & passione excæcatis, qui neque norunt cavendam esse proximam peccandi occasionem, neque ad cavendos deinceps relapsus remedia: ubi propositio Thesis ab articulo damnato remotissima est, & apertè ei opposita. Confitemur
dam

dam enim statuit peccandi consuetudinem ab imperitis, & passione excæcatis, ut doceantur de cavendis peccandi occasionibus proximis, & remedia, quæ sibi dare nequeunt, ab Adversario accipiant.

Non dubitabat Anonymus, quin is, qui Illustrissimi causam suscepturus esset, detestabilem hanc perfidiam pro meritis castigaret, ideò sub finem criminationis, particulam hanc *nisi ab imperitis & passione excæcatis*, tamquam minoris momenti antea neglectam, tandem restituit.

Cur sententiam Thesios integram prout à me exhibita est, non adduxit? Cur particulam saltem tam manifestè restringentem, & distinctivam à propositione damnata non præstitit ab initio? Quis scopus Anonymo esse potuit in quem collimaret, referendo prius Thesim tam foedè laceratam, ut sui esset dissimillima? Alium non video quam ut eos saltem, qui in tantâ novorum quotidie libellorum copiâ non nisi ferè capitum initia legunt, incautos falleret collatis utrimque damnatae propositionis, & Thesios verbis, persuaderetque omnimodam esse utriusque similitudinem. Indignatur Dominus Prior, quòd hanc clientis sui fallaciam detegens, accusem perfidiam.

An non sufficit, inquit, particulam in fine
 saltem restituisse? Quid si ego te Domine
 Prior accusem E. G. quòd docueris *Christia-*
nos nunquam teneri interesse facto: Atque hìc
 multis in impietatem hanc tuam invehar, te-
 que apertè damnati in Ecclesiâ dogmatis reum
 agam, insultem tibi tanquam everfori reli-
 gionis, & pietatis; sub finem verò accusa-
 tionis, uno verbo obiter insinuem te exce-
 pisse quidem dies Festos, & Dominicos, sed
 particulam hanc quamvis duritiem proposi-
 tionis universalis aliquantulum leniat, non ef-
 ficere quominus propositio damnata sit, &
 perniciosissima; nullum-ne tibi jus esset mo-
 dum hunc criminationis absurdissimum repre-
 hendendi?

Nullam zelosis nostris Archi-Episcopo re-
 bellibus, de eo hìc triumphandi materiam
 esse, quasi Thesios ab ipso olim defensæ
 doctrina esset condemnata, jam ostensum est,
 in *Confutatione* autem luculentius. De Thesios
 veritate aut fallitate nulla mihi fuit cum Ano-
 nymo controversia, scio enim ut resolutiones
 ad disputandum proponi solitæ passim in du-
 bium revocari possunt, ita centenis vastissi-
 marum illarum Thesium positionibus posse
 contradici.

Neque nobis hìc quæstio est, possit ne

M

Thesis

Thesis à Sede Apostolicâ censurari, nec enim adeò temerarius sum, ut Jansenistarum more Pontificiam auctoritatem restrictam velim ad sola illa dogmata ferienda, quæ præconcep- tis à me principiis adversantur. Denique me- reaturne propositio censuram nec ne, non privati Theologi est in questionibus inter Catholicos controversis decernere, sed solius Sedis Apostolicæ, hanc sibi soli potestatem meritò vendicantis.

Et sanè, si cuilibet Theologo licuerit, alienas sententias proscindere tanquam teme- ritatis, impietatis, aut hæresis censurâ dig- nas, vix ulla tandem sententia petulantium quorundam obtrectatorum calumnias eva- serit. Lis igitur inter me, & Anonymum in eo versatur, an doctrina Thesis in propo- sitione 58 inter 65 proscripita sit. Affirmat Anonymus tanquam indubitatum, negavi in Confutatione, & criminationis falsitatem tam manifestæ stultitiæ convici, ut mirum sit re- pertum esse Jansenistarum Priorem, quem accusationem illam instaurare non pudeat.

Mordicus tueri vult consequentiam hanc tanquam legitimam. Falsa, & damnata est hæc propositio: *Nemo tenetur unquam confes- sario roganti confiteri peccati consuetudinem*: Er- go falsa & damnata est hæc, aliqui non te-
nen-

nentur confessorio roganti confiteri peccati consue-
 tudinem, illi videlicet, qui satis instructi sunt, &
 dispositi, ita ut peccandi occasionem proximam vi-
 tandam noverint, neque indigeant Confessarii con-
 silio, aut monitione. Fatuam esse consequen-
 tiam ostendo, quia ex falsitate universalis
 negativæ minimè sequitur falsitas negativæ
 particularis, quandoquidem in millenis exem-
 plis ejusdem formæ antecedens verum detur
 consequente falso E. G. si dicam: *Falsa &*
hæretica est hæc: nullus Apostolus est salvus ergo
falsa & hæretica est ista aliquis Apostolus scilicet
Judas non est salvus. Imo ut antecedens aperte
 de fide est, ita consequens non minus aperte
 hæreticum.

Plura ejusmodi exempla dedi in confuta-
 tione pag. 63. Audi nunc Lector subtilem
 Domini Prioris responsionem. Fateor, in-
 quit, non sequi in rigore & semper abso-
 lutè ex falsitate universalis negativæ falsitatem
 negativæ particularis, sequi tamen infallibi-
 liter quotiescumque ideò negativa universalis
 falsa est, quia contraria ejus universalis affir-
 mativa est vera: unde si falsa est hæc: nulla
 peccata mortalia post baptismum commissa
 exponi debent in confessione, sequitur in-
 fallibiliter etiam falsam esse hanc: aliqua
 peccata mortalia post baptismum commis-

sa non sunt exponenda in confessione.
 Non videt scilicet Dominus Prior discrimen inter consequens, & consequentiam. Et tamen logicum se profitetur, aitque se juxtà regulas logicæ meae sophismata diluere, non videt se manifestè petere principium & præcipuas logicæ regulas evertere. Hoc homo stupidus, si alicujus saltem evidentissimæ rationis capax sit, à me breviter edocendus est.

Quæstio Thesis in hoc versabatur, utrum consuetudo peccandi per se confitenda sit, saltem roganti Confessario, sive an quilibet Confessario roganti teneatur exponere peccati consuetudinem. Negabat præses cum Illustrissimo suo olim Discipulo defendente, ratus tantum confitendam ab iis, qui instruendi sunt de vitanda occasione proxima, & remedium sibi præstare nequeunt, sed debent illud à Confessario expetere. Inter me autem, & Præsidis illius Adversarios controversia est, non de veritate, vel falsitate assertionis, sed de condemnatione, Pontificiâ, an Thesis illam feriat, an non.

Adversus Præsidem sic argumentatur acutus Prior: falsum est, quod aliquis bene instructus, & dispositus non teneatur confiteri peccati consuetudinem roganti Confessario;

rio ; probo assumptum : falsum est , quòd nullus quantumvis imperitus , & passione excacatus teneatur peccati consuetudinem confiteri roganti Confessario , ergo falsum est , quod aliquis etiam peritus , & quantumcumque bene dispositus non teneatur. Consequentiam negabit Præses : Probat secundum Logicam suam singularem Dominus Prior : *Ideo hæc universalis est falsa , Nullus tenetur consuetudinem Confessario roganti confiteri , quia hæc est vera : Omnis tenetur consuetudinem roganti Confessario confiteri.*

Quid est petere principium si hoc non est? assumitur manifestè tanquam probatio , quæ est ipsa quæstio proposita. Eâdem ratione adversus me utitur , ut quod in Confutatione negaveram , probet , ab Innocentio XI assertionem Theos esse condemnatam , sive , quod eodem recidit , contradictorium ejus esse ab illo Pontifice definitum. Ut enim mihi persuadeat propositionem Theos particularem negativam esse proscripam , probat , *quia contradictoria ejus universalis affirmativa est definita* , quod maximè est in quæstione , sive ut per ambagem idem cum D. Priore dicam obscuriùs , *particularem negativam esse proscripam probatur , quia universalis negativa ideo damnata est ab Innocentio XI, quod uni-*

versalis affirmativa sit ab illo definita. Cumque, scripturâ teste, stulti in circuitu ambulent, lubet etiam fatuum hunc Archi-Episcopi calumniatorem suo circulo concludere.

Undenam conficis universalem affirmativam esse ab Innocentio definitam? non aliunde quàm quòd universalem negativam condemnaverit. Atqui exemplis jam demonstratum est, tum hic, tum in Confutatione, & innumeris ostendi potest, neque tu ipse diffiteris non sequi absolutè, & in rigore, à condemnatione propositionis universalis negativæ ad condemnationem negativæ particularis. Verùm tum, inquis, sequitur à condemnatione universalis negativæ ad condemnationem negativæ particularis, quando universalis negativa ideò proscribitur, quia definitur ejus contraria affirmativa universalis. En circulum manifestum, aut nullus usquam est.

Tetricum, inquis, & importunum est, tricis Dialecticis immorari. Non inficior; alioquin ostenderem te in principuas quasque Dialecticæ regulas impingere E. G. in illam quæ statuit medium in alterutra præmissarum debere distribui, uti & in illam, quæ exigit, ut non deducatur consequentia à non distributo ad distributum; sed & mihi tetrici-

ticum, & importunum est, tam imperito
disputatore refutando diutius occupari. Plu-
ra ad excusandam Thesim, & revincendam
criminationis ineptiam videre potest Lector
in *Consutatione*.

C A P U T X.

*Expenditur Paragraphus 9 de Di-
stractionibus voluntariis tem-
pore sacri.*

TRicis Dialecticis, quibus nimium se,
frustrà Capite superiore fatigavit, ex-
haustum est Adversario cerebrum, ut argu-
mentari modò ei non lubeat, sed tantum
lamentari, & queri miserabiliter de Orope-
gæ irrisionibus, ejusque impietatem, uti &
Archi-Episcopi nefariam collusionem, ama-
rissimis lacrymis deplorare. Apertè tamen
mentiri nunquam Adversario non lubet: est
enim ut aliàs monui mendax spiritus inter
Jansenistarum proprietates, non postrema,
cui proin Jansenistarum Priorem decet in-
dulgere gnaviter, quamvis & simul pietatem,
sinceritatem, simplicitatem simulare prorsus
singularem. Thesis ab Anonymo, ejusque
Patrono D. Pseudo-priore accusata, ita enun-
tiat:

tiat: *Auditio Sacri, ut valida sit, tria requirit. Primum est presentia moralis audientis, quâ exterius ita se gerat, ut dignosci possit quod intentionem requisitam habeat.*

Alterum intentio saltem confusa, seu offerendi per Sacerdotem, sive participandi de sacrificio: nam sine intentione illâ, auditio actus religionis non foret, sicut nec lectio divini officii est oratio, si ex intentione cum Deo agendi non procedat.

Tertium attentio interna ad intentionem illam habendam necessaria. Hæc stare potest cum distractionibus voluntariis. Cujus ratio ibidem redditur: Nam orare Deum exponendo sua desideria, æquè potest distractus, quam possit absolvere, sacrificare, Regi libellum supplicem exponere. Tum sequitur: Non absque tamen irreverentiâ veniali distractiones illæ admittuntur, cum indecens sit primariò agentem cum Deo, ad alia simul se convertere.

Thesim hanc more suo foedè mutilatam dederat accusator Anonymus. Perfidiam ejus detexi in Consutatione pag. 64. Ad hæc Patronus ejus nihil respondet, eandem ipse fallaciam adhibere interim non ausus, novam comminiscitur. Ubi enim Anonymus tantum dixerat juxta Autorem Thesios distractiones illas non impedire, quo minus validè audiat Sacrum, easq; tantum esse peccatum veniale, addit Do-
mi

minus Prior non tantum illud à me adstrui, sed præterea me citrà hæsitationem idem pronuntiare de distractionibus, quæ toto tempore adeò mentem occuparent ut nulla esset de Deo, aut divinis rebus cogitatio: denique explodere me eos qui religioni sibi ducunt, ad tam augusta mysteria non attendere.

Omnia hæc fallaciis mendacissimis plena sunt. Nam neque Thesis quidquam expressit, nec ego usquam admisi, quod, qui decerneret toto sacrificii tempore mentem à divinis avertere validè audiret sacrum, aut peccato solum veniali se obstringeret. Aliud Thesis non dicit, quam distractiones, quales ibi describit, quæ compatiuntur attentionem primariam ad Deum & divina, non reddere auditionem Sacri invalidam, *neque admitti absque irreverentia veniali.*

Monui veram fore Thesis, ut expensis ejus verbis est perspicuum, *etiamsi subesset distractionibus illis irreverentia etiam mortalis, V. G. dum quis initio Sacri statueret animo distractiones admittire toto Sacri tempore; procul dubio contineret illa volitio specialem turpitudinem, quæ per distractiones inde sequentes quodammodo compleretur. Tunc addidi: secluso verò hoc turpi, & indigno decreto, quis dicet distractiones tales, quæ compatiuntur attentionem internam, & pri-*
ma-

mariam ad Deum, atque ad divina mysteria, quæ peraguntur, esse peccata mortalia? Si nihilominus asserat Adversarius, nescio an ullum Theologum habiturus sit consentientem.

Distractiones ejusmodi leviores dari, quæ mentem non planè abstrahunt ab aliarum rerum meditatione, compertum omnibus est quotidianâ experientia; quis enim cum Paulo loquens audire simul & intelligere nequeat vicinum sibi Petrum quidpiam interferentem vel fortè altercantem cum Titio?

Thesim non necessariò de aliis distractionibus accipiendam esse patet 1. Ex eo quod tantùm dicatur attentio illa interna stare posse cum distractionibus voluntariis. Sic quando Jansenistæ, vel, si malis, Neo-Augustiniani discipuli dicunt determinationem antecedentem insuperabiliter, indeclinabiliter efficacem stare posse cum libertate ad merendum & demergendum requisita in statu naturæ lapsæ, queruntur de calumniâ, si inde inferam eos admittere quod quælibet determinatio etiam naturæ, & coactionis insuperabiliter, indeclinabiliter efficax stare possit cum libertate ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ requisitâ.

Patet 2. ex eo quòd Thesis disertissimè profiteatur se non agere de aliis distractionibus, quam

quàm quæ relinquunt *moralement praesentiam*, *intentionem saltem confusam simul offerendi per sacerdotem*, sive participandi de sacrificio, ita ut distractus simul habeat *attentionem internam* quâ primario agit cum Deo, quamvis simul mentem convertat ad alia. Unde de ejusmodi distractionibus tantum sermo est, quæ attentionem ad divina non tollunt, sed imminuunt, juxta illud.

Pluribus intentus minor est ad singula sensus.

Hinc concludo evidenter, ineptissimam esse obtrektoris nostri calumniam, dum Illustrissimo Archi-Episcopo, & mihi imponit, quod docuerimus populum Christianum, non valde sollicitè cavendam esse negligentiam in divinis officiis, modò quis honoret Deum labiis, eum adorari saltem validè in *Mysteriorum omnium sacratissimo*, quamvis adsis sine attentione. Quasi verò primaria attentio ad Deum, ut adstruit Thesis, & nulla attentio idem sint. Idem tamen sunt Pseudo-priori ut Archi-Episcopum meque criminetur apud rude vulgus, quod nec Illustrissimi Thesim nec meam adversus Anonymum Confutationem, utpote latinam intelligit.

Audi nunc Lector impudentissimi hujus calumniatoris gemitus, qui nescio an indignatione potius, quàm risu digni sint. "Non-
ne

„ne peracerbum est , inquit , intueri quòd
 „tam scandalosa , tam perniciofa dogmata
 „reperiant Theologos adeò ignavos , & adu-
 „latores , ut ab eis suscipiantur propugnanda ?
 „Quòd Archi-Episcopus ea sub suis
 „auspiciis vindicari patiatur , qui ea de-
 „beret detestari , imò suffundi rubore
 „quòd ea unquam defenderit ? Hoccine est
 „quod populum Christianum oportuit edo-
 „ceri ?

„Non nisi scintillâ pietatis opus est , ut
 „quis perspiciat , non esse inanem scrupulum,
 „quo quis religioni sibi ducat interesse Sacro
 „absque attentione , animo voluntariè ad alia
 „divagante.”

Non minùs flebilis sunt cetera , vel po-
 tiùs ridicula. Risum tamen hic molestissimè
 fert Dominus Prior. ” Quantumlibet (in-
 „quit) parum quis intelligat , satis videt ,
 „quod insultare iis , qui teneræ fatis con-
 „scientiæ sunt , ut non audeant tempus sacri
 „distractionibus voluntariis transigere , sit
 „triumphos decernere impietati.”

Quis non dicat hominem insanire , vel
 nimia calumniandi libidine excæcatum ? U-
 binam enim unquam indicavi distractiones
 voluntarias esse licitas ? Ubi id docet Autor
 Thesium aut Illustrissimus Defensor ? Op-
 po-

positum uterque profitetur apertissimè. Ubinam insultavi iis, ubi eos explori, qui Religioni sibi ducunt tempus sacri cogitationibus terere, à Deo, & tremendo illo sacrificio alienis. Putas-ne stolide Accusator nos lamentis tuis, & exclamationibus fascinandos, ut criminationis tuæ vanitatem, ac falsitatem adeò patentem perspicere, eamque redarguere nequeamus? Jansenianæ querelæ non magis me commovent, quàm meretriciæ. Rationibus, Domine Prior, vel Autoritate pugnandum Theologo est, non ignavâ ploratione.

Age argumento saltem aliquo Thesim Illustrissimi, aut meam obtreçtatoris Anonymi Confutationem impugna. Ostendo, non quòd distractiones voluntariæ sint peccata: hoc enim nullus negaverit, sed quòd distractiones, quales describuntur in Thesi, & ut eas verbis ipsis Thesios jam exposui, sint peccata mortalia, & auditionem sacri reddant invalidam.

Aliam probationem toto § non video, quàm tria Scripturæ testimonia. 1. Ex Jeremia 48: *Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter, vel ut septuaginta legunt negligenter.* 2. Ex Psalmo 108: *Cratio ejus fiat in peccatum.* 3. Ex Matth. 7. *Populus hic labiis*

N

me

me honorat ; cor autem eorum longè est à me.

Admitto Domine Prior , & pronus veneror Sacrarum Scripturarum oracula , sed ad criminationem tuam stabiliendam tam parum conducunt , quàm quòd minime.

Nam Jeremiæ 48 vibratur maledictio in Milites Populi Judaici , qui satis conscii , quòd Deus præcepisset , ut Moabitas omnes interficerent , à cæde nihilominus abstinebant , contenti spoliis , & tacitâ vitæ redemptione. Merito Milites isti maledicto subiciebantur , quia tam expresso Dei Mandato , & in materia tam gravi rebelles. Inferesne inde ; ergo maledicto æquè subjecti , & æqualis criminis rei sunt , quicumque tempore sacrificii cogitationibus aliò pertinentibus intendunt , ita tamen , ut primariam semper ad Deum retineant attentionem? Sed ut concessero servatâ materiæ , ac delicti proportionem , accommodari locum posse iis ; qui negliger orant , aut quodcumque opus Religionis obeunt non quâ par est reverentiâ , & attentione , sine zelo , ac fervore ; illosne omnes statim peccati mortalis argues? Omnes in oratione distractiones voluntarias , omnem torporem , & oscitantiam ad gravissimi criminis reatum extollere , si quis Novatorum tuorum præsumpserit , sibi excipie-

cipietur, si non temeritatis, & gravioris cen-
suræ infamia notandus sit.

Secundus locus Psalmi 103 agit vel de
persecutoribus Davidis, quibus ipse, con-
formans se divino iudicio poenas debitas, vel
imprecatur, vel prædicit, sive, ut commu-
niter cum Bellarmino Interpretes intelligunt,
imprecatur Christus, vel prædicit Judæ in-
teritum. Cur autem oratio Judæ facta est
ei in peccatum juxta Communiorem Pa-
trum Interpretationem? An quia distractus
fuit in oratione?

Audi Patres apud Bellarminum in hunc
Psalmi locum. S. Hieronymus ait, quia or-
ravit sine spe indulgentiæ, & desperans la-
queo se suspendit. S. Augustinus dicit ora-
tionem ei factam esse in peccatum, quia
non est facta per Christum Mediatorem. Eu-
thymius addit factam esse in peccatum, quia
Judas ut ceteri Persecutores orabant Deum
pro exterminatione nominis Christiani.

Fateor equidem orationem torpidam, &
negligentem fieri homini in peccatum, sed
ideone semper mortale? Quodnam igitur
tandem veniale erit, si quælibet in oratio-
ne distractio culpabilis, seu voluntaria mor-
talis sit?

N. 2

Ter-

Tertium testimonium decerptum ex Marci 7. ubi Christus non de distractionibus specialiter agit, sed de omnibus Judæorum criminibus. Quasi dicat: exprobratis mihi quòd Discipuli mei manducant illotis manibus; ego verò dico vobis, quod prædixit Isaias, vitam vestram penè universam maximè esse maculatam, ita ut tantum circumferatis inarem sanctitatis speciem, quasi Deo religiosè serviatis, qui estis pleni hypocriti: de divinis mandatis loquimini admodum scrupulosè, qui nihil minus reipsâ, & opere præstatis. Hac Christi verba potius in Novatores, etiam nostri temporis Rigoristas, Jansenianos, Archi-Episcopi Obtrectatores, quàm in involuntariè distractos vibrata à Christo esse, facilè assequetur, qui & Scripturæ textum consideraverit, & mores Jansenizantium.

Satisne partes explevisti Patroni fidelis, & strenui, quando lamentis aliquamdiu muliebriter indulgisti, verbis quibusdam Scripturæ temerè congestis, ex quibus nihil posse pro criminatione Clientis tui confirmandâ extundi satis prospexeras? An non oportuit opposita à me argumenta refutare? Atqui ne ad unum quidem respondes, nullum leviter saltem attingis, & tamen me
tan-

ramquam totius orbis Christiani iudicio damnatum proclamans, tantum scintillam luminis (credo Janseniani) requiris, ut quis me impietatis propugnatorem esse videat, tantum scintillam pietatis, ut me Religionis hostem horreat, ac detestetur. Verum ex iis quæ nuper adversus Arnaldi querelas scripta sunt, didici, nusquam Arnaldum, ejusque discipulos alius clamare, nusquam queri miserabilius, quam ubi causæ pessimæ patrocinium suscipiunt, vel justissimæ impugnationem, quando destituti sunt omni ratione solidâ, omni autoritate, imò argumentis insuperabilibus manifestè convicti.

En tibi Domine compendio repetita argumenta *Confutationis* quæ dissolvi à te potius decuit quam tempus, & verba perdi querelis, & exclamationibus.

Primò: cum hujusmodi distractionibus quæ primariam ad Deum, & divina mysteria attentionem compatiuntur, ut sunt distractiones illæ leviores, de quibus expressis terminis agit *Thesis*, consistere potest consecratio valida, aliorumque Sacramentorum administratio, ergò & valida sacri auditio.

Secundò: cum hujusmodi distractionibus involuntariis consistit valida sacri auditio: ergo & cum voluntariis. Nam licet ratio vo-

luntariū has peccaminosas constituat, illas ratio involuntariū innoxias; si tamen distractiones voluntariæ de quibus Thesis, non paterentur attentionem requisitam ad moralem, & validam sacri auditionem, idem statuendum esset de involuntariis: quemadmodum, si quis casu, vel ex nimis vigiliis, certè citrà ullam culpam in somnum incidat tempore sacrificii, cui corpore præsens est, non audit sacrum, sed tenetur alteri interesse; æquè ac ille, qui ad somnum voluntariè se, & culpabiliter composuit.

Hinc sequitur tertio, quod nisi ejusmodi distractiones, quæ primariam ad Deum attentionem habent conjunctam, consistent cum valida sacri auditione, non consistent etiam cum valida recitatione Officii Canonici, siue supponantur distractiones esse voluntate connivente, vel contra ejus imperium exortæ, adeoque sequetur toties repetendam esse officii recitationem, eâ saltem parte quâ distractio qualiscumque, & quantumcumque levis irrepserit, alioquin peccari toties, & à beneficiatis restitutionem fructuum illi parti respondentium præstandam.

Quæsi in confutatione an hæc cœnæ Novatoribus nostris rigidis & zelosis allubescant: nihil responsi accipio præter que-
relas

relas inanes, quibus conscientiae suae teneritudinem à me irrideri, & exponi ludibrio, infames Archi-Episcopi calumniatores deplorant.

Denique rogavi an vel unum Anonymus Theologum possit producere, qui doceret distractiones jam descriptas esse peccata mortalia. Nullum habuit ipse, nullum ejus patronus, quem ostentaret: & tamen in nos ut monstra impietatis pergat debacchari non minus expers rationis, quam omni nudus auctoritate. Ad teneritudinem conscientiae, quam in cliente suo aliisque gregalibus praedicat, quae respondeam occurrunt satis multa, sed nescio an satis placitura Neo-Augustinianis si divulgarem.

Oro te Domine Prior, atque obtestor, ut dum tuorum pietatem, religionem, & conscientiae teneritudinem praedicas tam magnifice, abstineas ab affingenda atque exprobranda Illustrissimo Archi-Episcopo, & mihi impietatis defensione, aut saltem veniam mihi à tuis impetres scribendi Tractatum brevem de teneritudine conscientiae Neo-Augustinianae, nam alioquin homines illi, licet charitatis ubique praedominantis praecones, adeò sunt delicati, ut mox in rabiem agantur, omnia minis & querelis impleant, sic
ubi

ubi eos nescio quæ vocula non satis mollis
perstrinxerit.

CAPUT XI.

*Expenditur Paragraphus 10. de iu-
ramento & perjurio ex consue-
tudine sine ulla plane
advertentia.*

MOx ut oculos conjeci in præsentem
adversarii paragraphum sex paginis ex-
tensum, non dubitabam quin post incondi-
tam superioris §. lamentationem jam animos
resumpisset malæ causæ patronus, & pro-
lixam de accusatâ hîc Thesi instituisset dis-
disputationem. Verùm ubi paginas omnes
evolveo attentius, vix quidquam offendo præ-
ter declamationem in nescio quem P. Pirot
Jesuitam, aliosque ejusdem ordinis Theo-
logos, de vagâ in moralibus laxitate accu-
satos.

Multum queritur de Jansenistæ nomine
suis impacto, dum ipse Pelagianam hæresim
aliaque convicia in adversarios suos conjicit
tam liberaliter, & sine scrupulo, homo alio-
quin, ut Novatores passim, scrupulosus in

passim

paucis. Debit hic quoque fallaciis quibusdam & mendaciis locus esse more Janseniano. Ubi enim sic Thesim retuleram fidelissimè in *Confutatione Anonymi* pag. 68. *consuetudo planè inadvertenter jurandi, & pejerandi, sicut facit ebrietas, à juramento & perjurio aufert rationem humana locutionis, adeoq; peccati etiam materialis: ordinariè tamen confitenda est, eò quòd sæpe advertentia, aut scandalum interveniat, non nisi malitiosissimè truncatam Adversarius exhibet his verbis: Consuetudo planè inadvertenter jurandi, & pejerandi à juramento, & perjurio aufert rationem humana locutionis, adeoque peccati, etiam materialis.* Thesim sic à me referri mentitur Jansenianus Prior in limine paragraphi. Confidentiam hominis, & impudentiam mirare lector. Quis enim discrimen relationis utriusque manifestum non perspiciat? Ubinam est illud propositionis duritiem non parum emolliens: *Ordinariè tamen confitenda est, eò quòd sæpè advertentia aut scandalum interveniat?* Ubinam est illud, *sicut facit ebrietas?*

Verùm hæc particula nimis clarè exprimebat mentem præsidis non de quâcumque inadvertentiâ; sed tali, qualis est in eo qui præ nimio potu sensibus destitutus est. Cur saltem punctis aliquot interpositis non indicavit.

cavit se quædam prætermittere ? Nimia hæc fuisset accuratio , perfidia autem non satis magna.

Anonymus Prioris cliens præter jam relata omiserat particulam *planè* ; & *aufert rationem humane locutionis*. Quo id consilio factum , non multà divinatione opus est. Ut scilicet juramenta illa , & perjuria , quæ ab Autore Thesium negantur esse peccata , non *planè inadvertenter* proferri crederetur , & consecraria inde absurdissima , quæ aliàs non possent , dolosè elicerentur. Clientem suum ab omni calumniæ specie facilè expediri existimat Dominus Prior , dicendo non potuisse *phrasi gallicâ nitidiorè , & fideliorè sensum Thesos declarari*. Gallum ego me , non profiteor , non video tamen quid vitii passa fuisset constructio si dixisset *par une ENTIERE inadvertence , vel sans qu'on s'en apperçoive AUCUNEMENT*.

Quàm multa dicimus nos agere inadvertenter , ubi reverà non omnis omninò advertentiæ , sed intensæ tantùm , vel ordinariæ absentiam volumus indicari. Omnem verò inadvertentiam , etiam tenuissimam removemus , dum nos quidpiam *planè inadvertenter* egisse , vel passos esse pronuntiamus. In hoc autem maximè stuporem tuum , vel cæcitatem prodis Domine Prior , cùm pag.

si. supponis quòd juramenta, perjuria, blasphemiae, quæ passim à libertinis, & impiis effutiuntur, omni prorsus, etiam tenuissimâ advertentiâ destituantur.

Eâdem pag. pro totius accusationis tuæ probatione, ais sufficere nudam Thesios seu terminorum propositionem, ut omnibus in Jesu Christi scholâ institutis horrorem incuriat. Scimus quæ vobis sit schola Christi; procul dubio est Lovanii Cummariana novum nacta hypodidascalum Joannem Opstratium, cui idem in promptu est principium ad convellenda Scholasticorum dogmata expeditissimum. Asserendum tantum tono, & autoritate magistrali, sententias Scholasticorum quantumvis in Ecclesiâ receptas, communissimam Confessariorum praxim in administratione Sacramentorum toto Christiano orbe præterquam apud paucos Lovanienses, & Gallos aliquot admissam, & probatam, esse abusum noxium, non tolerandum, sed execrabilem, imò tam receptas sententias, praxim tam usitatam *retulisse, inquit, refutasse est.*

Cur saltem argumenta importunis Anonymi censuris à me objecta non dissolvisti? Minus scilicet facile tibi videbatur rationibus contendere, quàm invektivis, & nudis crimina-

na-

nationibus. En igitur tibi iterum argumenta mea in Confutatione proposita.

1. Nusquam damnata est, neque absurditatis convincitur sententia, sed apud Theologos probos juxta, ac eruditos passim recepta est, quòd ubi nulla planè est advertentia, etiam nullum planè sit in actu peccatum. Atqui in actibus de quibus agit Thesis nulla planè est advertentia ex supposito, alioquin mutatur status quæstionis, ergo eatenus nulla est absurditas in Thesi quatenus negat ejusmodi actibus inesse rationem peccati.

2. Quæ committuntur in perfectâ sive simpliciter, & propriè dictâ ebrietate non sunt peccata nova & distincta à peccato, quo ebrietatem quis contraxerat, nam juxta S. Augustinum l. 22. contra Faustum cap. 44. Loti puniendus fuit quantum merebatur ebrietas utcumque ipsi voluntaria, & peccaminosa, non verò propter incestum ab inscio in ebrietate commissum. Saltem hæc sententia non est proclamanda ut impiâ, ut hæretica, neque aliis notanda censuris, ut fatentur communiter etiam illi, qui sententiam tuentur oppositam, Atqui de tali inadvertentia, ut expressa in Thesi comparatio indicat, tantum agitur, de hac asseritur quod excuset à peccato formali novo; ergo.

3. Qu

3. Qui non sine culpâ suâ in amentiam & furorem actus est, si planè impos mentis aliquem occidat, peccavit quidem, in amentiam & furorem se conjiciendo, homicidium tamen juxta Innocentium V. ex S. Dominici Familia Romanum Pontificem in 2. distincti. 22. q. 22. q. 2. art. 3. non est peccatum novum. Ergo similiter licèt quis peccaverit graviter, consuetudinem jurandi, & pejerandi contrahendo, eâ tamen jam contractâ si contingat illum verbum aliquod juramenti, vel perjurii sine ullâ planè advertentia sicut in ebrietate effutire, non videtur peccatum novum; alioquin quisquis in amentiam incidit culpâ suâ E. G. ex nimia tristitia ob amissa bona temporalia, vel ex inani gloriâ vel amore sensuali, peccaret toties peccato novo in amentia, quoties non implet præceptum aliquod Ecclesiasticum, divinum positivum, vel naturalè, atqui de tali inadvertentiâ agit Thesis ergo.

Plura argumenta formare non esset difficile, si de una quæstione Tractatus mihi scribendus foret, & non multa strictim delibanda.

Gravior Adversarii, sed mendacissima de me querela est, quòd omnes Thesi contradicentes vocem Jansenistas: & manifestè hæ-

reticos. Nusquam inficior sententiæ Theſios
 contradici poſſe Catholicè. Aliud non dico,
 quàm pag. 70 ſententiam, quæ ad pecca-
 tum hic, & nunc deſtinatum, & novum ſta-
 tuit ſufficere libertatem diu præteritam, eſſe
magis conformem principiis Janſenii, oppoſitam
communiter magis placere Catholicis; Hæcine
 eſt ſententiam Adverſariorum cenſurare ut
 manifeſtè hæreticam?

Pag. 69 dico eos, qui omnia juramenta,
 & perjuria, quæ planè inadvertenter exci-
 dunt, ſtatuunt eſſe peccata formalia, nova,
 & diſtincta, non ſatisfacere Conſtitutioni-
 bus Apoſtolicis contra Janſenium. An hoc
 idem tibi ſonat, quòd eſſe *manifeſtè hæreti-
 cum*? Quoties Theologi ſententias ſuas, etiam
 quas tuentur tantùm ut probabiliores, non
 probant ſacrarum paginarum testimoniis, &
 contendunt Adverſarios ſuos non poſſe te-
 ſtimoniis iſtis facere ſatis, non poſſe ea ſatis
 in Adverſariorum ſententia explicari? Ideo-
 ne quiſquam queratur, proſcindi ſe ut ma-
 niſteſtè hæreticum? Ut quis hæreticus cen-
 ſeatur, debet fidem negare revelationi clarè
 propoſitæ, ut omnibus Theologis etiam
 Theologiæ Tironibus, præterquam ſtolidiſ-
 ſimo Anti-Monachorum Priori, eſt notiſſi-
 mum.

Cur

Cur non ostendit sententiam suam nihil habere cum propositione 3 Janseniana commune? Communionem ego aliquam sic apprehendo: quid si aliquis de hac à se contracta jurandi, & pejerandi consuetudine ferio doleat, eam detestetur, & contritione perfecta, vel Sacramento poenitentiae se Deo reconciliet? Non propterea statim pravi habitus extirpantur, actibus tam frequentibus acquisiti. Quid ergo? An juramenta, & perjurya, quae forte prorumpent subinde sine ulla prorsus advertentiâ, dicentur peccata nova & formalia? Ubinam hic reperies libertatem à necessitate ad demeritum requisitam? Voluntas mala quâ quis consuetudinem liberè sibi comparavit, cum jam supponatur legitimè retractata, hos actus inficere non potest.

Retractare autem, & pro viribus corrigere pravam consuetudinem quis tenetur. Sinegligat, reus quidem est omnium pravorum effectuum quos ex eâ oriri contigerit, & oportuisset praevidere; Verùm sintne effectus illi singuli, qui Thesi ex primuntur peccata nova, an potius horum malitiam omnem contineat peccatum prius, seu negligentia, talium effectuum causa, utrimque disputatur acriter inter Autores magni nominis; neque

multum refert ad mores, quamcumque sententiam fueris amplexus, ut patet. Sicut in morali hominum aestimatione, & ad usus humanos, vel parum admodum, vel nihil omninò refert, sive alicui octo solidos numeres, sive nummum unicum, pataconem tradas, octo solidis distinctis æquivalentem.

Supereft crimen gravissimum à Thesi repellendum de peccato materiali, quod actibus hujusmodi planè indeliberatis inesse non admittit. Verùm quando ostensæ sunt tanti momenti rationes, quæ probent locutiones illas non esse peccata formalia, scilicet nova, de quibus solis in Thesi agitur, quid pertinet magnopere ad mores, sive ea peccata vocaveris materialia, sive hæc etiam negaveris? In peccato merè materiali nulla impietas est, nulla supremi numinis offensa; per hæc religio non evertitur, non corrumpuntur formaliter mores fidelium: adeoque corrunt quæcumque invidiosissima ex Thesi confectaria deduxeras.

Absurdum equidem, ais, est inficiari ejusmodi locutiones esse peccata saltem materialia. Cur itaque non decernis quid per peccatum materiale intelligas, quid ad illud requiras, quid statuas sufficere? Requirit Autor Thesium actum humanum, atqui verbum
quod

quod alicui sine ullâ planè advertentiâ excidit non est actus humanus : ergo. Nisi fortè actus humanos vocaveris , quidquid ebrio , quidquid dormienti elabatur , quid ni etiam actus brutorum V. G. locutionem psittaci , actiones humanas appellaveris , & peccata materialia? Nisi fortè quod non procedant ab homine. Hoccine est actionem apud Theologos humanam esse?

A Thesi divertis ad hæresim ut vocas , Jesuitarum de peccato Philosophico. Hanc ais ab illis etiamnum disseminari. Respondeo brevissimè , Pontificem errorem illum in suo Decreto non declarare hæreticum 2. mendacium esse , & calumniam execrabilem, quâ impudentissimè Societati crimen imponis cuius nullam probationem exhibes , neque unquam reperies. 3. In nullius Jesuitæ sensu damnatam esse propositionem de peccato Philosophico sed tantum prout in Thesi imprudenter , temerè & scandalosè fuerat expressa.

De doctrinâ denuntiatoris, quem Arnaldum esse constat , uti & sequacium ejus quædam tum à me , tum ab aliis tradita sunt alibi , nec deerit deinceps mihi vel aliis , ut spero , de eâ paulò copiosius agendi opportunitas.

CAPUT XII.

*Expenditur Paragraphus XI de com-
paratione inter sententias Illu-
strissimi Archi-Episcopi,
& Novatorum.*

Illustrior titulus est Paragraphi XI quàm
ut non referatur à me integer. Sic habet:
*Clarissimè demonstratum est, quòd Archi-Episcopus
eiusq; Apologista defenderint, & defendant etiam
nunc pertinaciter complures propositiones, quas Inno-
centius XI declaravit perniciosas, & ut tales con-
demnavit. Verùm ostendi non potest quod ii qui vo-
cantur Iansenistæ sustineant ullum dogma ab Inno-
centio X prostrigatum.*

Quàm clarè te de ineptiis & mendaciis
ubique convicerim ostendunt ea, quæ in cri-
minatione tuâ, si quæ usquam fuit, stultissimâ
detexi. Ut nullam unquam sententiam tra-
didi, nullam defendi, quæ vel antè, vel
postmodum displicuerit Ecclesiæ, ita men-
daciū est Iansenistarum Priore dignum, esse
me in condemnatis opinionibus retinendū
pertinacem.

Quanam verò est ea pertinacia Archi-
Epis-

Episcopi? Ubi eam unquam prodidit? Ubi-
nam saltem in virili ætate approbavit omnes
Thesios propositiones, quas in adolescentiâ
Præside R. P. Ludovico de Scildere propu-
gnaverat? Bullas omnes Pontificias, omnia
etiam Romanæ Inquisitionis Decreta vene-
ratur, amplectitur, observat religiosissimè.
Provoco adversarios omnes, ut vel unius
proferant adversus Archi-Episcopum testi-
monium, quo eum probent vel verbum un-
quam protulisse, vel scripsisse adversus Sedis
Apostolicæ autoritatem, aut Decretorum,
definitionumve reverentiam. Si ne unius qui-
dem testimonium proferre possint, ut reverà
hactenus non potuerunt, necesse est infamem
hunc Archi-Episcopi calumniatorem retra-
ctare publicè calumniam, vel totius orbis
Christiani iudicio condemnari.

Postulas ut vel unus tibi nominetur Theo-
logus Jansenistæ nomine appellatus, qui ul-
lum dogma ab Innocentio X proscriptum
tueatur.

Non parum hîc remittis Domine Prior de
insolenti clientis tui provocatione & insanis-
simâ jactantiâ. Rogabat ut vel unus sibi Neo-
Augustinianus, vulgò Jansenista exhiberetur in
Diecepsi Mechliniensi, qui vel unam positio-
nem docuisset à Sede Apostolicâ debellatam.

Hanc

Hanc clientis tui temeritatem tum à me, tum ab aliis nimis evidenter convictam conspicatus, ad solum Innocentium X. provocationem restringis.

Verùm neque Innocentii X. anathema effugiunt Pseudo-Augustiniani, qui propositiones 5. famosas, quas Innocentius tanquam Cornelii Jansenii doctrinam proseripxit, eodem, quo Jansenius, sensu propugnant, ut Palladius, Steyartii Antagonista, D. Ægidius de Witte, Frater Eugenius, Lucas Veronensis Lovanii Baccalaureus, Franciscus Manseau, & ne longius abeam, tu ipse Dominus Prior, qui universam Jansenii doctrinam tam disertè profiteris Augustinianam esse, Catholicam, nec nisi imperitorum judicio condemnabilem.

Superas tamen clientem tuum impudentiâ, dum negas ullum unquam ejuscumque Diocesis, sive Regionis, qui Jansenista nomine appellari solet, ullum dogma ab Innocentio X. damnatum defendisse.

Quidnam igitur defendit Arnaldus geminâ suâ pro Jansenio Apologiâ? Quid defenderunt Janseniani illi deputati, qui à Gallia Romanam à Jansenianâ factione sub Innocentio X. missi sunt ad avertendum à quinque propositionibus anathema? Quid defenderunt illi
quo.

quorum nomine apud Pontificem, & Cardinales tanto studio, tantâ contentione, tot mensibus egerunt. Quid defenderunt trecenti Religiosi, quorum è Belgio suffragia pro universâ Jansenii doctrinâ vindicandâ Romam detulit R. Adm. P. Provincialis N. ? Quid defenderunt plurimi, imò si Illustrissimo Jacobo Boonen Mechliniensium Archi-Episcopo, ejusque Coëpiscopo Gandensi creditur, plerique illarum Dicecesium Viri Eruditi, qui Episcopos illos ad reluctandum Sedis Apostolicæ constitutioni ausu nefario, & scandalosissimo exemplo compulerunt? Quid defendunt tot Jansenianorum operum Auctores Anonymi, quid nupero Regis Galliarum Decreto Duaceni exules?

Vociferari equidem pergis Jansenismum esse merum phantasma, quin &, si aliàs persuasum habuisses rei aliquid subesse, fuisse unquam hæresi Jansenianâ infectos, lectâ tamen *Confutatione* meâ & præsertim *Responsione ad ineptam Anonymi comparationem inter Doctrinam Illustrissimi & Novatorum*, lectis libellis Erasmi pili, *speciminibus*, &c. ais te prorsus convincendum, quòd nullus unquam Jansenista fuerit in rerum naturâ,

Multum igitur nobis debet Neo-Augustiniana factio, plurimum Gummarus tuus,
qui

qui ut se Catholicum probet, certè non Jansenianum, tantùm debet ab opusculis nostris quæ ad te convincendum tam fuere efficacia, argumentum desumere. Spes certa est, fore ut à Pontifice, & Rege Catholico, Cathedræ Theologicæ, & stricioris Facultatis Collegio restituatur; si tamen unquam legitime electus est, & non fraude Pseudo-Augustinianorum intrusus.

Miror libellos istos nondum à novis Augustini Discipulis donari editione alterâ, ut distractis quaquaversum exemplaribus, quod hæctenus suâ Arnaldus eloquentiâ, quod iteratis toties protestationibus Lovanienses non potuere, argumentis nunc Adversariorum se probè Catholicos demonstrant.

Cur Dominus de Swaen, & Dominus Melis tam acerbè de opusculis meis queruntur, quod illis proscindantur tamquam de Jansenismo suspecti, si non alio possit argumento ostendi evidentiùs, quàm, quod ex meis aliorumque Anti-Jansenistarum libellis desumitur, nullum esse, nec fuisse unquam Jansenianum. Pessimè sibi consuluit par illud nobile, dum libellis supplicibus, tum apud Regium Brabantix Senatam, tum apud Universitatis Lovaniensis supremum Moderatorem, opusculorum meorum prohibitionem

nem postulavit ; felix tamen repulsâ suâ , cum præcipuas alioquin apologias ad se , suosque alumnos , & Missionarios Hollandiæ , inò , & confederatos omnes , à Jansenismi suspitione liberandos efficacissimas , imprudentiâ suâ , & damno irreparabili perdidissent. Ad hoc non attenderunt , viri illi irâ nimis præcipiti circumcursantes domos , & Tribunalia frustra fatigantes. Si te consulissent Domine Prior , scripta mea potiùs apud Illustrissimum Belgii Internuntium , aliosque tum Ecclesiasticos , tum sæculares Principes , in sui defensionem attulissent.

Nescio an serio dixeris me librum composuisse sub hoc titulo *Responsio ad ineptam Anonymi comparationem inter doctrinam Illustrissimi , & Novatorum* . sic brevem Appendicem , quam Confutationis libello annexueram , librum vocas. An fortè tibi Appendicis brevis ludibrio est ? Fateor me Arnaldi Scholam non frequentasse. Illic didicissem artem vera falsis amplificandi , & unius propositionis denuntiationi impendendi opuscula complura. Verùm tam pauca ex multis ad reprimendam Anonymi jactantiam à me prolata , quàm ægrè habuerint Augustini Discipulos , fatis Lovanii notum est , & Bruxellis.

Quid me facturi fuissent si pro Appendi-

ee perbreui, librum illis prolixum objecif-
sem, uniuersæ Doctrinæ, & praxeos Neo-
Augustinianæ accusationibus refertum? Ubi
tamen factionis vestræ Duces à me plura po-
stulauerint, ut nihil mihi gratius accidere
potest, quàm uiris illis iusta exigentibus,
ubique morem gerere, ita neque illud qua-
lecumque Theologi Catholici, & de hære-
ticorum conversione ex instituto perquam
solliciti officium patiar frustra desiderari.

C A P U T X I I I.

*Expenditur Paragraphus 12 de Pal-
ladio Jansenista.*

Sensus Palladii, inquis, est maximè Catho-
licus. Ego verò cenfeo esse apertè Janse-
nianum, & hæreticum. Quemadmodum e-
nim Thomistam uocamus, Scotistam, uel
Molinistam, qui V. G, Scoti, uel Molinae
placita tuetur, ac profitetur, sic procul du-
bio Jansenianus est, qui Janseniana studiosè
defendit: Hanc Jansenistæ descriptionem,
dederat Steyartius, neque ullus sanæ mentis
eam potest rejicere. Secundùm hanc, se,
suosque Commilitones, Jansenistas esse di-
sertè affirmat, & gloriatur Palladius. Cur
hoc

hoc D. Prior , omisisti tam clarè à me expressum pag. 78 verbis fidelissimè ex Palladio citatis ? Et tamen miraris eum à me inter Jansenistas collocari. Potestne manifestiori indicio probari aliquem Pelagianum esse , vel Lutheranum , quam si eum universa Pelagii , aut Lutheri dogmata profitentem exhibuero ? Quid igitur ad Jansenistæ nomenclationem amplius requiras ?

Jansenista , inquires , *hominem* , significat *exoticum* , & non *sane fidei* , ut observavit Palladius. Hoc sensu Jansenistas vos esse pernegatis. Quasi verò post tam solennes Romanorum Pontificum Constitutiones ab Ecclesia receptas , post iteratas toties definitiones non desinat Theologus esse *sane fidei* , & incipiat esse , ut minimum *exoticus* , & aliquid amplius , qui Jansenii doctrinam sine ulla limitatione amplectitur , & sæpius monitus tueri pergit nihilominus pertinaciter.

Citaveram Palladium Disquisitionis pag. 2 dicentem : *Nihil sensit reipsa Jansenius nisi , quod Ecclesia , & summus Pontifex indemnatum , & nullâ affectum notâ quotidie testantur. An id damnat Pontifex quod quotidie probat ?* Rogabam an non id optimè congrueret cum eo quod ait Arnaldus in præfatione prioris suæ pro

Jansenio Apologia? Bulla Pontificia propter falsas apud Pontificem institutas accusationes, quod liber Jansenii scandalo esset Catholicis, ejus vetuit lectionem. Ibidem: doctrina Illustrissimi Iprensis non est nisi doctrina S. Augustini.

Quid ad hæc Dominus Prior? Si hoc, inquit pag. 59. est Jansenizare, ut contendit Oropega, facile ei concedimus, quod Jansenismus plus rei habeat, quam existimetur quodque tot fere sint Jansenistæ, quot S. Augustinum unquam legere, & studuere Jansenio. Paucissimi sunt, qui norunt, quid doceat S. Augustinus, & inspexere librum Jansenii, quibus perspicuum non sit, eadem sentire, eadem loqui Augustinum Iprenses, quo Hipponensem.

Non aliud ego Jansenistæ nomine intellexeram, non alio sensu Arnaldum, & Lovanienses aliquos vocaveram Jansenistas. Hoc sensu nos docet Dominus Prior plures esse Jansenistas, quam mihi persuaserim, & tamen non aliam ob causam D. de Swaen, & D. Melis tantâ in me irâ commoti sunt, tam graviter questi Amplissimo D. du Bois, imò partem Belgii non minimam querelis suis impleverunt adeò ut & Gazulis Iprensibus præbuerint materiam.

Pergit D. Prior pag. cit: Si hoc, inquit, est in quo Oropega Palladii, Arnaldi, aliorumque
Jan-

*Jansenistarum heresim collocat, neceſſè eſt Oropem
ipſum eſſe vel hereticum, vel iſanum. Quod
ne temerè ab Adverſario dictum putes, pro-
bat, quia hæreticum eſt aſſerere tanquam fi-
dei dogma, quòd Doctrina Jansenii alia ſit,
quàm S. Auguſtini; iſanum autem eſt, ſibi
perſuadere quod quis hæreticus eſſe poſſit
propterea quod non credat illud ad quòd cre-
dendum non obſtringimur. Sic nempe om-
nes Anti-Janenſiſtæ Episcopii, Cardinales,
Romani Pontifices, & cum celeberrimis
Academiis Eccleſia univerſa, cum Jansenianum
ſenſum damnant ut hæreticum, hoc ipſo vel
hæretici ſunt, vel iſani.*

Pag. 60. Jansenii defenſores comparas cum
defenſoribus Honorii Pontificis, & Joachim
Abbatis. Verùm diſparitas ſatis palpabilis eſt
quòd Honorium tanquam verè & propriè hæ-
reticum à Synodo 6 damnatum fuiſſe negent
plurimi, qui vel actorum fidem in dubium ve-
cant, vel ideò tantùm cum hæreticis ex-
communicatum aſſerunt quòd heresim Mo-
nothelitarum, quam pro impoſito ſibi ſummi
Paſtoris officio extingueri debuerat, negli-
gendo, & diſſimulando fovit.

Alii qui Honorium tanquam hæreticum à
Synodo condemnatum fuiſſe agnoſcunt, at-
que in hoc iudicio Concilii Patres erraviſſe,

aiunt Patribus illis Græcis obtrusas fuisse Epistolas Honorii, non ut ab eo conscriptæ fuerant Latine, sed ut in Græcum idioma ab Honorii amulis perfidâ fuerant conversione depravata. Denique nullum fidei dogma definitione illa Concilii condebatur, neque de quæstione fidei ulla erat disceptatio, cum jam ante Monothelismus satis dilucidè ab Ecclesiâ fuisset proscribitus, sed de personâ tantum damnandâ vel absolvendâ agebatur. Hæc procul dubio facti quæstio est, in quâ Pontifices, & Concilia, cum juxta testimonia errori, & fraudi obnoxia procedant humano modo, falli etiâ posse non adeò mirum est.

In definitionibus verò Innocentii X, & Alexandri VII, quibus non infidelis translatio Janseniani voluminis, sed liber prout à Jansenio scriptus & infinitis per orbem exemplaribus jam tum fuerat distractus, exhibitus est, & maturo examine pluribus mensibus ab Eminentissimis Cardinalibus, aliisque Apostolicæ Sedis doctissimis ac fidelissimis Consultoribus, etiam coram Romanis Pontificibus discussus, non persona Jansenii excommunicata est, non hæresios damnata, unde non hic facti alicujus, sed maximè juris quæstio decisa est. Si enim quæstio juris sit, & non

non facti, quem sensum faciat propositio quædam solitariè accepta, & ab omnibus avulsa circumstantiis, quia ejusmodi sensus pendet ab institutione vocum, & consuetudine eas accipiendi, quæ institutio & consuetudo lex quodammodo est; ita quæstio juris est, quos sensus faciat liber, qui à propositionibus suis non distinguitur.

Negas-ne librum esse Jansenii, vel genuinum libri exemplar Romanis Pontificibus fuisse exhibitum? Jansenium Autorem esse famosi Augustini, nemo est qui inficietur, aut in dubium vocet; genuinum verò Alexandro VII exhibitum fuisse exemplar confidenter negas pag. 70. ubi me interrogas *quid censeam de insigni fallaciâ illorum, qui accusantur de quodam folio in quo quinque propositiones continerentur, quodq; insertum ab illis subdolè fuerit Janseniano volumini.*

Accusationem probas testimonio Eximii P. Christiani Lupi ex Ordine Eremitarum S. Augustini in Lovaniensi Academia S. Theologiae Doctoris; qui testatus sit Alexandrum VII sibi dixisse quòd quinque famosas propositiones de verbo ad verbum legerit in una Jansenii pagina.

Quid censeam, non de fallaciâ, quâ credam Pontificem fuisse circumventum, sed de impudenti hoc tuo tuorumque gregalium mer-

dacio dico brevissimè, nihil esse illo stolidius. Quid enim? An Janseniani sub Innocentio X. Legati, qui tot aureorum millia Romæ expendisse scribuntur ut nescio quos sibi ex mammona iniquitatis amicos conciliarent, qui tantâ vigilantia, tot mensibus fluere Jansenianis sententiis ab anathemate liberandis, tam patentem fallaciam non fuissent subodorati, non detexissent Pontifici?

Audiat Eminentissimus Cardinalis de Aguirre & apud ipsum Cardinalis Albitius rerum gestarum conscius & testis. Sic habet Cardinalis de Aguirre Tomo 3. quem Romæ edidit anno hujus sæculi 90. prolegomeno quinto.

„Denique ut nemo Doctorum illorum
 „detrectet formulam ab Alexandro VII præ-
 „scriptam, omnesque absque fuce, & aper-
 „tissimè execrentur illas propositiones Jansenii
 „juxta sensum ab Authore intentum, procedit
 „præter ipsius Pontificis testimonium ce-
 „lebre de diligentia summa Romæ adhibita
 „in earum examine, ac damnatione, aliud
 „doctissimi Card. Albitii oculati testis, lib.
 „de Inconstant. in Fid. 3. N. 26. Aientis que
 „quidem diligentia me assistente Assessore supre-
 „ma, & universalis inquisitionis Romane, &
 „maxima quidem adhibita fuit, cum sancte me-
 „me-

,, *novia Innocentius X. ad Condemnationem V-*
 ,, *propositionum ex Augustino Fansenii Decerpta-*
 ,, *rum devenit. Non enim contentus fuit, quod in*
 ,, *pluribus Congregationibus habitis coram Emin.*
 ,, *& Reverendissimis supremæ universalis inquisitio-*
 ,, *nis Cardinalibus inquisitoribus, sententiæ Do-*
 ,, *ctissimorum Theologorum Qualificatorum Ordi-*
 ,, *nariorum, adhibitis etiam extraordinariis Quali-*
 ,, *ficatoribus exquirerentur: sed ipsemet Innocen-*
 ,, *tius per plures dies eorundem Theologorum qua-*
 ,, *lificatorum sententias maxima cum patientia au-*
 ,, *divit, & coram se, Cardinalibus inquisitoribus,*
 ,, *& Theologis qualificatoribus quemdam Abbatem*
 ,, *de la Lane, aliosque Doctrinæ Fansenianæ fau-*
 ,, *tores admisit: Votaque Theologorum qualificato-*
 ,, *rum in scriptis redacta magno studio, & dili-*
 ,, *gentia perscrutatus fuit, aliisque Eruditiss. vi-*
 ,, *ris in Consilium adhibitis, ac indictis per Eccle-*
 ,, *sias urbis supplicationibus tandem in pervigilio*
 ,, *Pentecostes ad condemnationem prædictarum V*
 ,, *propositionum devenit, asslante equidem Spiritu*
 ,, *Sancto cujus assistentia in hoc gravissimo nego-*
 ,, *tio semper evidentissimè apparuit. Eant nunc*
 ,, *quicumque aliter sentiunt aut loquuntur,*
 ,, *vel scripturiant de examine, discussione,*
 ,, *& consultationibus præparatoriis ad eam*
 ,, *definitionem edendam, quâ nullam diu-*
 ,, *tius, aut attentius Roma meditata fuit.*
 Haecenus Cardinalis de Aguirre. Sed

Sed & mendacium illud Eximio suo P. Lupo afflictum detestantur ejus Discipuli pariter Eximii Desirantius, Clenardus, &c. Non omninò prætereunda est, quam triumphabundi toties jactatis de Abbate Joachimo, difficultas. De hoc ita quæris pag. 70. *An Alexander VII minus fuit errori obnoxius, cum damnavit propositiones sensu Fansenii intellectas, quam cum doctrinam Joachimi Abbatis proscripsit Concilium Lateranense.*

Rectè quidem id ex me quæres, si cetera forent paria: Verùm disparitas rursùm est apertissima. Audiamus verba Innocentii III. cum Concilio Lateranensi: *Damnamus, inquit, & reprobamus libellum sive tractatum quem Abbas Joachim edidit contra Magistrum.* En quæstionem geminam alteram juris, facti alteram. Scimus ex ejusmodi condemnatione non sequi, quod Joachim hæreticus fuerit, cum fieri potuerit ut librum damnatum ipse non scripserit, sed alius ad conflandam Abbati invidiam, ut quidam suspicantur.

Congregatio Cardinalium inquit nullà notavit censurà libellum Gregorii de laude scriptum pro causâ Joachimi, sed tantum jussit adhiberi hanc moderationem: *Conabimur tamen si fieri potest Joachimum defendere.* Quid inde? Ideo-ne permissum ei fuit ut do-
 ctri-

Orinam libri condemnati universam propugnaret, an verò personam, quæ damnata non fuit, seque Ecclesie judicio debita submissione subjecerat, ut testatur Innocentius in eodem Concilio?

Denique facile fieri potuit, ut, cum Joachimus omnia sua scripta Sedi Apostolicæ tradi curaverit, ejus *judicio, vel approbanda, vel corrigenda*, post illorum condemnationem in plerisque correctæ sint, atque hoc modo ad posteros transmissa. Unde nihil pro Janseniani voluminis defensione colligitur. In hoc etiamnum spectare est propositiones quinque famosas. Certè de prima, quæ secundum omnes suos apices extat l. 3. de gratiâ Salvatoris cap. 13. nemo potest revocare in dubium. Cur saltem hujus propositionis reum non agnoscant Jansenium, vel librum qui Jansenii nomine circumfertur? Defendant Neo-Augustiniani Jansenium ipsum, quantum voluerint, non propterea eos hæresios condemnabimus, modò doctrinam libri ut hæreticam detestentur.

Ne primam quidem propositionem eo sensu quo jacet in libro Jansenii, damnari patitur Dominus Prior. Pag. 77. retuleram hunc Palladii articulum fideliter descriptum ex ejus Appendice ad Disquisitionem: *Apertissima veritatis*

ritatis est esse in Jansenio prima propositionis sensum verum, ac perspicuum, qui damnari non possit, nisi tota doctrina gratia per se efficacia, & auctoritas Augustini libros predicantium in fumos eat, percussoque Jansenio, ovet Semipelagiana iustitia, & remigio libertatis ad atria beatorum, & sedes eternas convolet. Deinde ex cap. 2. quid ni & pressius sic, loqui potuit Jansenius, aliqua Dei precepta hominibus justis volentibus, & conantibus, quantum per præsens auxilium in his circumstantiis possunt, sunt impossibilia, deest quoque illis gratia, quâ possibilia fiant. Quid tandem in illa propositione hoc sensu, qui Jansenii est, intellectâ, culpari merito potest?

Non se continet Dominus Prior ab admiratione quod hanc Palladii locutionem non agnoscam esse in primis Catholicam. Sic igitur definit pag. 61. Si Palladius sit hereticus, propterea quod sensum hunc asserat esse orthodoxum, necesse pariter est S. Augustini, & S. Thomæ doctrinam juxta Didacum de Oropega esse hæreticam, eaque hæresi correptos omnes SS. Thomæ & Augustini discipulos.

Aio ego genuinos Sanctorum Thomæ, & Augustini discipulos non admittere in justis aliquibus veram & propriè dictam impotentiam antecedentem & physicam qualem statuit Jansenius. Appello Thomistas omnes, & qual-

quoscumque alios, qui de Jansenismo suspecti non sunt. Interrogentur, per me licet, Eximii DD. Martinus Steyart, Petrus Marfelis, Petrus Damen, adeantur Eximii PP. ac Magistri ex Dominicana familia Harneyus, Collins, Du Jardin, ex Familia S. Augustini Desirantius, Clenardus &c.

Quare, non est quod tempus teram citandis aliis ex Jansenio locis, quibus reliquas quatuor propositiones tradit luculentè, cum ne primam quidem, quæ in Jansenio tam manifesta est, dici patiaris hæreticam, sed Catholicissimam pronunties eo prorsus sensu quo, à Jansenio in famoso volumine tradita conspicitur; & tamen Romani Pontifices testantur ipsum esse sensum propositionis hæreticum, quem facit in libro illo ex quo quoad omnes apices desumpta est, ut ne adversarii quidem diffitentur. Quid igitur superest nisi Ecclesiam hic in quæstione juris errare, vel Dominum Priorem cum suo Palladio tueri propositionem certò hæreticam?

Lalanus, & ceteri cum eo ad Innocentium X. deputati, inquit D. Prior, declararunt sensum primæ propositionis Catholicum, ab eoque se nunquam recessuros; estne verisimile nihil eos reprehensionis laturos fuisse à Pontifice, si censuisset sensum esse hæreticum?

cum?

cum ? Respondeo eatenus eos reprehensionem non retulisse , quia sententia definitiva à Pontifice declarata nondum fuerat , & se Lalanius cum Sociis in libello supplice pariturum profitebatur , ubi Pontifici sensus ille videretur condemnandus. Non recesserunt quidem dein à præconceptis opinionibus , ubi eas conspicerent tam diro anathemate percussas , sed ea est hæreticis omnibus familiaris pertinacia.

Pag. 77 dederam ex Palladii cap. 6 hanc sententiam: *Admissâ interiori gratiâ , quæ ipsum velle non tribuat , & qua boni voluntas non efficaciter inferatur , sed quæ tantum potestatem bene agendi largitur , necdum à Semipelagiano errore receditur.* Quæ propositio quoad sensum eadem mihi videbatur cum quarta Jansenii.

Non quidem id negat Dominus Prior , sed contendit non esse eandem cum propositione damnata , quia juxta illum sensus Jansenii tantum à damnatione remotus est , quantum sensus sancti Augustini. Sensus Jansenii est 1. quod Semipelagiani admiserint interioris gratiæ necessitatem ad omnes actiones salutares etiam ad initium fidei , 2. quod vellent gratiam illam esse talem , cui possit humana voluntas pro innata sibi libertate dissentire , vel obtemperare , ita ut nihil præ-
toreâ

tereà ad utrumvis requiratur tenens se ex parte actûs primi. Consule Thomistas, si lubet, an in eo constiterit error Semipelagianorum. Nihil mihi hic cum gratia possibilitatis, quam Molinistis per calumniam affingis.

Gratia Molinistarum sufficiens dat verum, & propriè dictum posse, sed posse tantum. Non tamen idcirco gratia possibilitatis nisi, vel ab imperitis, vel à malevolis appellatur, qui eam cum gratia possibilitatis Pelagianorum solent confundere, quasi voluntas, quæ facultas quædam est, seu vera animæ potentia à Deo gratis concessa, ideoque à Pelagianis dicta gratia possibilitatis, eadem sit cum illustratione intellectûs, & motione voluntatis supernaturali, quam gratiæ sufficientis nomine cum Scotistis, Thomistis, aliisque passim Theologis Orthodoxis Molinistæ intelligunt. Non aliam admittit Irenæus Pseudo-Augustinus gratiam in hoc statu, nisi quæ necessitate verè antecedenti, insuperabiliter, & indeclinabiliter omnem effectum obtinet, cujus in illis circumstantiis capax est; non aliam agnoscit Palladius Jansenii vestigiis ubique insistens Discipulus, & Defensor fidelissimus.

Ad gratiam Molinistarum efficacem quod

Q

atti-

attinet, falsum est, & centies à Molinistis negatum, quòd non det ipsam operationem, sed solam operandi potentiam.

Non veretur tamen Dominus Prior vociferari, nihil eos habere communis sensus; qui Palladii sensum cum damnato congruere judicaverint. Expectabo à D. Priore ut me edoceat, in quo Palladii sensus à Janseniano differat; in nullo differre profitetur ipse Palladius. Quemlibet autem verborum suorum optimum esse Interpretem semper intellexi; Tunc Domine Prior, & ubi aliter edoctus es? Sensum Jansenii proscriptum esse declarant Romani Pontifices; an & illi mecum insaniunt? Tu scilicet melius, quàm illi, nosti quem sensum definiendo intenderint, quem confixerint anathemate. Quid Palladius de Morte Christi pro salute hominum? *Propositioni 5*, inquit Palladius, *ut Orthodoxa in sensu Jansenii adherendum est.* Et tamen sensus ille à Sede Apostolica hæresios est condemnatus; Pontificis sententia suffragatur Ecclesia; pergit equidem Dominus Prior æquè imperterritè hunc nobis Paragraphi sui 23 titulum occinere: *sententia Palladii maxime Catholica.*

Cur propositionem 5. D. Prior prætermiserit vix scio; nisi quòd frustra videretur re-

petere propositiones singulas, cum generaliter omnes juxta Jansenii sensum plusquam semel cum Palladio professus sit, esse Catholicas.

Jansenistarum Priorem non decet meticulosum esse, ideo etiam in Adversarios suos fulmen convertit, asserens gratiam per seipsam efficacem impugnari non posse, nisi à Pelagii Discipulis, & Assuetis: meque interroget, an præter ejusmodi gratiam quidpiam damnem in Jansenio. Dicam candidè me neque omnem gratiam per se efficacem Catholicam agnoscere, neque omnem hæreticam. Talem censeo Calvinianam, & Jansenianam; Thomistarum verò, aliorumque Anti-Jansenistarum defendi fateor Catholicè. Discrimen inter gratiam, tum sufficientem, tum efficacem Thomistarum, dedi non semel in Difficultatibus propositis Domino de Swaen, & antè tradidit Cranebergius in fraude quinque Articulorum.

Efficaciam, sive virtutem movendi, esse gratiæ intrinsicam affirmant etiam Molinistæ, efficaciam verò operantem infallibiliter, & potentiâ antecedente insuperabilem esse negant, neque id adstruunt Thomistæ, non Bonæspeiani, non Scotistæ & quotquot alii Janseniano idolo genua non flectunt. Si omnes illi Pelagii Disci-

Q

pul

puli sint , Viderit Dominus Prior , ad quam paucos Ecclesiam Catholicam extendat.

Exciderat , quod ad propositionem quartam Prior cum suo Palladio profitetur , *Gratiae interiori hominem posse resistere si velit* : Hoc se procul abesse à damnato Article , imò ei directè contradicere significans pag. 63. Quod si non capimus , negat nos Theologiae tres dies , ut par est impendisse. Sic inanium verborum fucis Lectorem conatur ludere , omnium Jansenistarum , atque ipsius in primis Jansenii morem secutus : *Gratiae interiori potest homo resistere*.

Verùm potesne velle resistere efficaciter gratiae interiori , quæ reverà effectum obtinet ? Habesne omnia se tenentia ex parte actûs primi , ut gratiae efficaci , qualis est omnis in statu naturæ lapsæ juxta Jansenistas , reipsâ dissentias ? Hoc juxta Thomistas est posse gratiae efficaci dissentire in sensu diviso.

Notum Catholicis Doctoribus est , quo sensu Jansenistæ cum Magistro suo admittant gratiae interiori resisti posse , quo scilicet Pigmæus potest resistere Giganti , à quo indeclinabiliter superatur ; vel ut Dominus Gumarus loquitur sicut lapis resistit impetui. Hoc sensu evidens est eum resistere seu gratiae,

tia, seu concupiscentiæ victrici, quisquis vult
 resistere, accipiendo resistantiam pro quali-
 cumque reluctantiâ sive innatâ, sive elicîtâ.
 Gratia verò, quæ juxtâ Jansenianos dat velle
 quoddam imperfectum, certum est etiam sen-
 su quodam resisti, sed improprio, & qui
 Romanorum Pontificum definitionibus non
 sufficiat. Exigunt illæ ut humana voluntas
 aliquando dissentiat gratiæ verè sufficienti,
 sive præterquam non requiritur aliud auxi-
 lium tenens se ex parte actûs primi. Similiter
 ad merendum, & demerendum in statu naturæ
 lapsæ requiritur ut quis resistere possit concu-
 piscentiæ, gratiæ verò sufficienti, licet ineffica-
 ciobtemperare, sive necesse est ita hominem
 esse constitutum, ut ad ponendum re ipsa
 actum vel omittendum, nihil præterea desidere-
 tur ex parte actus primi, & positum extra ho-
 minis potestatem.

Hæc pluribus vide in *difficultatibus* jam ci-
 tatis, & *Fraude V Articulorum*, quæ pluribus
 repetere supervacaneum est.

CAPUT XIV.

Expenditur paragraphus 13. An Doctrina Domini van Vianen sit maximè Catholica, ut eminentus Prior affirmat.

Non mirum est Doctrinam D. Francisci van Vianen prædicari à Priore nostro maximè Catholicam, cum juxtà ipsum nihil magis Catholicum sit, quàm quòd Jansenius, & quidem in V. famosis propositionibus, post Jansenium verò Palladius tradidere.

Ab his non recedere Dominum van Vianen ultrò concedo. Quapropter ut quis judicium ferre possit de Doctrinâ hujus Theologi, sufficiunt, quæ de Palladio disputavi. Ne tamen aut magnus ille Vianæus, apud suos *Pater Abraham* se contemptum queratur, aut Dominus Prior defensione suâ tamquam invictâ gloriatur, quidquid Vianæo objeci in Responsione ad ineptam Anonymi comparationem hic inflaurabo.

Retuleram ex Thesi 2. anni 1676. defensâ die 26. Junii hæc Vianæi verba. *Non tantum*

gratia agendi, sed & gratia seu auxilium proximè sufficiens ad orandum, quibusdam etiam justis justè denegatur. In quæ ità adverteram. "Sic constitutus est justus ille ut quidquid voluerit, & conatus fuerit secundum præsentia, quas habet vires, non tamen sit obtenturus gratiam proximè sufficientem, ne ad orandum quidem, & ulterius à Deo auxilium postulandum. Quid sequitur nisi præcepta aliqua justis volentibus & conantibus secundum præsentia quas habent vires esse impossibilia, deesse quoque illis gratiam, qua possibilia fiant, quæ est propositio I. inter Jansenii hæreticas?"

Hic me tanquam ineptum disputatorem arguit Adversarius, quasi oblitus sim hujus dialecticæ regulæ à dicto secundum quid ad dictum simpliciter non valet consequentia; an ignoras inquit non sequi; *Æthiops non est niger dentibus: Ergo æthiops non est niger?* Gaudeo Domine Prior te saltem regulam unam aut alteram dialecticæ callere, quamvis in ejus applicatione cæcitatem tuam iterum prodas, vel fallaciam. Argumentationem meam turpiter truncatam refers tanquam si immediate ex verbis Vianai inferam propositionem damnatam.

Cur quæ verbis Vianai subnexui quæque
sub-

subsumpti loco sunt reticuiſti? En tibi acute dialectice argumentationem meam formâ Syllogiſticâ expreſſam; nam niſi particule *atqui*, & *ergo* adhibeantur, argumentationis vñ non intelligis. Juxtâ Vianæum omne auxilium proximè ſufficiens tum ad agendum, tum ad orandum, ſive ad ulterius auxilium petendum aliquibus juſtis à Deo negatur: atqui præcepta ſunt impoſſibilia reſpectu omnium, quibus omne ejuſmodi auxilium à Deo negatur: Ergo aliqua Dei præcepta ſunt juſtis impoſſibilia.

Uterius: quiſquis deſtitutus eſt omni auxilio proximè ſufficienti, ſive ad agendum, ſive ad ulterius à Deo auxilium petendum, quidquid ſecundùm præſentes, quas habet vires voluerit, quidquid conatus fuerit, non tamen obtinebit auxilium proximè ſufficiens, adeoque omnes illi juſti non habent auxilium ſufficiens ſibi à Deo paratum, & oblatum, conſequenter non eſt in eorum poteſtate illud obtinere, atqui de omnibus ſic conſtitutis verè dicitur, quòd aliqua Dei præcepta ſint hic, & nunc obſervatu impoſſibilia, deſit quoque gratia, quâ poſſibilia fiant. Ergo &c.

Si Dominus van Vianen cum iis ſentiret, qui dicunt cuilibet juſto cum urget præceptum

ptum

ptum, adesse auxilium proximè sufficiens saltem ad servandam legem naturæ, vel ad non avertendam aliò mentem, ad non ponendum obicem auxilio proximè sufficienti, quod Deus ex parte sua concedere paratus est, si creatura legem naturæ servaverit, aliò mentem non averterit, non objecerit impedimentum, desinerem grandævo illi Patriarchæ molestus esse.

Verùm certum est 1. juxta Vianæum nullam dari gratiam in statu naturæ lapsæ, nisi curæ operatur omnem effectum, cujus in his circumstantiis capax est. Certum est 2, non esse juxta Vianæum in potestate creaturæ omni gratia destitutæ, abstinere à peccato, & ab opponendo impedimento gratiæ.

Quid igitur affingo temerè Vianæo cum dico ex ejus propositione, suppositis ejus principiis, sequi Jansenianam primam. Consecutionem necessariam percepisset Lector, si argumentationem meam integram retulisset, non verò tantum partem, omissis perfidè iis omnibus, quæ subsumpti locum occupabant.

„Propositio, inquis, Vianæi non agit de
 „justis volentibus, & conantibus servare
 „mandata. Primus verò articulus inter 5 hæ-
 „reticos ne justis quidem volentibus, quan-
 „tum

„tuncumque bonâ voluntate , & conatu ,
 „quantumvis magno conantibus gratiam
 „concedit ad implenda præcepta necessa-
 „riam ; quod perspicuè hæreticum est , &
 „justissimè condemnatum. Verùm quamvis
 „dogma illud maximè hæreticum sit , quod
 „à nemine unquam hoc sensu est traditum ,
 „non sequitur propositionem Domini van
 „Vianen pariter hæreticam esse , vel dam-
 „natam in illo articulo , à quo evidens est
 „eam differre , quàm maximè.

Jam dixi propositionem Vianæ à me ac-
 ceptam esse non tantùm secundùm verba ibi
 tradita , sed suppositis simul principiis ab eo
 alibi assertis , quæque Scholæ ejus Neo-Augus-
 stinianæ sunt communia. E. G. anno 1671
 1 Augusti Thesi 2 Vianæus docet : *omnem*
gratiam obtinere suum effectum omnem , quem
 creatura in his circumstantiis per eam po-
 test operari. Ponamus igitur justum , qui
 habeat gratiam proximè sufficientem ad vel-
 lecitatem quamdam , & conatum inefficacem.
 Volet ille præceptum implere , & conabitur se-
 cundùm præsentis , quas habet vires , non ha-
 bebit tamen gratiam proximè sufficientem
 ad præceptum implendum , neque ad oran-
 dum , sive ulterius auxilium impetrandum ;
 ergo præceptum illud erit observatu impos-
 sibile.

sibile iusto volenti, & conanti secundūsa
præsentes, quas habet vires, deest quoque
illi graria, quā fiat possibile.

En sensum Patris vestri Abraham planè
conformem sensui Jansenii. Et cur duos hos-
ce Ecclesiæ vestræ Patriarchas inter se facias
dissidere? Scio Domine Prior id te minimè
intendere, quā potius gravissimam te mihi
dicam impacturum, si dissidii inter cos ali-
quid ostendere aggrederer; nihil enim juxta
te potest esse magis Catholicum, & Augu-
stinianum, quā quod Jansenius docuit, e-
tiam in propositione 1 inter 5, ejus om-
nes termini, & apices in Jansenio l. 3 de
gratia Salvatoris capite 13 sunt perspicue.

Ad illud, quod ais, primum articulum
damnatum negare, *justis quantumvis bonā vo-
luntate volentibus, & conantibus conatu quan-
tumvis forti gratiam ad implenda præcepta necessa-
riam, falsissimum est*; nam eodem prorsus
capite, ex quo prima propositio desumpta
est, dicuntur iusti illi tantum velle velleitate
quādam, & conatu debili, quia gratiā in-
structi sunt tantum debiliori, disertè autem
additur tunc eis præceptum fore possibile,
quando ardenti voluntate, conatu magno, &
robusto volituri sunt, & conaturi. Verum ad
conatum illum, & voluntatem tam fortem
deest

deest hîc , & nunc gratia proximè sufficiens, adeoque ejusmodi volitio , & conatus est ei impossibilis. Sic homini cruribus destituito gressus, imò & cursus erit possibilis; si modò cruribus donetur , quibus caret , & quæ sibi procurare , vel obtinere non est in ejus potestate , neque Deus illi statuit conferre. **In hoc tibi** consentio, quòd sensu illo nullus primam propositionem tradiderit, ne Jansenius quidem , sed alio , qui & Jansenii est loco cit: & à Sede Apostolica declaratus hæreticus.

Quamvis ex dictis facilè quivis Theologus perspiciat solutionem argumenti , quod petis ex hac Logicæ Regula *non valere consequentiam à dicto secundum quid ad dictum simpliciter* , quia tamen ea est , vel cæcitas vestra , vel maligna , & mendax arrogantia , ut mox jactetis tanquam non solutum , nec ullâ ratione solubile si quid Confutatione explicitâ, & palpabili protritum non sit , responsionem etiam hîc evidentem , & maximè explicitam præstare non detrecto.

Non valet , inquis , consequentia : Dominus van Viane docet justis aliquibus non adesse gratiam proximè sufficientem , potentiam proximam benè operandi , & orandi : ergo docet ipsis impossibile esse bene opera-

perari, & orare. Consequentiam nullam esse probat tum ex Regulâ Dialecticâ jam citatâ, tum ex eo quòd alioqui sequeretur: Æthiops non est niger dentibus, ergo Æthiops non est niger.

Contendo ego argumentationem meam esse legitimam, si subintelligantur ea, quæ aliundè manifesta sunt, & hîc à Theologis Catholicis subintelligi scio, cetera verò probari possunt efficaciter.

En argumentationem paulò fusiùs deductam: Tunc dicitur quidpiam esse, & reverà est alicui impossibile, quando ad hoc tantum habet potentiam inadæquatam, vel remotam, ita ut proxima ipsi non offeratur, neque in promptu habeat illam sibi comparare. Atqui justus in casu respectu observationis mandatorum tantum habet potentiam inadæquatam, & remotam ita ut proxima ei non offeratur. neque in promptu habeat illam sibi comparare, ergo in casu, si-ve sententiâ Domini van Vianen præceptorum observatio est justo illi impossibilis.

Quid hîc negaturus es Domine Prior? An enuntiationem primam? Hæc nimis est evidens. Quis enim neget cursum illi esse impossibilem, cui utrumque crus confractum sit? impossibilem avi volatum alis destitutæ,

vitam diuturnam esse impossibilem ei , cui nihil alimenti præter unciam panis unicam superfit? Magnificentissimi ædificii structuram tibi esse impossibilem , si nihil in promptu habeas , nec comparare tibi possis præter paucos lapides , nihil cæmenti , nihil ligni &c. Denique impossibile est instruere copiosam Navium bellicarum classem ei , qui præter paucos aureos nulla habet ad præstandos sumptus tam immodicos præsidia , neque est unde sibi comparet. Atqui tamen in his omnibus casibus est potentia quædam inadæquata , & remota , sed ita ut ad proximam asurgere , non sit in subjecti , sive agentis potestate.

Non teram tempus in stabiliendâ enuntiatione 2. cum sit clarissima doctrina Vianæi , neque id inficiari potest Dominus Prior , aut si in aliquo mentem ejus non videar affecutus , indicet mihi Jansenianus Prior , aut Gummarus decrepiti sui Patriarchæ famosus hæres , & penè in Læctione , penè in sanctiori Theologorum Collegio , sive , ut loquuntur , in strictiori facultate Successor. Conclusio autem est legitima , vel designet mihi Adversariorum aliquis quid erroris subsit aut fallaciæ.

Regulam Dialecticæ , quòd à dicto secundum

dum quid, ad dictum simpliciter non valeat consequentia ultrò admitto. Verùm ad rem non pertinet, cum non sit argumentatio à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, non enim per impossibilitatem observandi mandata simpliciter dictam plus intelligitur, quam negatio potentiae proximae, si hujus consecutio non sit in nostra potestate.

Præterea potentia sensu vestro remota tantum est potentia secundum quid, non potentia simpliciter, ut tam multis à me exemplis jam demonstratum est. Quemadmodum ergo rectè concludit hæc argumentatio; Æthiops tantum est albus secundum quid, nempe secundum dentes, ergo non est albus simpliciter: sic etiam rectè concludit ista: Justus, qui sensu Vianæi, & Jansenistarum communiter caret potentia proximam observandi mandatum, tantum habet potentiam secundum quid; ergo non habet potentiam simpliciter,

Ergo simpliciter est illi præceptum observatu impossibile. Denique non ignoras, Domine Prior, si quid Theologiæ, vel saltem Philosophiæ noveris, ut bonum, & perfectum est ex integrâ causâ, malum autem, & imperfectum ex quolibet defectu, ita plurimas esse denominationes negativas,

quæ propter unius partis præsertim notabilis negationem absolute tribuuntur, & simpliciter. E. G. cui vel unum prædicatum essentielle deest, simpliciter dicetur non habere talem essentiam, nisi hominem dixeris, qui rationalis non est, si prædicata cetera adfuerint.

Dicesne hîc me argumentari à dicto secundùm quid, ad dictum simpliciter, quando ex eo, quod aliquod subjectum non habeat rationalitatem hominis, infero non habere simpliciter naturam hominis? Sicut igitur hîc respondere cogeris, & coguntur omnes, quòd sit argumentatio non à dicto secundùm quid ad dictum simpliciter, sed à negatione partis ad negationem totius; sicut quando ex negatione quartæ unitatis rectè sequitur negatio numeri quaternarii, sic etiam cum posse simpliciter dicat potentiam non inadæquatam tantùm, aut remotam, sed præterea proximam, vel saltem requirat, ut proxima tibi offeratur, vel in potestate tuâ sit eam tibi procurare: Sic ubi hæc deest neque in potestate tua est eam comparare, rectè diceris simpliciter non posse. Potentia currendi multos nervos importat, uno inciso simpliciter diceris non posse currere, licet alii nervi integri sunt. Vides igitur, Domine Prior, superiorem Logicæ Regulam

à te frustra , & ineptè applicatam ; non enim ideò contendo rectè deduci conclusionem quia procedit à dicto secundùm quid ad dictum simpliciter , sed quia à negatione partis essentialis rectè sequitur ad negationem essentialis simpliciter , quod omnes tenentur admittere , nec ullus unquam inficiatus est. Potentia autem proxima saltem oblata , est juxta Theologos omnes Catholicos de ratione potentiae simpliciter aequè , ac rationalitas de essentia hominis.

Non valet argumentum , *Æthiops non est niger dentibus ergo Æthiops non est niger* , quia denominatio nigri simpliciter juxta communem acceptationem non requirit , ut forma insit omnibus omninò partibus , sed tantùm præcipuis. Quando verò denominationes affirmativæ excludunt omnem defectum , denominatio opposita rectè tribuitur simpliciter , si vel secundùm partem defectus contigerit : E. G. quia denominatio Catholici involvit fidem omnium mysteriorum , quæ revelata , & sufficienter proposita sunt , sic denominatio non Catholici , vel hæretici simpliciter rectè tribuitur propter defectum , vel in uno solo fidei articulo. Undè sequitur ; Reverendus admodum Jansenistarum Prior non est Catholicus secundùm materiam proposi-

tionis primæ Jansenianæ , ergo idem Dominus Prior simpliciter non est Catholicus , sed verè , propriè , & simpliciter hæreticus.

Magis miratur Dominus Prior , quod ex hâc Vianæi propositione defensâ anno 1671. & Augsti Thesi 2: *Quamvis gratiæ resisti possit , omnis tamen suum obtinet effectum* , non tantùm formalem , sed omnem prorsùs , ad quem in his circumstantiis est sufficiens ; deducam propositionem secundam inter quinque damnatas. Cavet sibi adversarius , à vocandâ propositione Janseniana ; quia sensum Vianæi cum Janseniano prorsus eundem esse satis perspicit. *Ut doctrina , inquit , Vianæi cum damnata congrueret , deberet docuisse , quod omnis gratia semper obtineat omnem effectum , ad quem movet , vel excitat , hoc scilicet necesse est , ut dicatur , interiori gratiæ nunquam resisti in statu nature lapsæ ; gratiam autem depravatione , & analitiâ nostræ voluntatis impediri , quo minùs obtineat effectum , ad quem excitat , in rigore , & propriè est Spiritui Sancto , ejusque gratiæ resisti.*

Ita pro suâ autoritate definitionem Sedis Apostolicæ Dominus Prior interpretatur. Quæ interpretatio si foret genuina , & legitima , manus darem Jansenistis , Magistrum suum , & quoscumque alios à propositionis censurâ

surâ vindicantibus. Verùm cum in Jansenia-
ni Voluminis sensu propositio condemna-
nata sit, neque sensus jam relatus ullo mo-
dò sit Jansenii, evidens est non in illum sen-
sum vibratum esse Anathema, sed in hunc,
qui verè Jansenii est, & Domini van Via-
nen, eorumque sequacium: *Omnia gratia
interior in statu natura lapsa semper obtinet omnem
effectum, ad quem in his circumstantiis est suf-
ficiens.*

Illud autem cum Thomistis, voco auxi-
lium sufficiens, quod nullum præterea te-
nens se ex parte actûs primi ad effectum ob-
tinendum desideret. Impedire effectum, ad
quem tale auxilium, vel reipsâ datum est,
vel saltem oblatum, propriè est Spiritui San-
cto, ejusque gratiæ resistere; Cuinam verò
Jansenianâ hæresi non excæcato, ut est no-
ster eminentissimus Prior, probetur hic loquen-
di modus, *Tunc propriè resistimus Spiritui San-
cto, ejusque interiori auxilio, quando divina gra-
tia nos excitat ad quemdam effectum, ad quem
vires non habemus sufficientes saltem oblatas? In
ejusmodi profecto casu dicendus foret Spi-
ritus Sanctus ejusque adjutorium nobis potius
deesse, quàm nos illi.*

*Voluntatis, inquis, depravatio, & malitia
obest ne gratia effectum ulteriorem consequatur.*

Scio

Scio, sed in vestris principiis non est in-
 potestate voluntatis presenti tantum auxilio in-
 structæ, nullo præterea oblato, depravationem,
 & malitiam illam tollere, vel eâ suppositâ
 efficere, ut effectus non impediatur defe-
 ctu alicujus tenentis se ex parte actûs primi,
 Voluntatis enim depravatio juxta vos oritur
 ex concupiscentia; quæ si intensior sit quàm
 delectatio gratiæ, secundum illam opere-
 mur necesse est. Janseniana illa sunt, minimè
 Thomistica; quare turpiter imponis, cum ais
 Jansenistarum sensum hic non alium esse,
 quàm Thomistarum.

Ad demerendum in statu naturæ lapsæ
 non requiri juxta Vianæum libertatem à ne-
 cessitate antecedente, probaveram ex ejus
 Thesi 2 anni 1684. 28 Novemb. ubi ita pro-
 nuntiaverat. *Deus non tribuit omnibus in univer-
 sum hominibus, nullo dempto, verum & sufficiens
 auxilium supernaturale ad implenda præcepta na-
 turalia, quæ supposito peccato implere non possunt
 solis naturæ viribus, etiam dum instat adimpletio
 præcepti.*

Hæc in responsione ad ineptam Anonymi
 comparisonem §. 2. cum retuliffem, sub-
 sumebam: & tamen non adimplendo præ-
 cepto peccant, & demerentur juxta van
 Vianen ejusque Affeclâs. Igitur ad demeren-
 dum

dum non requiritur libertas à necessitate, quod damnatum est in propositione Janse-
nii tertiâ.

Etiamnum admirabundus quærit D. Prior,
„Quid connexionis sit inter propositionem
„Domini van Vianen, & illam ab Innocen-
„tio X condemnatam, ad merendum & de-
„merendum in statu nature lapsæ non requiritur
„libertas à necessitate, sed sufficit libertas à co-
„actione. An quod gratia necessaria sit ad pec-
„candum liberè? An quòd, si Deus omnibus
„gratiam suam negaret, nullum esset pec-
„catum? An verò quòd Deus nobis gratiam
„suam debeat? Impia hæc dogmata Pelagia-
„nis deteriora sunt.”

Quænam sit inter Thesim Domini van Via-
nen, & damnatam propositionem connexio,
jam ostensum est. Liber non est à necessitate
peccandi, cui non adsunt, nec offeruntur
auxilia necessaria, aut ullo modo sufficientia
ad peccatum vitandum? Quid autem est aliud
peccare necessariò, quàm non posse hìc &
nunc à peccato abstinere? Potentia inadæ-
quata, & remota, qualis est in homine cru-
ribus fracto ad currendum, superiùs explosa
est.

Addo hìc minus potentia, adeòque &
& libertatis esse in omissione præcepti, quod
sine

sine gratia impleri non potest, quàm sit in omissione cursûs, ubi crûs, etiã utrumque confractum est. Nam causa præcipua cursûs est anima, sive facultas animæ, crura se habent tantùm quodammodò ut instrumenta quæ ab anima moventur; gratia verò est causa principalis operum ad salutem conducendum, ut in sententia Adversariorum sunt omnia opera præter peccata. Igitur absente gratiã deest causa principalis, & maximè necessaria, quæ in sententia Jansenistarum non est mera applicatio, ut in sensu Thomistarum; sed est robur aliquod ad elidendas concupiscentiæ vires necessarium, tenens se ex parte actûs primi.

Non est gratia necessaria ad peccandum liberè hoc sensu quòd gratia debeat influere in actum peccaminosum, neque est necessaria conditio, ut peccetur illis actibus, qui sine gratiã omitti possunt, secùs si non possint. Nam juxtà totius Ecclesiæ, & omnium hominum sensum, stultum est præcepta imponere, eorumque omissionem imputare ad peccatum, & demeritum illi, qui non habet potestatem implendi. Atqui præcepta, quorum omissione nos peccaturos ait Dominus van Vianen, sunt ejusmodi, ut sine gratiã impleri non possint, & tamen homini gra-

ria prorsus omnis negatur juxta eundem Doctorem.

Aio ergo, gratiam datam, vel faltem oblatam, esse conditionem necessariò requisitam ad peccandum liberè iis actibus, qui sine gratia omitti non possunt, assero hanc esse sententiam Ecclesiæ communissimam imò vel unum exhiberi mihi cupio, qui differat, de Jansenismo non suspectus. Pronuntiare equidem pergit Jansenianus Prior sententiam esse Pelagianâ magis pestiferam.

Ex dictis facilis patet responsio ad quæstionem secundam, *an, si Deus nulli gratiam concederet, nullum esset peccatum.* Vel enim supponis peccatum aliquod sine gratiâ vitari posse, vel non. Si primum, admitto peccatum aliquod fore etiam negatâ omni gratiâ; si secundum, assero nullum peccatum fore, scilicet formale & demeritorium: de alio nobis nulla quæstio. Huic resolutioni subscribent. ni fallar omnes Catholici, qui Jansenianam hæresim detestantur. Et tamen dogma illud rursus proscindere non vereberis, tamquam Pelagiano horribiliùs. Ut vobis scilicet Catholici simus componenda est peccandi necessitas cum peccato formali, & demeritorio.

Non debet Deus nobis suam gratiam ab-

so-

folutè, & simpliciter, alioquin enim gratia, ut nos docet Apostolus, non esset gratia. Supposito autem, quòd Deus nobis aliqua præcipiat, quæ sine gratia impleri non possunt, dicat ei infinita sua sapientia, & bonitas, concedenda esse media, sine quibus præcepta impleri non possunt.

Sic famulo, aut mancipio equum suum non debet herus absolutè, sed in hypothesi, quòd jubeat eum in illis circumstantiis iter conficere, in quibus non nisi equo Domini sui instructus poterit. Si enim alioqui herus imperet, & medium unicè necessarium, quo impleri præceptum possit non præstiterit, vel obtulerit, tyrannus potius habebitur, barbarus, & insanus, quam sapiens & justus Imperator. An rationi, & æquitati naturali faciet satis, si dicat, habes artem seu potentiam equitandi, ideòque quamvis omni equo destitutum equitare te jubeo, & ni mox parueris, offendes me gravissimè, teque mandatis meis rebellem non levibus afficiam suppliciis? Iterùm dico, herum ejusmodi ut crudelem, & insanum omnes explodent, omnes detestabuntur. Talem nihilominus, Domine Prior, cum tuo Vianæo, statuis Deum præcipientem ea, quæ sine gratiâ impleri non possunt, & tamen omni gratiâ nos

nos desituentem : neque dubitas eum nobis offensum exhibere , & intentantem æterna supplicia ni paruerimus. Jansenianam hanc impietatem , nisi ut fidei dogma amplectamur , anathema intorques , & impietatis rursus nos condemnas plusquam Pelagianæ.

Ubi Dominum van Vianen de Jansenismo tam apertè conviceram , cum ad supremam jam senectutem provecus sit , ut spectato ordinario naturæ cursu non multum ei temporis superfit , quo *disponere domui suæ* , seque ad iter æternitatis comparare possit , rogabam eum , & obtestabar pag. 8. ut jam saltem , quò hæctenus adduci non potuit , hoc salutis suæ , hoc Theologorum Lovaniensium ædificationi , hoc conversioni Jansenistarum dare non gravetur , subscribat condemnationi 5 propositionum Jansenii in sensu ejusdem Autoris.

Poteramne submissiùs virum istum convenire , & verbis blandioribus precari ? Et tamen etiam tam modestam , tam salutiferam orationem ægrè fert Dominus Prior ; quærit ex me , quid mihi juris sit in Dominum van Vianen , ut ab eo exigam , quod à Lovaniensibus nunquam exegere Romani Pontifices.

Nihil equidem juris mihi vendico in Veteranum factionis vestræ ducem ; sed an jure , aut Potestate aliquâ superioris opus est ,

S ut

ut quis alterum pronus oret , atque obtestetur ? An honori , famæ , imò & saluti alienæ consulere nemo potest nisi superior , & quidem supremus totius Ecclesiæ Moderator ? Tanto jam tempore Vianæus scandalo fuit Lovaniensi Universitati , tot annis doctrinam Jansenianam ejusque Sectatores singulari suâ , quâ pollebat industriâ , & auctoritate promovit : factionem illam Apostolicarum Constitutionum contemptricem , nova fidei , nova morum dogmata molientem latè propagavit , tantisque auxit incrementis , ut multitudine suâ confisi novi homines audeant non in Episcopos tantùm insurgere , non tantùm Decretis Pontificiis palàm illudere , sed & summam Ecclesiis Belgicis calamitatem minitari , & à Rege Catholico secessionem non absimilem ei , quæ Cardinale Granvellano Belgium moderante sub Philippo Secundo , tot urbes , & Provincias Regis Imperio subduxit . Et erit mihi nefas Doctorem illum jam fato propinquum juxtâ præscriptum ab ipso nobis *ordinem amoris* hortari , ut saluti tandem suæ prospiciat ; & scandalis , quibus , vel causam præbuit , vel occasionem , remedium tandem adhibeat , quo nullum potest esse viro Theologico honestius , nullum excogitari facilius , nullum tantis malis magis opportunum. An

An non etiam postulant Romani Pontifices à Lovaniensibus Theologis, ut omnes ad gradum Academicum promovendos jurare jubeant in Constitutiones Innocentii X, & Alexandri VII? Atqui in Constitutione Alexandri disertissimè damnantur propositiones 5 tanquam ex Jansenii Augustino excerptæ, & hæreticæ, in ejusdem Authoris sensu, prout illo libro exprimitur. Quapropter quandò Lovaniensis aliquis post prælitum ejusmodi juramentum subscribit condemnationi propositionum quinque, ut excerptarum ex Jansenio, & hæreticarum in ejusdem sensu, tantùm explicitè declarat, quod implicitè termino generaliori, & minùs distincto juraverat.

Quânam verò ratione Theologi isti hoc se juramento obstringant, & libellis passim præsertim Anonymis jactent non esse Jansenii, non esse hæreticas, sed maximè Catholicas, fateor non assequi me, multò minùs hæc posse componere cum implacabili, quod in scriptis profitentur, restrictionum odio, cum Augustiniano candore, & simplicitate minimè vulgari.

Complurium propositionum ab Alexandro VIII proscriptarum reum esse Dominum van Vianen, citatis fideliter ejus locis eodem

(208)
responsionis & demonstravi. Nihil solidi reperiens Adversarius, quod opponat, remittit me ad eos, qui quædam circa *Decretum* illud Romanæ *Inquisitionis* notarunt. Hos me adire jubet D. Prior; ab his discere quantum *reverentia Decreto illi debeat*, & quo sensu *propositiones intelligenda sint*.

Quando *Decretum Alexandri VIII* prodit contra *Thesim Divionensem* de peccato Philosophico, non vocabatur *Decretum quoddam Inquisitionis*, sed *Summi Pontificis Constitutio*. Non disputabatur, an aliquid, & quantum esset *Decreto illi tribuendum auctoritatis*, quod ab omnibus suspiciebatur ut *infallibile*. Speciale est illud *Neo-Augustinianorum privilegium*, à quo concessum nescio, ut non alia *Pontificum Decreta* admittant, quam quæ rebus suis *judicaverint opportuna*.

Multò plura scripta sunt de *propositionibus quinque Jansenii*, quam de *triginta & unâ damnatis ab Alexandro VIII*: cur igitur, ut contentus non es remittendo me ad *Notas in famosas quinque Jansenii propositiones*, sufficit tibi remittere ad *notas in propositiones 31*? Minus scilicet tutum tibi videbatur circa *Decretum* tam recenter editum cavillari, viventibus illius *Pontificis Constitutio*.

sultoribus, qui sensum condemnatum optimè noverint, & temeritatem tuam fortè non paterentur impunitam. Denique nimis clara videbatur, ut revera est clarissima, doctrinæ Domini van Vianen, cum quibusdam inter 31 propositionibus consensio.

Quia tamen ità jubes, adeo aliquos ex Neo-Augustinianis, qui suum de autoritate, & sensu Decreti illius judicium expresserunt. Primus occurrit Author *Notarum Brevium*, quas non nemo in Thesibus Lovanii meritò vocavit *breves & leves*, nihil enim continent præter cavillationes, quæ omne Decreti robur enervant, ita ut aërem potius ferire visus fuisset Pontifex, quàm ullam Theologi alicujus sententiam, aut definire aliquid controversum, aut frenum injicere novitatibus. Satis hoc conspicatus Dominus Prior, non ausus est *Notas* illas, seu interpretationes in medium proferre, quod nimis imbellis hæc videretur defensio, & ad Vianarum damnatarum propositionum invidiæ subducendum parùm profutura.

Efficacior fortè videri poterit desumpta ex Epistola Domini Malpaix Gallicè scripta anno 1691 2 Februarii. Sic orditur:

„Versa est cythara in luctum.

„Domine, scribo tibi in amaritudine a-

S 3 nimæ

„nima mea. Ruinus de malo in pejus. Mē-
 „ra Catastrophe! cum nos lactaremus fidu-
 „ciā, fore ut Roma Veritatis, & æquitatis
 „partes tueretur, fulmen Vaticano emicans
 „verticibus nostris minatur, nosque indubiè
 „feriret, nisi in Alpes impingens dissipatum
 „esset, & elisum. Quale scandalum! quan-
 „tus hinc pavor junioribus, qui ejusmodi
 „tonitruis non assuevere! miserum Innocen-
 „tium XI, qui impedire post obitum suum
 „non potuit, quod vivus averterat; qui nun-
 „quam permittere voluit, ut Decretum tam
 „scandalosum promulgaretur, quamvis Mo-
 „nachorum factio, & atra turba Escobarii
 „Inquisitionem toties precibus sollicitasset.
 „Omnes bonarum partium studiosi concepto
 „ex Decreti illius promulgatione mœrore
 „conficiuntur atque incredibili terrore percul-
 „si sunt; *Quia prevaluit inimicus* fatis hinc
 „perspicis, mi Domine, Romā, Monachis, &
 „superioribus Ecclesiasticis in nos irruenti-
 „bus, nam *solutus est satanas ad modicum tem-
 „pus*, quā cautè nobis hoc tempore agen-
 „dum sit, ne *sermo durus suscitet furorem*
 „Primum, & secundum væ, abiit, & ecce
 „tertium, &c.

Non minùs illustres Notæ in idem Apo-
 stolicum Decretum sunt, quas scripsit qui-
 dam

dam Pseudo-Augustini Discipulus, assumpto Abbatis titulo, in Epistolâ ad quemdam Prælatum Romanæ Curia. Apertè ait Decretum esse ineptum, & ridiculum, nullius autoritatis, nullâ dignum reverentiâ. Ut autem validiori ariete illud concutiat, certus est, non inquisitionis tantum, sed & summi Pontificis, in quibuscumque Decretis condendis autoritatem subruere. Sic loquitur pag. 31. *præterdunt hodiè Curia Romana adulatores, omne Decretum nomine Pontificis insignitum, recipiendum esse tamquam oraculum: & spiritûs schismatici suspicionem incurrere, qui hac de re vel minimum dubitat.*

Eâdem pag. *Sat notum est, quàm parùm Pontifex conferat in ordine ad condenda Decreta, & quàm ineptus sit, qui multum ad id conferat.*

Ejusmodi habet plurima. Ad has scilicet Abbatis sui notas Dominus Prior nos remittit, ut discamus quantum Decreto Alexandri VIII deferendum sit.

Reum præterea egeram Dominum van Vianen Baianismi, citatis ejus verbis, & accuratè collatis cum propositionibus Baianis. Ad accusationem illam altum silet Dominus Prior, procul dubio quia cum iis censet, qui etiamnum sustinent pervicaciter aliquas

ex Baianis in rigore, & proprio verborum sensu ab assertoribus intento defendi posse; quæ est cavillatio de famoso commate, jam pridem irrefragabili Romanæ Curiaë testimonio, & geminæ bullæ exhibitione debellata.

Nihil denique habuit Dominus Prior, quo excusaret objectum hoc Domino van Vianon infame dogma, quod tradidit anno 1687 die 9 Maii sic statuens: *mere commentitia est, vel imprudenter extorta, in annos centenos, aut millenos indulgentiarum liberalitas.* Quæsi veram an non digniora ista sint Ministello Luthe-rano, quàm Theologo Lovaniensi? Desperat Vianæi Patronus de reperiendâ respon-sione, quâ & Vianæum tueatur, & non offendat nimium aures Catholicas.

Satis scilicet defensum existimat vocando, *senem venerandum, qui in amore sit, & pretio omnibus, qui ejus merita non ignorant: Notre venerable Viellard, qui a l'amour, & l'estime de tous ceux qui connoissent son merite.* Quid ni addidit elo-gium, quòd ex Apologia Historica Domini Gery retuleram pag. 80. ubi Vianæus vocatur *senex optimus, qui totus sit candor, & sinceritas: ce bon Viellard, qui est la sincerité même.*

Nolim, Domine Prior, sua Domino van Via-

Vianen merita invidere, quamvis, si non detur major libertas, quam à vobis asserta, facile probarem nulla esse Vianæ merita, nihil eum egisse laude, & præmio dignum. Utinam habeat alia, quam propter quæ præcipuè vobis in amore, & pretio est! Quid Janseniana merita valeant apud Deum, dies docebit. Quod si saltem ante obitum cognoverit, beatum prædicabo. Hanc ei scientiam non speculativam tantum, sed practicam ex animo voveo, certus plus ei totâ æternitate profuturam, quam omnes pro Jansenianæ factionis defensione, splendore, & incremento tot annis exantlatos labores.

Appendicis loco subjungit Adversarius aliquid de DD. Huygens, Hennebel, de Swaen, Lacman, Opstraet, & ceteris Vianæ Sociis, olim Discipulis, Clientibus, Umbris vel, si malis, Appendicibus.

„Non foret (inquit) difficile ostendere, quòd nunquam docuerint ullam ex quinque propositionibus, in quibus Jansenismus consistit, quòdque eorum doctrina sit maxime orthodoxa. Verùm, præterquam quòd non nisi parùm rationis compotem esse oporteat, ut quis discrimen detegat, quòd est inter eorum doctrinam, & articulos ab

„Ec

„Ecclesiâ condemnatos, nuntiatum mihi est
 „Theologos illos se accingere ad responden-
 „dum Oropegæ calumniis, & probandam
 „orbi univ. so. suorum dogmatum integrita-
 „tem.

Fateor, Domine Prior, non fore tibi
 difficile probare de Dominis Hennebel, de
 Swaen, Lacman, Opstraet, &c. saltem
 Dominum Huygens si exceperis, quòd non
 magis Jansenistæ sint, quàm Vianæus, &
 Palladius; quàm verò bellè duos illos à
 Jansenismi maculâ purgaveris, aut potius
 Janseniano luto altissimè immerferis, Le-
 ctor judicaverit ex iis, quæ superiùs dispu-
 tavimus.

Quantum verò gratiarum tibi egerint
 Theologi isti, præsertim Martinus de Swaen,
 & Petrus Melis pro hac tuâ tam insigni
 Neo-Augustinianorum defensione, vehe-
 menter cupio me reddas quàm primum cer-
 tiorem. Sic enim probasti Jansenismum esse
 merum Phantasma, ut illum tamen sensu
 meo, qui Catholicis omnibus communis est,
 plus rei habere ostenderis, plures illo invol-
 veris Theologos, quàm ego, alique pas-
 sim Anti-Janseniani habuerimus tantùm sus-
 pectos. Certè si tibi consentiant asserenti,
 plures, quàm mihi persuadeam, doctrinam
 Jan-

Janſenii approbare tamquam maximè Catho-
licam, & verè Auguſtinianam, immeritò que-
runtur de impaſſio ſibi Janſeniani nominis
convitio, cum illud nemo Theologorum a-
lio ſenſu ipsis intorqueat, quàm quòd Jan-
ſeniana placita probent, foveant, tuean-
tur.

Majoris apud me expectationis ſunt terri-
ficæ illæ Apologiæ, quas moluntur Domi-
nus Huygens, Dominus Hennebel, Do-
minus Lacman, Dominus Obſtraete, &c.
Quorum placita contuli cum doctrina Illu-
ſtriſſimi in *Confutatione Anonymi* à pag. 74,
uſque ad finem ubi reſponſi ad ineptam Ano-
nymi *comparationem inter doctrinam Illuſtriſſimi*
& *Novatorum*. Medio jam anno montes illi
parturiunt, quid non monſtri parient, aut
ridiculi muris! Quot hic *opera juſta molis* mi-
hi imminent! ſi non rationum, certè libro-
rum pondere, & multitudine obruendus ſum.
Initium pugnæ dedit Martinus, aut potiùs
graviori, ad quod cum ceteris ſe accingit
certamini, levi tantùm velitatione prælu-
ſit.

Dominus Melis nondum quidem eruditio-
nis alicuius, ſed zeli ferventioris, & rari in
ſcribendo acuminis ſpecimen dedit in libel-
lo ſupplice. Stylum in Oropegam, inquiunt
per,

pergit acuire etiam magis , noluit subscribere Epistolæ Domini de Swaen , ne videatur alienis armis dimicare , & non audere proprio Marte in arenam descendere , vel ne alienis obstrictus , & implicitus sententiis minùs foret ad sua propugnanda placita expeditus.

C A P U T XV.

Expenditur Paragraphus ultimus de criminibus ab Adversario objectis.

Confutatio libelli Anonymi ab initio usque ad finem si adversariis fides est, vix quidquam continet præter convitia, calumnias & fraudes. Audiamus quàm insigni Præfatione pag. 71. viam sternat ad præsentem articulum : „ Superest (inquit) dispi-
 „ ciendum quàm impudenter hic Illustrissimi
 „ Apologista contumelias atrocissimas , ca-
 „ lumnias maximè abominandas , & falsissi-
 „ ma quæque jactet , non modò in eos , qui
 „ conqueruntur de scandalosis , & pernicio-
 „ sis Archi Episcopi sententiis , uti & de in-
 „ justo ac violento ejus regimine , verùm &
 „ in omnes qui nimium afficiuntur erga Chri-
 „ sti gratiam , & Evangelii regulas , ideo-
 que

„que necessariò incurrunt odium Jesuitarum,
 „aliorumque Pelagianorum & dissolutorum
 „Casuistarum. „

Sic autem Paragraphum orditur : „ Non
 „existimavit Oropega, quòd ullâ ratione me-
 „lius adulari posset Archi-Episcopo, quàm fal-
 „sis ejus laudibus immiscendo contumelias
 „acerbissimas adversùs eos, qui Illustrissimi
 „sententias, & mores non probant. Vocat
 „eos tenebriones, flagitiosos, impios, Fidei &
 „Religionis hostes, impudentes calumniatores, re-
 „belles Ecclesiæ, furentes schismaticos, Novatores,
 „hereticos manifestos. „

Priora epitheta collegisse se testatur ex
 Epistolâ, quam falsò vocat dedicatoriam,
 media ex opusculi pag. 35. posteriora ex Præ-
 fatione. Illorum pleraque à me in adversarios
 vibrata esse non inficior, de ultimis mox vi-
 debimus. Si autem circumstantiæ rerum, &
 personarum propiùs inspiciantur, cujuslibet
 æqui arbitri judicio relinquo decernendum,
 an ex omnibus vel unum sit, quod non abun-
 dè mereatur is, cui intortum est. Expenda-
 mus locos singulos qui ab Adversario citan-
 tur; sic habet initium Epistolæ :

„ ILLUSTRISSE AC REVERENDISSE

„ DOMINE

„ Miserrimam fore non diffiteor proba-

T

„rum

rum hominum , ac præsertim Principum
 ,,conditionem , si quoties TENEBRIONI nef-
 ,,cio cui FLAGITIOSISSIMO ; spretis humanis ,
 ,,divinisque Legibus , libuerit infamis ali-
 ,,quid scriptiunculæ protrudere , toties pro
 ,,se Apologias conscribere teneantur , aut
 ,,eorum silentium , objectorum criminum
 ,,agnitio censenda sit. ,,

Estne hîc , prudens lector , verbum quod
 vir ullus honestus adversus se aut alios præ-
 terquam in famosorum libellorum Authores
 occultos dictum arbitretur?

Autumat scilicet Dominus Prior me *tene-
 brionis flagitiosissimi* nomen applicatum tacitè
 voluisse Clienti suo ejusque sociis, qui sub idem
 tempus ediderunt libellos geminos , alterum
 flandricè , latinè alterum contrà Archi-Epis-
 copum , quin & suspicatur me non de tribus
 tantùm libellorum istorum scriptoribus cogi-
 tasse , sed & de iis omnibus , quorum con-
 sensu, consilio , & quâcumque ope editi sunt:
 quorum sumptibus , & curâ clanculùm dif-
 feminati.

Suppone , per me licet , omnes illos
tenebrionis flagitiosissimi nomine à me compre-
 hensos , nihil eis impegi citrà meritum :
 quid enim non mereantur , qui vago quo-
 dam nomine Discipulorum S. Augustini , sine
 ul-

ultâ Cenforis ordinarij approbatione integerrimum Archi-Episcopum, tyrannum vocant & adulterum; qui sacras Inquisitiones à Romanis Pontificibus institutas similiter tyrannicas, omnes Belgij Episcopos propter promulgatam hîc regulam quartam indicis Tridentini, hæreticos appellant & hoc ipso Romanos Pontifices, qui regulam approbaverunt, quidni omnes Lusitanix, omnes Hispanix, omnes Italiae Episcopos, Cardinales, & animarum Pastores qui eandem regulam de non permittenda passim lectione bibliorum in linguâ vulgari, religiosè observant, statuunt hæreticos?

Hos omnes adversarii nostri trium famolorum adversus Archi-Episcopum libellorum Autores anonymi extrâ Ecclesiam esse jubent, hos omnes feriunt anathemate, hos Christiani gregis interfectores potius, lupos & pestes quàm patres esse pronuntiant.

Specimina aliquot collegeram in *confutationis* *Præfatione* sub medium. Qui plura desiderat adire non gravetur tres memoratos adversariorum libellos; unius, alteriusve horæ spatio eorum lectionem absolverit. In his reperiet omnes censuras, omnia scommata jam citata, pleraque formalibus terminis, cetera æquivalentibus expressa.

T. 2. Si

Si vel unus reperiat vir honestus nulli partium addictus, sive Theologus fuerit, sive non, qui libellis istis attentè perlectis, judicaverit, immeritò me in eos invecum, causam non dico, sed reus haberi volo & iniquus accusator. Verùm certus sum nullum ab adversario producendum, qui libellis istis nomen suum subscribere audeat, vel neget eos famosos esse, & cum suis autoribus gravissima supplicia promereri.

Hanc in eos sententiam tulit Regis nomine & autoritate supremus Geldriae Senatus anno 1691. 29. Maii Ruremundæ:

„ Viso libello supplice, quem Gubernatori, Cancellario & Senatui Regio in Geldriae Ducatu obtulit Consiliarius & Fiscalis Regis, lectis quoque in pleno Senatu die 28. Mensis (Maii) tribus LIBELLIS FAMOSIS hic adjunctis, quibus titulus: I. *Decretum Archi-Episcopi Mechliniensis notis illustratum 2 brevis & necessaria instructio omnibus Belgii Catholicis de lectione Scripturae sacrae.* 3. *sententia & mores Archi-Episcopi Mechliniensis malè defensi*, compositis ab HOMINIBUS TURBULENTIS, & SEDITIOSIS, ut subditi concitentur ad REBELLIONEM, ut redantur refractarii salutaribus & laude dignis superiorum suorum Ecclesiasticorum

„ Con-

„Constitutionibus non sine gravi offensio-
 „ne , NOCUMENTO , & SCANDALO populi ,
 „in QUIETIS PUBLICÆ PERTURBATIONEM ,...
 „Senatus post maturam deliberationem sen-
 „tentiam ferens nomine & Autoritate Re-
 „gis tanquam Ducis Geldriae , committit
 „memorato Consiliario & Fiscali Regio , ut
 „sedulo inquirat in Autorem superiorum li-
 „bellorum , qui SCANDALOSI sunt , ERRO-
 „NEI , & SEDITIOSI , NOXII FAMÆ , AUTO-
 „RITATI , & MANDATIS SALUBERRIMIS Il-
 „lustrissimi Archi-Episcopi Mechliniensis ,
 „ut prædictus Autor pro delicti gravitate , &
 „secundum Regionum edictorum rigorem in
 „exemplum aliorum puniatur.

„ Statuit præterea , ut tres isti libelli FA-
 „MOSI , & IMPII manu carnificis in pœgmate
 „publicè comburantur , severè prohibens bi-
 „bliopolis omnibus , ne libellos istos PER-
 „NICIOSOS & CALUMNIIS infames in Provin-
 „ciam inducant aut illic divendant.

Hanc ego prudentissimi & religiosissimi
 Senatus sententiam secutus sum , quamvis
 ut ex speciminibus supra adductis satis patuit
 sententia illa haud opus sit , ut non tantum
 gravissimas opusculorum illorum labeas , &
 impietatem quis detegat , sed etiam animum
 in Autoribus minime Christianum.

Neque nimis durè locutus sum in præfatione ; cum post citatos fideliter ex libellis istis locos , quibus apertè pronuntiant hæreticos omnes esse , qui imperitis promiscuam in vulgari linguâ sacrarum scripturarum lectionem prohibent , adeoque omnes Hispaniæ , Lulitaniæ , Italiæ , & Belgii Episcopos , Eminentissimos Cardinales , Inquisitores supremos , & Romanos Pontifices esse hæreticos , Ecclesiam , si lectionem istam prohibeat , esse *non veram Christi Ecclesiam , sed congregationem satanæ* ; non , inquam , nimis durè locutus sum , quando fideliter relatis istis ex libello Flandrico sententiis , hæc subjunxi : *A tam insolenti , & stupidâ , quæ furentis potius schismatici est , & manifestè hæretici calumnia , quàm studiosa Theologi accusatio , non est quòd Illustrissimum Archi-Episcopum vindicem , satis tutum tot Episcoporum , Cardinalium , & Romani Pontificis , rectiùs dixissem Romanorum Pontificum , Societate.*

An non schismatica vox est , quæ membra à capite separat , Fideles in Ecclesiasticos principes & Pastores , in Episcopos , in Cardinales in summos Christi Vicarios commovet , quasi lectionem scripturæ promiscuam in lingua vulgari prohibendo , Christi fideles optimi sui parentis testamento & hæredi-

reditate, pretiosissimis thesauris, & necessario animarum pabulo injustissimè spoliarent?

An non schismatica vox est, quæ omnes Belgii, Lusitaniæ, Hispaniæ, Italiæ Ecclesias versa in vulgarem linguam biblia ordinariè non permittentes imperitæ plebi, negat pertinere ad veram Christi Ecclesiam, sed ad congregationem satanæ? An non etiam hæretica vox est, negans Ecclesiæ potestatem talia præcepta fidelibus imponendi, imo potestatem hanc proscindens ut hæreticam? Quis Catholicus hæresios damnet regulas Tridentini Indicis, Apostolicæ Sedis auctoritate sæpius confirmatas? quis Catholicus religiosos earum observatores vel propterea ad Ecclesiam satanæ ableget, & castra hæreticorum? iterum dico, & centies velim repetitum, *eam esse potius fuentis schismatici & manifestè hæretici calumniam, quàm studiosam Theologi accusationem.*

Et tamen etiam hic, ut ubique aliàs, infida est Adversarii relatio.

Nam I. Affirmat eas à me censuras jactari locis citatis in eos, qui non probant sententias Archi-Episcopi, ejusque agendi modum. Ut falsitatis hæc manifestissimæ convincantur, tantum oculis opus est: consideret Lector
locos

locos singulos ; nusquam ago de iis , qui sententias Illustrissimi , vel agendi modum non probant , sed de iis , qui gravissimè criminantur libellis Anonymis , & infamibus , qui Archi-Episcopi , & ceterorum Belgii præclarissimorum Antistitum præcepta conculcant , Romanorum Pontificum autoritatem convellunt , Ecclesiam discindunt.

2. Non omnes hic Archi-Episcopi Adversarios increpo verbis citatis ex præfatione , sed solum Authorem libelli Flandrici , nisi fortè ceteros Neo-Augustinianos ad ejus compositionem , editionem , distractionem contulisse aliquid affirmaveris.

3. Aferere , quòd vox quæpiam scismatici hominis , & hæretici potius sit , quàm Theologi orthodoxi non est pronuntiare aliquem apertè schismaticum ? E. G. Illustrissimus Dominus Fierlant Brabantiae Cancellarius de R. Patris Gabrielis doctrinâ statuente quemcumque *coitum non esse nisi mollitiem* , si fiat *cum intentione conceptionem impediendi* , aiebat esse *vafri Lenonis vocem* , aut *callide leno* , non *gravis Theologi* . Ideòne Illustrissimus Cancellarius Reverendum P. Gabrielis testatus sit esse Lenonem ?

Sic ubi hanc Vianæi Thesim in Confutatione descripseram , merè commentitia est ,
vel

vel imprudenter extorta in annos centenos , aut millenos indulgentiarum liberalitas , sic interrogabam , an non digniora ista sunt Ministello Lutheranis , quàm Theologo Lovaniensi ? Quis dicat , me hoc ipso asseruisse Dominum van Vianen ex Neo-Augustinianorum Patriarcha factum esse Ministellum Lutheranum ?

Denique , si dicam gestationem fictitiorum crinium in viris nec senibus , nec catharico singulariter obnoxiiis , & quibus proprium capillitium satis densum est , sed subrufum , aut non admodum elegans , esse hominum sæcularium potius , & laicorum quàm sacerdotum : ideone censendus sim dixisse quod omnes illi , homines sæculares sint , & laici ? profectò litem brevi intentarent mihi zelosi non pauci , vulgò Rigoristæ apud quos potissimum usus hic invalescit , procul dubio quia conformiorem existimant veteris Ecclesiæ institutis , & Patrum traditioni ; nam capillitium istud à viris gravibus ad blanditias adhiberi , non autumo. Domino de Swaen planè necessariùm est , quia in locis sublimioribus , ut situm est Collegium Alti-collense , venti plerumque rigidiores sunt. Non immeritò etiam à Domino Gummaro illud assumptum est , postquam sinistra , nescio quæ Bruxellis cum aura afflavit.

Quid-

Quidni & de venatione dicatur, quòd sit exercitium laicorum potius, quàm clericorum? Ideone omnes, qui venantur, hoc ipso fieri dicantur laici? millenis hæc exemplis confirmarem ubi foret necesse. Adeoque Domine Prior non Theologiæ tantum imperitus es, & Philosophiæ, sed & in communi loquendi more multum peregrinus. Aliud igitur est actionem aliquam certæ hominum conditioni potius convenire, aliud cum eâ infallibiliter esse conjunctam.

Odiosum me reddere vis Lovaniensibus, cum ais me pag. 6. loquentem de Facultate Theologicâ Lovaniensis Universitatis affirmare, *quod dogmata, quæ indè hauriri possunt, sint hæretica, impia, & schismatica.*

Quis non arbitretur me universam Facultatem Theologicam accusasse, & quidem quasi nihil ab eâ traderetur, quod non sit hæreticum, impium, vel schismaticum? Hoc singulare est Prioris nostri studium, ut ubique incautos fallat, ubique insidietur, ubique infideli relatione imponat. Aliud pag. illâ non egi, quàm retundere insultationem Adversariorum, quasi summum fuerit Illustrissimi infortunium, quòd Theologiæ olim in Schola Patrum Societatis operam dederit. Sic argumentabar: non est, quod Illustrissi-
inura

num pœniteat, aut pudeat, quod Societatis Scholam adolefcens frequentaverit, etiamfi inter ſententias innumeras maximè ſanas una fortè reperiatur, & quidem, quæ tum erat in Scholis, quorumvis Ordinum, & Univerſitatum, maximè Lovanièſi receptiſſima, quæ nunc ſit Eccleſiæ iudicio reprobata. Nam præter propoſitionem hanc, etiam alius fortè in Schola Academica didiciſſet deteriores. *Veriſimile eſt*, inquebam, non pauca à Fanſenii ſequacibus dogmata hauſtorum fuiſſe hæretica, impia, ſchiſmatica, qualia tum in Fanſenio, tum in aliis deprehenſa, & à pluribus Romanis Pontificibus, nuper etiam Alexandro VIII condemnata.

Ex his patet altera adverſarii fallacia inducentis me tanquam ſi agerem de Facultate Theologicâ præſentis temporis; cum evidens ſit ex verbis citatis, & toto contextu, agi de Facultate, quæ fuit à quadraginta & amplius annis: niſi fortè adverſarius contendat, ut aliqui ſultè glorientur, Facultatem Theologicam Lovanièſem ſuorum dogmatum ſemper fuiſſe tenaciſſimam, ubi conſtat æque eam, imò magis, quàm ullam aliam Univerſitatem ſuas paſſam fuiſſe vicifſitudines. Nam, ut certum eſt, eam olim fuiſſe firmiſſimum fidei Catholicæ in Belgio pro-

propugnaculum , ità non minus exploratum est , à Michaelis Bay temporibus frequenter eam parte sui non minimà , nec semper in melius fuisse mutatam , quandoque etiam aliquos non sine pertinaciâ Baians & Jansenianas sententias defendisse , non paucas ex 31. ab Alexandrò VIII. condemnatis. Videri potest Hilarius à S. Sepulchro ; qui , si fortè in uno hallucinatus videatur , in plerisque veros propositionum autores indicavit. Plures addere potero , si quis desideraverit.

Atqui propositiones Baianæ damnatæ sunt in sensu Autorum ut *heretica* , *erronea* , *suspecta* , *temeraria* , *scandalosa* & *in pias aures offensionem immittentes respectivè*. Jansenianæ omnes in sensu Jansenii ut *heretica* ; prima præterea ut *impia* , *blasphema* , & *anathemate damnata*. Quinta etiam ut *impia* , *blasphema* , *contumeliosa* , *divine pietati derogans* : triginta verò & una ab Alexandro VIII. damnatæ sunt tanquam , *temeraria* , *scandalosa* , *malè sonantes* , *injuriosa* , *heresi proxima* , *heresim sapientes* , *erronea* , *schismatica* & *heretica respectivè*.

In ea autem tempora incidisset Illustrissimus adolescens Humbertus , quibus Facultas Theologica Lovaniensis à fermento Janseniano non erat planè immunis ; an & hoc
scm-

tempore satis expurgata sit, facile colligitur ex variorum scriptis, ut *speciminibus doctrina Lovaniensis, libellis Erasmi Pili, Cornelii à Craneberg*, & non nullis etiam meis: patebit idem magis, si ad Ecclesiæ Belgicæ pacem, ad Jansenismi extirpationem, & discernendos filios iniquitatis à genuinis sanctorum Augustini, & Thomæ Discipulis proponatur Religiosis, Theologis, & Ecclesiasticis omnibus à potestate publicâ, seu legitimis Superioribus formula Alexandri cum iis explanationibus, quæ omnem exceptionem & restrictionem præcidat.

Accepi exemplar formulæ cum explanatione clarissimis terminis expressum: quod omnibus, sive ad sacros Ordines, sive ad curam animarum promovendis ab Illustrissimo Namurcensi proponitur, & saluberrimo hujus exemplo etiam ab Archi-Episcopo Mechliniensi assumptum, omnium Belgii Episcoporum autoritate confirmandum, & ordinandorum deinceps, ac promovendorum fidem, atque erga Apostolicas definitiones reverentiam hoc lidio lapide explorandam confido. En tibi exemplar.

Ego *Constitutioni Apostolicæ Innocentiæ Decimi data die 13 Maii 1653, & Constitutioni Alexandri Septimi data 16 Octobris 1656*

V

sum-

sumorum Pontificum me subjicio, & quinque propositiones ex Cornelii Jansenii libro, cui titulus, Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Autore intento, prout illas per dictas Constitutiones Sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, & damno, & ita juro. Sic me Deus adjuvet, & haec sancta Dei Evangelia.

1. Juro autem secundum intentionem Alexandri VII. praefati non tantum in reverentiam Constitutionum, de quibus in dicta formulâ, sed etiam in veritatem earum.

2. Et non tantum in veritatem eorum, quae in istis Constitutionibus spectant ad jus, sed etiam, eorum, quae ut loquuntur, spectant ad factum ab Alexandro VII. definitum: hoc est me damnare quinque propositiones, non solum generaliter in omni sensu haeretico, quem habent, sed etiam specialiter, ut excerptas ex Cornelii Jansenii libro, cui titulus, Augustinus, & in sensu ab eodem Cornelio Jansenio intento, seu in predicto ejus libro expresso. Sic me Deus adjuvet, & sancta ejus Evangelia.

Intelligo jam inde unum, alterumve in Dicecesi Mechliniensi praë nimia conscientiae teneritudine, ut nuper aliquem Namurci, non ausum formulæ subscribere, dimissum tantisper fuisse, donec conscientiam suam rectius formare didicerit; scrupuli enim isti non

non decent viros Theologos, & solent esse nimis noxii, ne dicam eos esse pallium ad regendas Jansenianas sordes, & damnatas ab Ecclesia hæreses tacite fovendas, ex Gallia ab Arnaldo ejusque Sociis profugis huc in-vectum. Redeo ad Dominum Priorem.

Ait me in Epistola, ut vocat *dedicatoria*, & in ipsa *Confutatione* pag. 29. per horrendam *calumniam asserere*, quod Lovanii Theologi *deceantur violare confessionis arcanum, & Divæ Virginis, aliorumque Sanctorum cultum impugnare.*

Dum Epistolam citatam attentè pervolvor nusquam reperio factam de Lovaniensibus mentionem, neque aliud huc spectans, quàm breve Archi Episcopi encomium his à me verbis concinnatum: "Quapropter Illustrissima vestra gratia, quam strenua fidei Catholicæ defensio, religiosa Constitutio- num omnium Apostolicarum Observantia, sollicita, ac verè paterna totius gregis cura, pacis, & concordia inter Clerum, & Religiosos amor, avitus Sanctorum cultus, vindicatum poenitentia sigillum, totius vitæ integritas, sanioris doctrinae studium, bonis omnibus amabilem, invidia, & criminationibus impiorum superiorem reddere, apologiis opus non esse meritò judicavit." Nihil hinc me à veritate alienum

scripsisse norunt omnes Theologi Religiosi Catholici, & avitæ fidei potius, quam Novitatum Studiosi, qui & Archi-Episcopum norunt, & Dicecesios illius statum.

Non minori diligentia scrutor Confutationis paginam 29; sed neque illic ullam invenio Theologicæ facultatis Lovaniensis mentionem. Objecerat Illustrissimo impudens Calumniator, quòd *nec melius, nec plus nosset, quam in Schola Patrum Societatis didicerit.* Cui ita respondi: "plura scilicet, & meliora sciret Illustrissimus Archi-Episcopus, quàm in Jesuitarum Scholis didicisset; si laxandum duceret Sacramenti poenitentiae sigillum: si arroderet Sanctorum cultum, etiam Deiparæ: si eorum imagines, & sacra Lypsana simul cum venerabili Sacramento supplicationibus circumferri videret, nequidquam ad rei novitatem stupentibus, & tumultuantibus civibus: si hujus facti sui rationem redderet Calvini verbis." Plura alia ibidem commemoro ad alias materies spectantia.

Nunc tuus Lector oculos consule, an idem hic à me assertum videas, quod objectum ab Adversario. An autem verbum sit, non exploratissimæ veritatis, quemvis sanæ mentis arbitrum non reformido, saltem Belgica-

gicarum rerum , & controversiarum non omninò ignarum , neque novandi libidine excoecatam. Uter igitur calumniatus sit , e-gone Facultatem Theologicam Lovaniensem , cujus, locis ab Adversario citatis ne memini quidem , an Adversarius me calumniæ re-darguens , alii judicent.

Quàm arctum quibusdam Lovaniensibus sit sigillum confessionis , colligitur tum ex quadam Thesi à Lovaniensi Mechliniæ editâ , & damnatâ Romæ , tum ex testimoniis , & factis plurimis , quæ non ignota sunt , & pe-nè publica. Non dubito , quin Illustrissimus Archi-Episcopus Dicecesim visitans , depre-henderit plura , quàm expectaverit , aut vul-gò expediat propalare.

Mihi certè Lovanii, licet domi meæ , & ferè in musæo , tamquam in solitudine de-genti , nulla sit cum ullo civium familiaritas , rarissimum ullius , præterquam domestici , alloquium , facta quædam nimis comperta sunt. De cultu D. V. & Sanctorum plura quàm dixi , sunt notoria. A quibus Novitates circà supplicationes &c. tot turbarum in Bel-gio causæ Alphonso inspiratæ sunt? Quibus famosa *Monita Salutaria* potissimum placuere? A quibus laudata & approbata sunt? Nonne inter ceteros à quibusdam Lovaniensibus?

Quid de veneratione reliquiarum, SS. Imaginum, quid de Rosario, Scapulari, Zona S. Francisci, &c. quid de piis fidelium Confraternitatibus aliqui Lovanii censeant, non obscura produnt indicia. Fortè nondum censent opportunum omnia prodere. *Tempus Novatoribus adhuc nimis nebulosum est.*

Collegii Pontificii circa ista iudicium indicare cœpit clarissimus Dominus Van Espen Doctor Juris Canonici peritus & Collegii illius Domesticus, sed præmaturè interpellatus est, partim ab iis, qui dictata ejus publica, partim ab aliis, qui quoddam ejus cum matronâ A catholicâ colloquium denuntiarunt.

Indè delaberis ad Missionarios aliquos Hollandiæ, DD. Van Vianen, Huygens, Hennebel, De Swaen, Melis, Lacman, Cuyper, De Witte, Vander Linde, Opstraete, P. Gabrielis. Hos omnes dicis non aliâ probatione reos à me agi, quàm quòd subscribere detrectent novæ Jesuitarum hæresi de præstandâ fide divinâ factis non revelatis, quòd condemnare nolint Doctrinam S. Augustini quæ est Doctrina Ecclesiæ, quamque vel sciunt, vel prudenter admodum opinantur esse fidelissimè relatam, & explicatam in Jansenii volumine.

Quòd juramentum formulâ Alexandri VII.
 sine

sine exceptione , sine restrictione præstitum , hæresim voces , eamque novam Jesuitarum , responsionem non meretur , neque aliter melius te stultum criminatorem , & putidum Jansenistam poteris comprobare. Quædam Doctrinæ Neo-Augustinianorum illorum specimina exhibui in comparatione , non nulla etiam in aliis opusculis : si plura viri isti requirant , dignentur mihi verbo significare , operam illis meam satis promptam polliceor. Sed & certiozem me reddant , an probent hanc tuam pro se Apologiam.

Quereres me subinde invehi in Arnaldum. Respondeo nunquam eum à me reprehendi quantum meretur. Utinam hæc audiat Arnaldus , & se tandem corrigat ! utinam jam tandem tot hæreses à se defensas detestetur , errores & calumnias retractet !

Hæresim unam tibi postulas à me probari. Respondeo 1. esse quinque Jansenianas , quas ex professo defendit duabus integris pro Jansenio Apologiis. 2. Hæresim de negatâ Petro tentato gratiâ sine quâ nihil poterat , habes in censurâ Sorbonicâ , quâ propositio Arnaldi hæresios damnata est , atque Autor à Sorbonæ Collegio , & Societate tanquam membrum

putridum rescissus. Videri quoque possunt acta Universitatis Pictaviensis in quâ nemo ad gradus ullos admittitur nisi Hæresi Arnaldicæ dixerit anathema. 3. Hæresim propositionis 1. inter 31. damnatas ab Alex. VIII. tradit in denuntiatione peccati Philosophici. 4. Hæresim de bicipiti Ecclesiâ docet in præfatione libri de frequenti Communione, neque in ullâ suâ Apologiâ hæresim hanc efficaciter à se amolitus est.

Hæc, aliaque plura fusius pertractata dabit D. de Monbron. Nolo falcem mittere in messem alienam. Sed neque his immorari vacat diutius, quia procul hinc evocor ad quemdam celebrem & S. Conventum. Hoc meis, si qui fortè sint, qui sibi à me quidpiam deberi existiment, creditoribus denuntio. Non enim decet virum ingenuum clam, & non persolutis debitis aufugere.

Uni sorori Arnaldicæ me vel potius Typographum, aut correctorem, nam *Confutationis* impressioni adesse non licuit, debitorem agnosco, addenda est vox *Die* pag. 36. linea 8. Hanc enim Episcopi Lingonensis citatum à me testimonium continet. Tantùm contendo mirabilem illam sanctimoniam ut aliis præluceret exemplo, quandoque plu-

pluribus mensibus, semel etiam Paschali die
communione abstinuisse.

Ais falsum prætereà esse quod tunc fue-
rit Superior, uti & quòd *quinque mensibus*
communione abstinuerit.

Resp. neutrum à me assertum esse; sed
tantum quòd voluerit sic aliis præluce-
re exemplo, quòd possunt etiam subditæ; si ve-
rò per tantas virtutes aditum sibi panderit ad
superioris dignitatem, quid non egerit eò
jam evecta? de quinque mensibus testatus
est Episcopus Lingonensis, ego mensium
numerum non determinavi; fortè etiam Lin-
gonensis non intellexit de 5 mensibus planè
integris, sed ut Christus tribus diebus fuit in
sepulchro.

Si Adversarius postulaverit, edam testi-
monium Lingonensis Episcopi integrum cum
notis brevibus, & testimonia Cardinalis Ri-
chellii, duorum Abbatum, aliorumque de san-
ctitate, quam tantoperè prædicas, Joannis
Vergerii. Addere potero quædam alia, quæ
virum à vobis tantoperè celebratum faciant
notiorem.

Finem *Confutationi*, & *responsioni ad compa-
rationem* sic imposui: " factonis vestre spi-
ritum dolosum, schismaticum, hæreti-
cum

„cum nova quotidie , eaque non obscura
 „produnt indicia. Litteræ Conjuratorum
 „non nullæ in Catholicorum manus incidē-
 „re : arcana , sed manifestè hæreticæ
 „vestræ Ecclesiæ propria fidei professio sep-
 „tem comprehensa Thesis , jam luci ex-
 „poni cœpit , & validè impugnari. Quid
 „de hâc Episcopi , præsertim Atrebatensis
 „nactus confitentes reos sibi subditos , quid
 „Cardinalium Congregatio , quid Apostoli-
 „ca Sedes judicaturi sint , quid decreturi ,
 „brevi , ut confido , edocebimur. „

Multa hîc vociferaris de fallaciâ fictitiû Ar-
 naldi. Verum ut fraudem istam nec loco ci-
 tato , nec usquam aliàs probavi , ita nec fi-
 ctitium Arnaldum defendendum suscepi. Un-
 de paginas 12. frustra implevisti querelis , &
 invectivis. Doctrinam & Epistolas ab Arnal-
 do illo detectas , aîo mereri omnia epitheta
 quæ verbis jam citatis continentur.

Tu contendis homines illos probos esse ,
 & sanæ doctrinæ ; quia nulla juxta te doctri-
 na sanior est quàm Janseniana. Hanc censes
 esse verè S. Augustini , & Ecclesiæ Catholi-
 cæ. Lector in memoriam tantum revocare
 dignetur Epistolam Domini Malpaix , *versa*
est cythara in luctum , &c. Si plura desideret ,
 adeat

adeat libellum , cui titulus *secrets du parti de M. Arnauld decouvers depuis peu* , editionis 2. pag. 51. usque ad 55. inveniet , eandem Epistolam Domini Malpaix , cujus ut initium supra relatum , ita & finis , quem subjicio , satis mirabilis est. Sic exclamat : *Misera Dei mei Ecclesia quomodo hoc tempore gubernaris ? Apostolus vult , ut Epistola sua legantur à fidelibus omnibus ; Episcopi autem Romanus , Mechliniensis , Cameracensis prohibent. Cui credendum est. Indubiè primo , cui locutus est Deus Iterum dico , quale scandalum istis Neophytis !*

An hæc spiritum Catholicum sapiunt , an hæreticum , & schismaticum ? Quid de sententiis factionis istius decretura sit Cardinalium Congregatio , quid Apostolica Sedes , etiamnum expectandum est. Gravissimis eas censuris notarunt Theologi Parisienses à Rege Christianissimo Consulti , quid de iis censeat Episcopus Attrebatensis , quid Vicarii Tornacenses , patet non tantum ex gravissimis reprehensionibus , sed etiam censuris Ecclesiasticis , quibus in quosdam ceteris minus reos feruntur animadvertisse. Alii , quid sibi faciendum sit , intelligent brevi , vel jam indè intellexerunt ex Episcopis , ad quos missi sunt.

In-

(240)

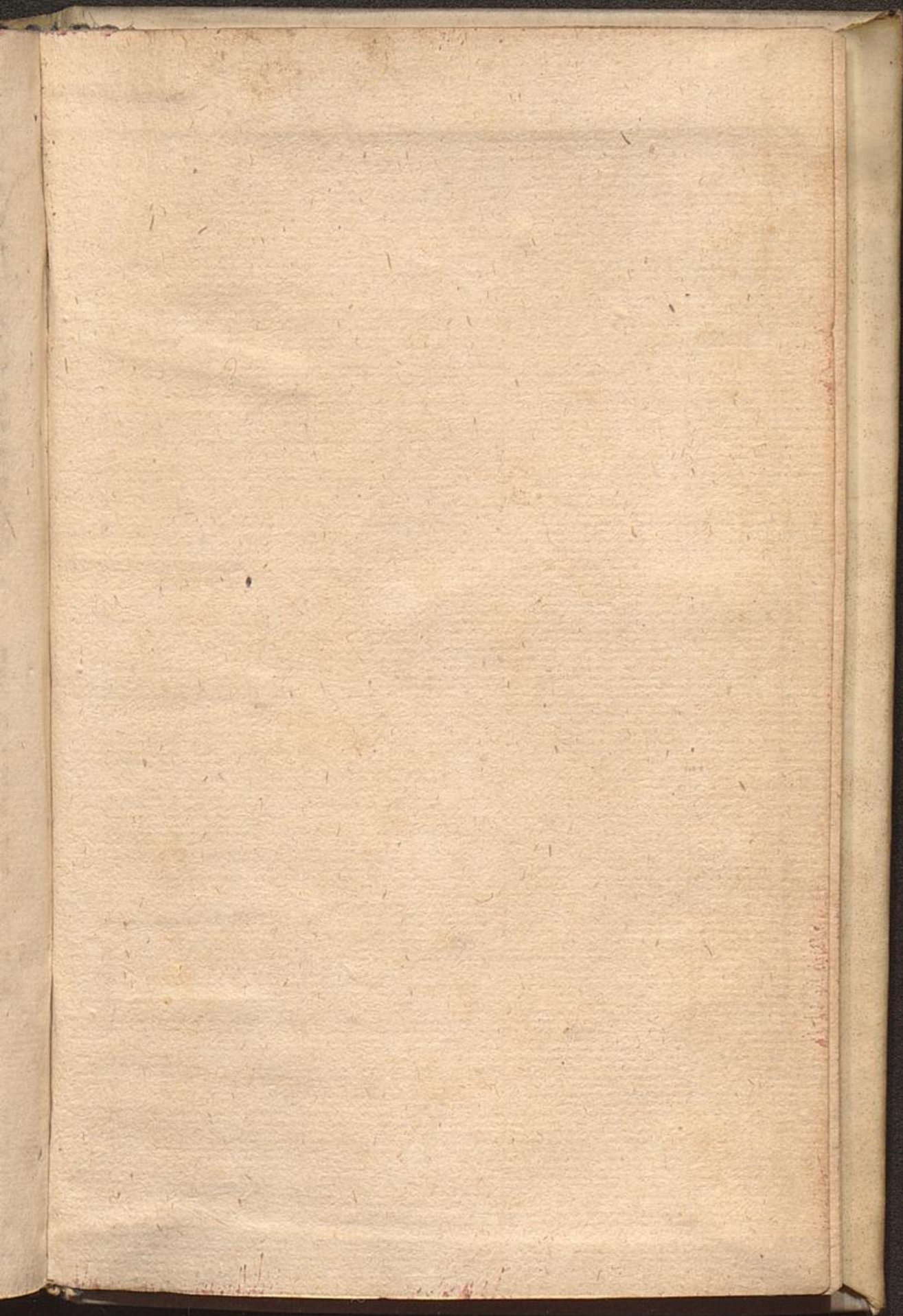
Interea dum Sedis Apostolicæ iudicium de
Duacenis Theſibus expectamus , conſolatur
nos hoc breve acceptum nuper ab Amico
reſponſum.

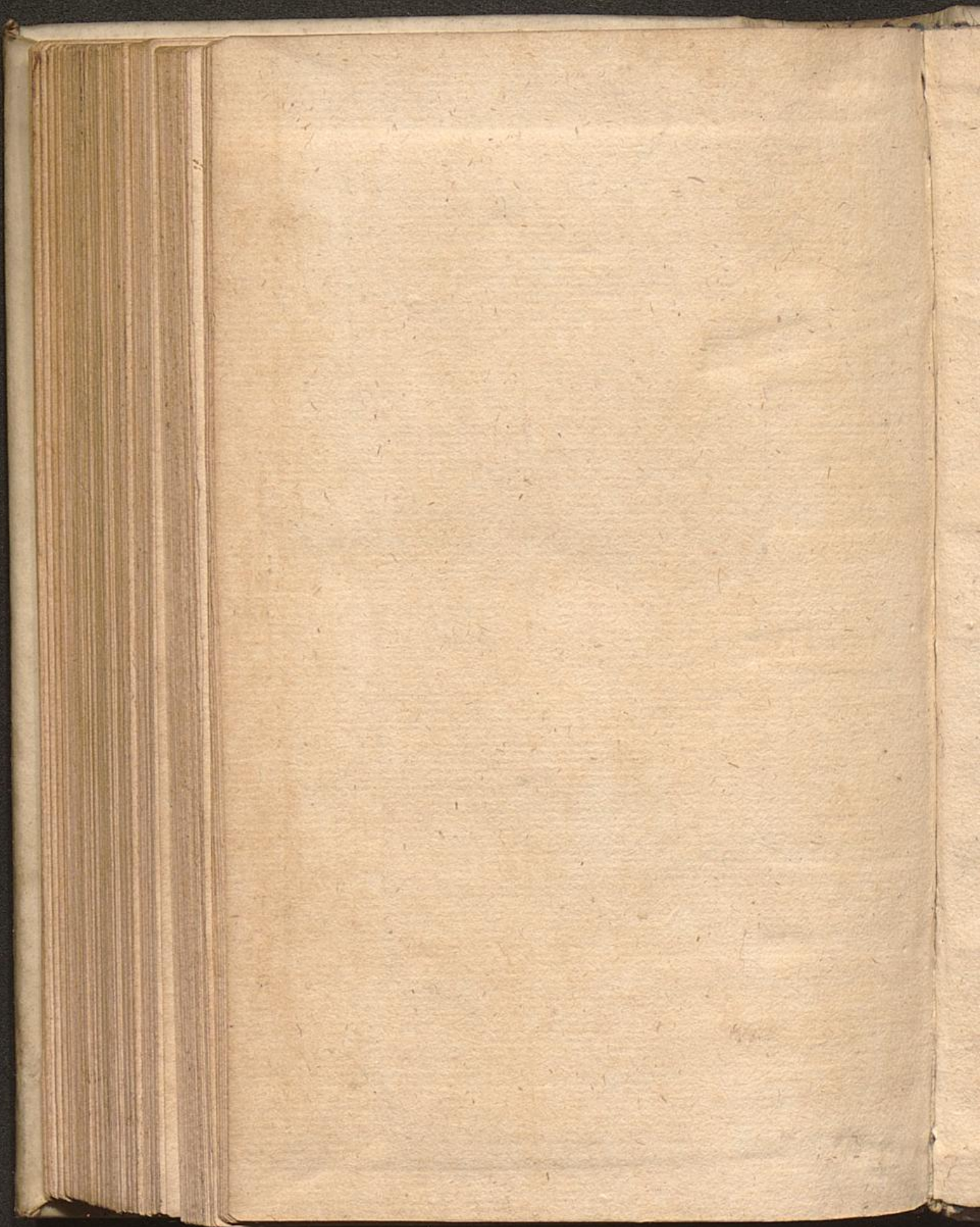
VIGESIMâ februarii Iansenistæ DVACO
EXPLSÏ SVNT.

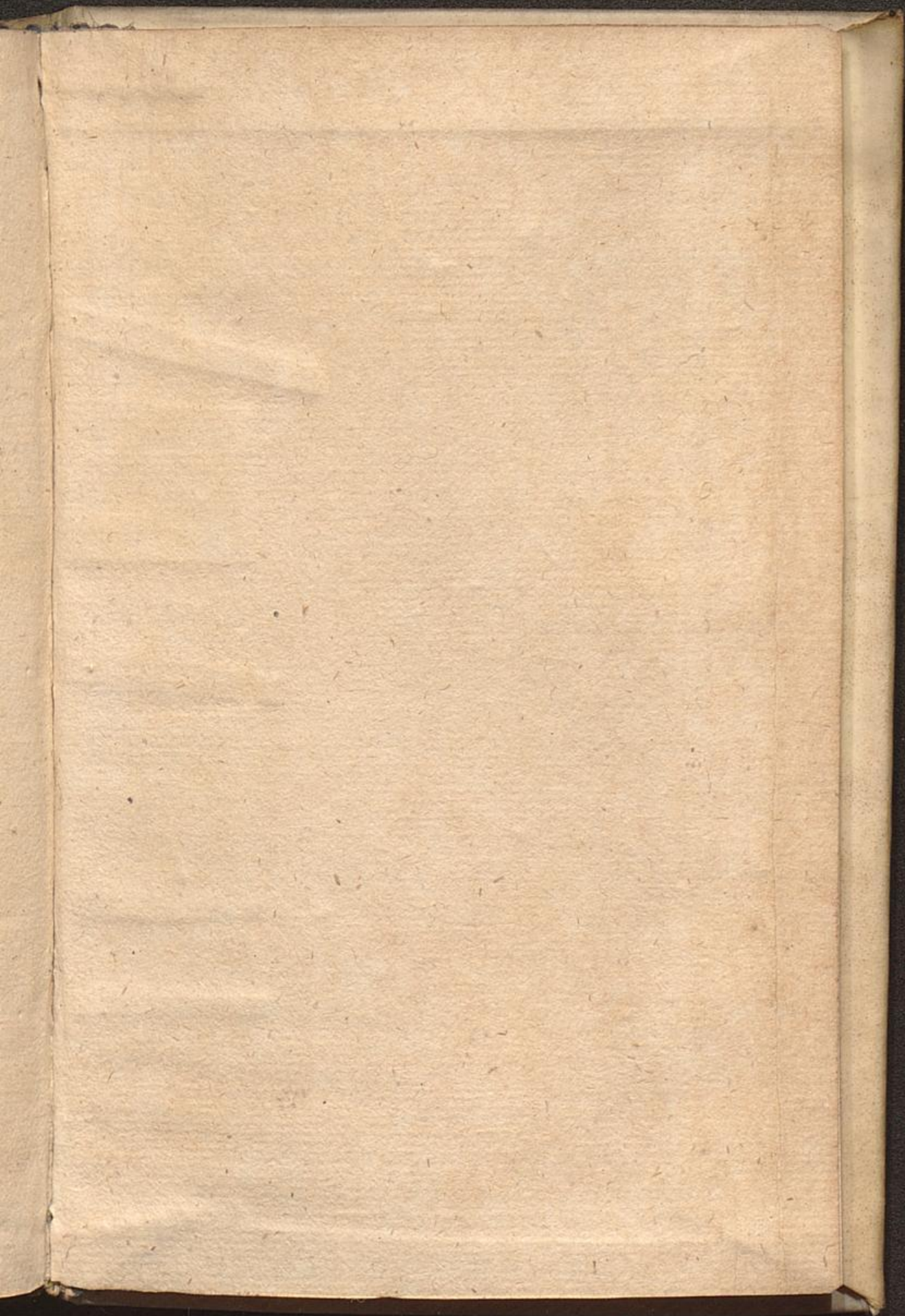
F I N I S.

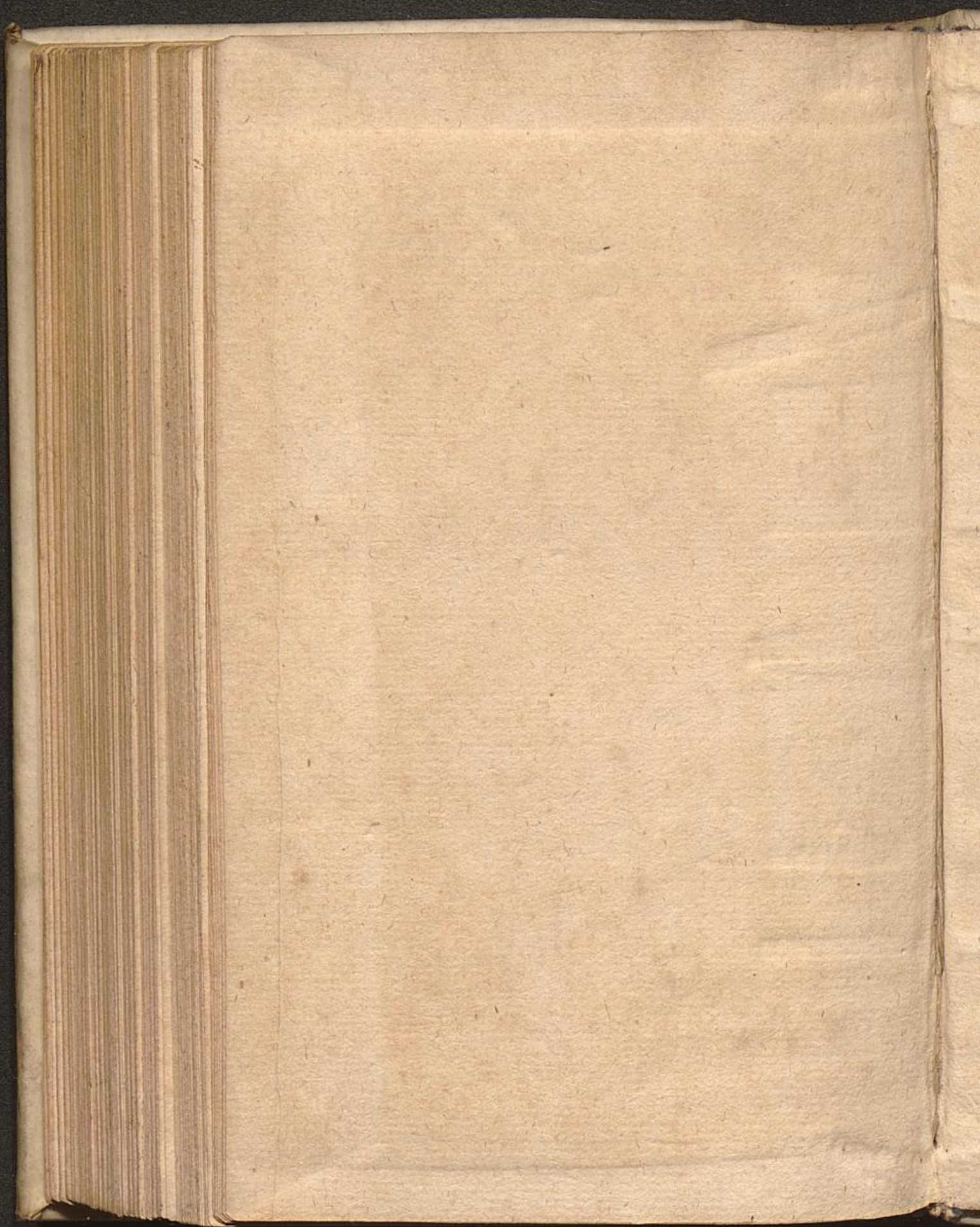
Imprimatur.

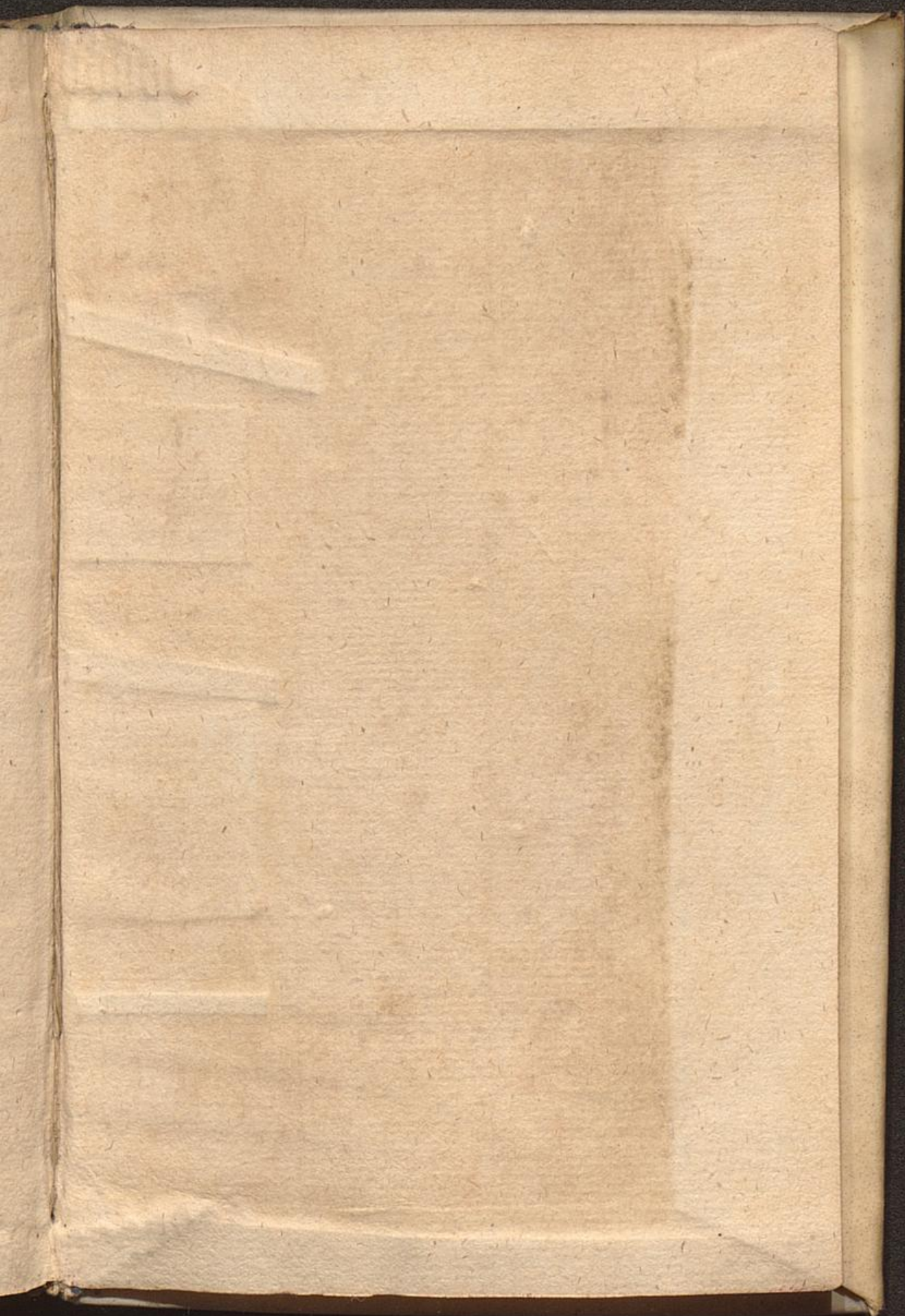
NICOLAUS DU
BOIS Librorum
Censor.

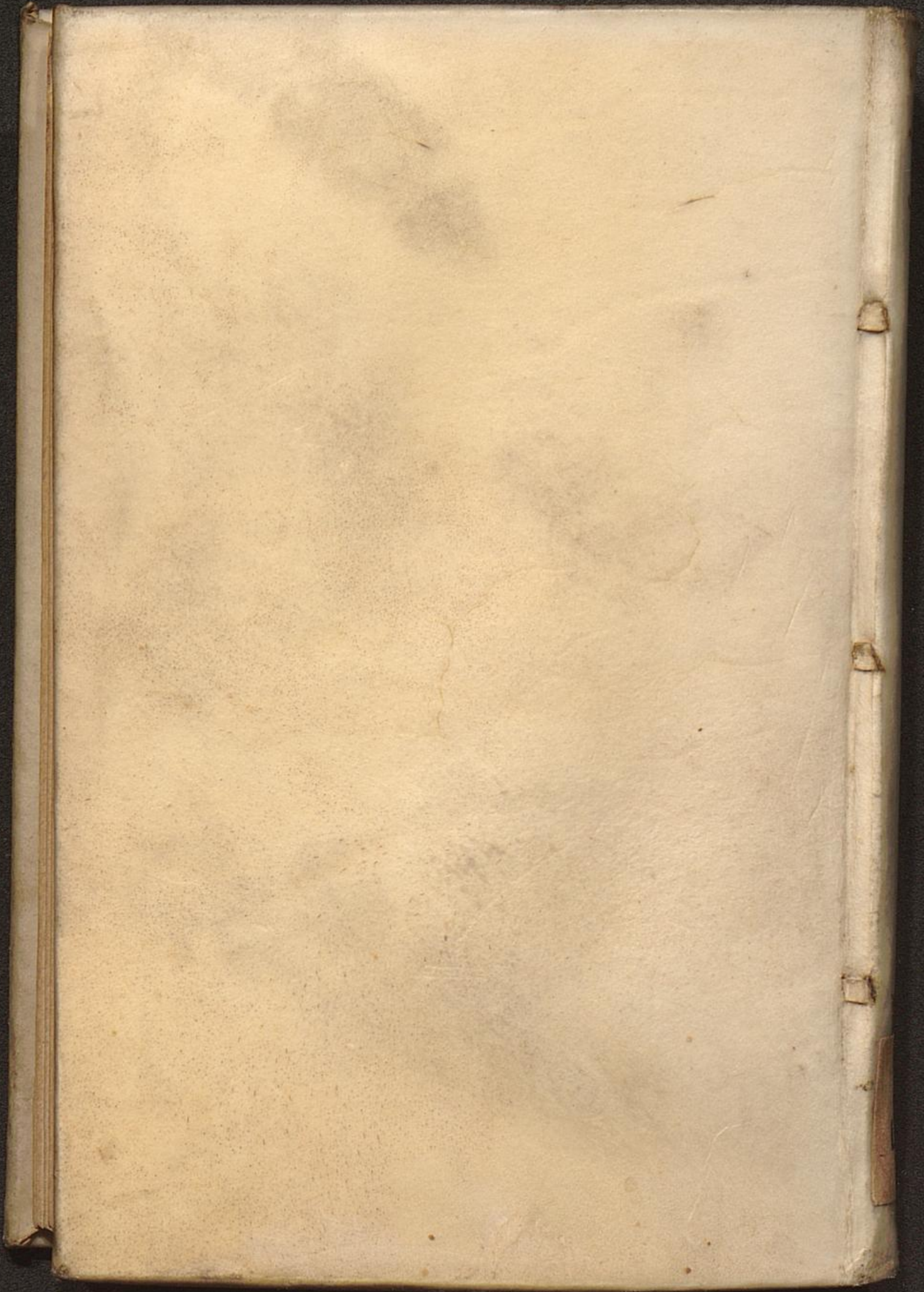

statera
Libelli
famosi
De
Malinco.

DI

Th
447

20